lê văn nghĩa

tụi lớp Nhứt trường Bình Tây, cây viết máy và con chó nhỏ

Truyện dài

Truyện thiếu nhi... và người lớn

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

tụi lớp Nhứt
trường Bình Tây,
cây viết máy
và con
chó nhỏ

https://tieulun.hopto.org

BIỂU GHI BIÊN MỤC TRƯỚC XUẤT BẢN DO THƯ VIỆN KHTH TP.HCM THỰC HIỆN
General Sciences Library Cataloging-in-Publication Data

Lê Văn Nghĩa

Tụi lớp Nhứt trường Bình Tây, cây viết máy và con chó nhỏ: truyện dài / Lê Văn Nghĩa. - In lần thứ 1. - T.P. Hồ Chí Minh : Trẻ, 2017.
259tr. ; 20 cm.

1. Tiểu thuyết Việt Nam -- Thế kỷ 21. 2. Văn học Việt Nam -- Thế kỷ 21. I. Ts.
1. Vietnamese fiction -- 21st century. 2. Vietnamese literature -- 21st century.

895.92234 -- ddc 23
L433-N57

https://tieulun.hopto.org

lê văn nghĩa

tụi lớp Nhứt trường Bình Tây, cây viết máy và con chó nhỏ

Truyện dài.

Truyện thiếu nhi... và người lớn

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

Anh em thằng Lượm - Mót

Thằng Hải cùng với thằng Út đẹt, Cảnh hù đứng trước căn nhà xiêu vẹo của thằng Lượm gọi lớn:

- Lượm ơi, Lượm mày có ở nhà không?

Chưa nghe tiếng thằng Lượm trả lời, từ trong nhà đã vang ra tiếng chó sủa. Thằng Cảnh hù-với cái tính hay phân tích, đã nhận xét:

- Có tiếng con Mót sủa vậy là có thằng Lượm ở nhà.

Thằng Út đẹt lên tiếng:

- Vậy là hai đứa nó chưa đi lượm mót.

Lúc ấy, có tiếng thằng Lượm từ trong nhà vọng ra:

- Hải hả mậy, đẩy cửa vô đi.

Thằng Lượm từ nhà sau chạy ra, sau lưng nó là con chó vàng đang vẫy đuôi. Thằng Lượm nở nụ cười lòi hai hàm răng sún, hỏi ngay khi thấy 'đồng bọn':

https://tieulun.hopto.org

- Tụi mày đi đâu vậy? Hôm nay chủ nhật mà tụi mày không đi 'đánh ba'[1] sao?

Thằng Hải giơ cái chân đi hơi cà nhót của nó, trả lời:

- Tụi tao đi khám bác sĩ.

- Ủa, chân mày bị làm sao vậy? Trời đất ơi, chân cẳng gì thì làm sao đóng vai Trần Quốc Toản, chưa ra quân đã bị ghẻ thì làm sao chỉ huy quân sĩ mậy?

Thằng Út đẹt cười, chọc quê thằng Hải:

- Thì lúc đó, nó nói với cô cho diễn vai Trần Quốc Toản nằm trên băng ca bóp trái cam cũng được vậy. Chắc mắc cười lắm hé...

Thằng Hải biết thân phận nên nói vuốt theo:

- Bởi vậy tao mới đến nhờ bác sĩ Mót trị dùm nè. Ghẻ hờm ngay mắt cá, giờ mủ không... Còn thằng Cảnh hù thì bị mụt ghẻ ngay bắp vế. Tụi tao phải đi bác sĩ liền.

- Rồi, tao sẽ giao bác sĩ Mót cho tụi bay, còn tao phải xuống nhà sau vo gạo, lặt rau.

Thằng Út đẹt nói vui:

- Tụi nó trị bịnh thôi, không ăn cơm nhà mày đâu đừng có nấu nghen.

Thằng Lượm chu mỏ, huýt chó:

- Mót... chút... chút... Mót...

---

[1] Đá banh - nói lái

https://tieulun.hopto.org

Con chó chạy lại, nép dưới chân thằng Lượm. Thằng này ôm con chó nựng, còn đưa mặt vô cái mõm của con chó mà hun. Và ngược lại, con chó le lưỡi liếm vào mặt thằng Lượm. Thằng này ôm con chó đưa cho thằng Hải:

- Tao giao bác sĩ Mót, chuyên trị bịnh ghẻ cho tụi mày nè. Khi lành bịnh nhớ trả công cho nó bằng tô xí quách nghe.

- Tao cho nó 10 cục xương mỗi ngày.

- Nhưng mày nhớ cho xương còn tươi chứ đừng lấy xương ế nhe mậy, nó ăn đau bụng, tiêu chảy tội tao lắm.

Thằng Lượm ôm con chó đưa cho thằng Hải. Tụi nó tự động ngồi xuống cái giường tre - vừa là chỗ để nằm ngủ, ngồi ăn và nơi thằng Lượm ngồi học bài. Thằng Hải kêu thằng Cảnh hù:

- Ê, tao để cho bác sĩ trị bịnh của mày trước. Đưa chân ghẻ của mày ra đây.

Thằng Cảnh hù đưa cái chân, một mảng ghẻ đang tróc da, làm mủ trên bắp chuối chân của nó. Thằng Hải liền ấn đầu con chó Mót vào mụt ghẻ của thằng này. Con Mót đưa mũi hửi hửi vào mụt ghẻ rồi bắt đầu thè cái lưỡi đỏ hỏn ra liếm. Thằng Cảnh hù nhắm mắt để tận hưởng cái đã ngứa khi con chó Mót liếm vào mụt ghẻ của nó. Thằng Hải nói:

- Nó liếm mụt ghẻ mày vài lần là hết liền, không cần xức thuốc đỏ làm gì.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Cảnh hù nói như rên:

- Ờ... ờ. Nó liếm đã ngứa quá cho nó liếm lâu lâu một chút nghe Hải.

Mới đầu tưởng chỉ có thằng Lượm khoái con chó chứ, không ngờ tụi nó cũng 'kiếm chác' từ con chó trong việc chuyên trị bịnh ghẻ cho tụi nó. Phải công nhận là trong đám bạn của trường Bình Tây thì thằng Lượm là thằng mê chó nhứt hạng. Hình như nó sinh ra đời để chơi với chó hay sao ấy mà hễ thấy chó là nó mê. Mà cũng ngộ. Thằng Lượm lại có tài thu phục chó thần sầu quỷ khốc. Mỗi lần gặp môt con chó nào, nó chỉ cần đứng lại, nhìn vào mắt con chó, sau đó nó chắc lưỡi 'chóc, chóc' rồi nhẹ nhàng vuốt lên đầu con chó lạ quắc, lạ quơ. Lạ lùng là con chó lại le lưỡi và ngoe nguẩy đuôi như khi gặp người quen. Thằng Lượm chỉ làm thế thôi rồi bỏ đi vì đây là những con chó có chủ. Nó thèm được nuôi một con chó lắm. Nhưng trong xóm nó chẳng có nhà nào nuôi chó, hoặc có thì cũng chỉ là những con chó đực, không đẻ ra chó con để nó xin được. Mua chó thì nó không có tiền. Má nó thường la khi nó ướm lời muốn xin tiền má nó mua một con chó: 'Nuôi mày tao còn muốn nuôi không nổi nữa mà còn nuôi chó. Mà tiền đâu tao cho mày mua chó chớ.' Thằng Lượm biết má nó nói có 'nghĩa lý' nên nó chỉ tìm cách chơi với chó của người lạ. Cứ gặp chó đang chạy rong ngoài đường

https://tieulun.hopto.org

thì nó chặc lưỡi, rồi vuốt ve con chó lạ hoắc. Thằng này mê chó đến nỗi tụi thằng Hải kêu nó là 'thằng chó' thay cho tên.Thằng Lượm cũng chẳng thấy buồn mà đôi khi còn tự hào là đằng khác. Có lần cô giáo An Khê hỏi nó: 'Lớn lên em làm gì?'. Nó trả lời ngay: 'Dạ, em xin đi theo gánh hát xiệc.' Cô An Khê ngạc nhiên: 'Hát xiệc. Cô thấy em có biết nhào lộn tí nào đâu mà làm xiếc.' Nó trả lời tỉnh bơ: 'Dạ, em dạy chó hát xiệc. Chó đi hai cẳng. Chó biết chào. Chó biết trả lời toán cộng.'

Hôm nó ra khu tửu lầu Á Đông định xem nhà ảo thuật Lê Văn Quý biểu diễn nuốt cục đạn[1] từ miệng rồi lấy ra từ đít. Nhưng khi tới nơi thì nó bị hút hồn ngay bởi bên cạnh khu ảo thuật của Lê Văn Quý là một gánh hát xiệc khỉ và chó. Ông bán thuốc dạo chỉ cần cầm cây roi, ra lệnh bằng miệng là con chó biết ngồi. Ông này lấy cục phấn viết lên bản 2+2 thì con chó sủa bốn tiếng. Có khi ông chủ gánh hát xiệc viết lên bản 2+3 con chó chỉ sủa bốn tiếng, ổng bèn trừng mắt thì con chó biết đưa cái chân lên che mặt như xấu hổ rồi sủa lại năm tiếng. Tiết mục này làm khán giả khoái quá xá và nhờ vậy mà thuốc cao đơn hoàn tán của ông này bán một chút là hết. Hay nhất là tiết mục con chó của ông còn biết đứng lên, đi bằng hai chân sau, miệng ngậm cái nón đi vòng vòng để người

[1] Viên bi thủy tinh

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

xem thảy những tờ một đồng, hai đồng[1] vào. Khỏi phải nói là thằng Lượm mê biết chừng nào.

Một hôm, trên đường đi học về, ngang qua một đống rác thải từ chợ Gia Phú, thằng Lượm thấy một con chó ghẻ, lông trụi gần hết. Con chó ốm nhom, ốm nhách như một bộ xương lỗ chỗ những nhúm lông còi cọc được bọc một lớp da bên ngoài. Nó nằm thè lưỡi khô khốc ra thở mệt nhọc. Thằng Lượm la lên: 'Tụi bay ơi, con chó..." rồi nó chạy ngay lại chỗ con chó bịnh đang nằm. Thằng Hải cản:

- Mày coi chừng nó cắn. Chó bịnh đó.

Mặc những lời khuyên của thằng Hải, thằng Lượm vẫn chạy lại và vuốt ve đầu con chó. Con chó vẫn nằm yên nhưng thằng Lượm cảm thấy cái đuôi con chó này đang cố gắng ngoe nguẩy một cách yếu ớt. Thằng Lượm nói với thằng Hải:

- Mày cầm giùm tao cái cặp.

- Nó sắp chết rồi. Tụi phú de[2] sắp hốt nó đi thiêu rồi, mày tính làm gì với nó.

- Tao đem về nuôi.

- Nó sắp xí lắc léo[3] rồi làm sao nuôi.

---

[1] Năm 1966, một USD giá 80 đồng. Vàng 11.000đ/lượng. Một trứng vịt giá 4 đồng.

[2] Từ gốc Pháp (Fourrière), chỉ nơi giữ đồ vật của cảnh sát. Đây muốn nói nơi nhốt những con chó vô thừa nhận ở đường Yên Đổ, sau là trạm thú y quận 3.

[3] Chết (tiếng lóng)

https://tieulun.hopto.org

- Nhìn cặp mắt nó, tao biết nó chưa chết. Tao nuôi là nó sống liền hà.

Thằng Lượm ôm con chó vào lòng bằng hai tay, dỗ dành. Con chó vẫn ngúc ngoắc cái đầu. Trước cặp mắt ngạc nhiên của thằng Hải, thằng Lượm ôm con chó quay ngược vào chợ, đến ngay quầy bán cháo lòng. Nó lục hết trong túi quần soóc lấy ra năm cắc[1].

- Bà Hai ơi còn cháo dư không, bán cho con năm cắc.

Bà Hai đang lui cui rửa đống tô, muỗng nhìn thấy thằng này đang ôm con chó, bèn nói:

- Tao bán hết cháo rồi. Chỉ còn để lại một tô cháo lòng cho con tao nó ăn.

- Con không đủ tiền mua nguyên tô. Con còn có năm cắc hà. Hải, mày có tiền không, cho tao mượn.

Thằng Hải cũng lắc đầu. Lúc này là lúc thằng Hải đang 'lủng túi'. Bà Hai lấy cái chén và cái muỗng đưa cho thằng Lượm:

- Mày múc cháo trong tô vô chén rồi đút cho con chó. Nhớ đừng có lấy thịt. Chỉ cần nước cháo thôi. Nó đang bịnh mày cho nó ăn thịt, bụng nó sình rồi nổ ruột chết tươi đó nhe mậy.

- Dạ, con cám ơn bà Hai.

Thằng Lượm bèn múc cháo từ tô vào cái chén nhỏ rồi múc từng muỗng nước cháo đổ vào miệng con

---

[1] 50 xu tiền chì

https://tieulun.hopto.org

chó. Thằng Hải giúp banh miệng con chó ra để thằng Lượm đổ nước cháo vào. Hai thằng kiên nhẫn đổ từng muỗng, từng muỗng rồi từng chén, từng chén cho đến khi tô cháo chỉ còn vài miếng lòng và miếng thịt. Thằng Hải kêu lên:

- Chết mẹ rồi...

- Cái gì?

- Hết mẹ nó tô cháo rồi, 'lúi' đâu mà trả. Tao 'mậu lúi'[1] rồi.

- Ê... ê... Hải... - Tiếng thằng Lượm như rú lên.

- Cái gì vậy mày.

- Con chó...

- Con chó làm sao, nó chết hả? Vậy là tốn tiền tô cháo oan mạng rồi.

- Không con chó nó ngoắc cái đuôi rồi... ha ha... Nó còn cười với tao nữa mậy... Đồ chó... đẻ...

Đúng như thằng Lượm nói, con chó ngoắc ngoắc cái đuôi đầy ghẻ hôi hám nhè nhẹ, sau đó gừ gừ thật nhẹ, dường như chỉ là hơi chứ không phải là tiếng gừ gừ đe dọa cố hữu của chó. Không chỉ thằng Lượm mừng mà thằng Hải cũng cảm thấy vui lây cái vui của bạn. Bà Hai bán cháo lòng quay lại:

- Sao, con chó sao rồi tụi mày. Sống rồi hả. Ủa, tụi mày cho nó ăn sạch tô cháo rồi hả?

---

[1] sạch túi

https://tieulun.hopto.org

Thằng Hải nhận tội thay cho thằng Lượm:

- Bà Hai ơi con lỡ. Cho con thiếu chịu tiền tô cháo nhe, mai con xin tiền má con trả lại.

- Thôi, coi như tao làm phước cho con chó. Khỏi nợ nần gì hết. Đi đi, để năm cắc mua cục xà bông Cô Ba tắm rửa cho nó. Nó hôi quá, hôi như chó vậy.

Thằng Lượm ôm con chó, dợm đi thì bà Hai kêu lại:

- Mày nuôi nó bằng cái gì?

- Dạ, chưa biết. Chắc cho nó ăn cơm nguội.

Nghe vậy, bà Hai dặn:

- Nè, mỗi buổi đi học về, ghé đây, tao cho cháo, xí quách người ta ăn dư đem về cho nó gặm. Bảo đảm một tháng là nó mập ú, mập còn hơn mày nữa. Lúc đó, bán được 50 đồng là ít.

Thằng Lượm lắc đầu nguầy nguậy:

- Nó là em con, con không bán đâu.

Bà Hai cười:

- Tao nói chơi vậy mà. Bán chó tội lắm... Tội như bà Thanh Đề vậy, xuống dưới âm ty trở thành ma đói.

Trên đường về, đôi bạn nhỏ cùng con chó, tíu tít vui như Tết. Thằng Hải nói:

- Đặt tên nó đi mày.

- Tao định đặt tên là Khê.

Thằng Hải la lên:

- Ủa, đó là tên cô giáo mà.

https://tieulun.hopto.org

- Tại tao thương cô giáo.

- Nhưng không lẽ mày lấy tên người, mà tên cô giáo đặt cho chó. Mai mốt mày kêu nó 'Khê... khê ăn cơm nè' sao?

- Ờ hé... Mày giỏi văn, mày đặt tên nó giùm tao đi.

- Tên chó thường là tên Tây như Ki Ki...

- Tao khoái tên Việt chứ không khoái tênTây.

- À, hồi nãy mày nói nó là em mày phải không?

- Ờ, mà sao?

- Mày tên Lượm, vậy tao đặt nó là Mót. Lượm Mót.

- Hay, tên nghe hợp vô cùng. Hồi nãy tụi mình lượm mót con chó này trong đống rác.

Thằng Lượm nhìn xuống, nói với con chó đang nằm ngoan ngoãn trong vòng tay nó:

- Anh tên Lượm, mày tên Mót nghe chó...

Con chó bỗng dưng ve vẩy đuôi, ngước đầu và le cái lưỡi đỏ hỏn liếm vào má thằng này. Hình như con chó biết cả hai cùng cảnh ngộ. Mười năm về trước, một phụ nữ mua bán ve chai đã lượm được thằng bé đỏ hỏn đang nằm khóc gần như tắt tiếng vì bị kiến cắn trong bãi rác ở chợ Cầu Bót[1]. Một tay nó quàng qua thân một con chó như để tìm chút hơi ấm áp từ cơ thể sống dù con chó đang lạnh dần. Người phụ nữ

[1] Chợ ở đường Phạm Phú Thứ, quận 6

https://tieulun.hopto.org

lượm cả hai bỏ vào gánh ve chai. Thằng bé đó được đặt tên là Lượm. Nguyễn Văn Lượm - Nguyễn là họ mẹ. Còn con chó, cùng uống sữa chung và còn chơi với thằng Lượm vài ngày rồi cũng chết vì bịnh quá nặng, nên chị không kịp đặt tên. Từ đấy chị không muốn nuôi chó nữa!

https://tieulun.hopto.org

Cô giáo người 'Huế' và con chó

Đúng như bà Hai bán cháo lòng tiên đoán, con Mót ngày càng khỏe ra, mập lên nhờ ăn cháo lòng dư hàng ngày của bà. Bộ lông chó ghẻ, lù xù, nham nhở đã được thay bằng một lớp lông tơ vàng mịn. Con Mót khỏe nên nó chạy nhảy và suốt ngày lẽo đẽo theo thằng Lượm như bóng với hình. Thằng Lượm bắt đầu dạy con Mót ngồi, đưa chân trước ra khi có người chìa tay. Thằng Lượm đang cố gắng huấn luyện con Mót trở thành con chó biết hát xiệc.

Nhà không có đồng hồ, mỗi sáng thằng Lượm thức dậy theo nhịp điệu leng keng của tiếng chuông ngựa từ xe thổ mộ của ông Tám. Những người trong xóm nó thường canh giờ theo tiếng xe xích lô máy bình bình vào lúc năm giờ hay tiếng chuông lục lạc trên

https://tieulun.hopto.org

cổ ngựa lúc sáu giờ. Thằng Lượm canh theo tiếng xe ngựa. Nhiều hôm, ông Tám bịnh nằm ở nhà nên nó ngủ thẳng cẳng, giật mình thức dậy thì đã trễ giờ học. Nhưng bỗng một hôm, thằng Lượm nghe tiếng con Mót sủa vang rồi tiếp là tiếng xe ngựa của ông Tám đi ngang nhà. Rồi tiếp những ngày sau đều như vậy. Con Mót chính xác như một cái đồng hồ. Đúng giờ là con Mót sủa như báo giờ cho thằng Lượm thức dậy đi học. Bây giờ, thằng Lượm không cần nghe tiếng xe ngựa nữa nên không bao giờ trễ giờ học.

Thằng Lượm nghĩ con Mót sủa như vậy chắc có lý do vì mỗi sáng khi đi học, thằng Lượm đều dẫn nó đi theo. Một công đôi chuyện vì nó không dám để con Mót ở nhà một mình, buổi trưa nó dẫn con Mót đến ăn chực ở quầy cháo lòng bà Hai, khỏi mắc công nó phải mang cháo về nhà. Để không bị ông tùy phái[1] phát hiện, thằng Lượm đi học thật sớm và vào trường bằng cổng sau. Nó cột con Mót vào gốc cây mận ngoài góc sân, để trong giờ học, khi nhìn qua cửa sổ nó vẫn có thể quan sát được con Mót. Trong khi thằng này đang ngồi trong lớp học toán thì con Mót tha hồ nhai những cọng cỏ, hoặc giỡn với những chú chim đang sà cánh xuống bãi cỏ xanh. Thỉnh thoảng 'cu' ta gâu gâu vài tiếng thị uy với mấy chú chuột chui lên từ ống cống.

---

[1] Tùy phái: người làm những công việc lặt vặt ở công sở thời Pháp thuộc.

https://tieulun.hopto.org

Thoạt đầu, chỉ có thằng Lượm chú ý đến con chó sau giờ học. Nhưng chỉ chừng mươi ngày sau thì cả lớp đều biết thằng Lượm có mang một con chó vào trường, cột ngoài gốc cây mận. Thế là, khi tiếng chuông giờ chơi vừa reo là nhiều đứa trong lớp chạy ra cây mận để cùng chơi với con Mót và thằng Lượm. Từ một thằng học sinh chẳng được đứa bạn nào để ý, chơi cùng trong lớp, trừ thằng Hải thì bây giờ thằng Lượm đã trở thành một nhân vật quan trọng. Đứa nào muốn 'bắt tay' với con Mót thì phải được thằng Lượm đồng ý không thì nó 'suỵt' cho con Mót nhe răng ra, gầm gừ. Nhờ con Mót, thằng Lượm đã trở thành thằng được tụi bạn trong lớp hâm mộ vì biết dạy con chó bắt tay và ngồi bằng hai chân. Nhiều đứa đã mua bánh cho thằng Lượm ăn khi ra chơi chứ nó không cần phải ăn khính[1] của thằng Hải nữa. Và mỗi khi được bạn cho bánh, thằng Lượm thường đem chia cho thằng Hải và... con Mót.

Trong lớp của thằng Lượm, đứa nào cũng khoái con Mót. Chỉ trừ thằng Vân, liên toán trưởng[2]. Thằng này cảm thấy thằng Lượm, chỉ nhờ con chó mà được bạn bè trong lớp chú ý hơn nên nó ganh tỵ. Tất nhiên, trong lớp nó cũng là thằng được nhiều đứa nịnh vì

---

[1] Ăn khính: tức ăn ké, ăn phần của người khác chia cho hay xin được

[2] Tương đương lớp trưởng. Một lớp chia nhiều liên toán, có một liên toán trưởng.

https://tieulun.hopto.org

được giữ sổ điểm, sổ điểm danh của cô giáo nhưng nó không muốn tụi trong lớp chia sẻ sự quan tâm của nó cho thằng Lượm vì con chó. Một con chó ta, nhỏ xíu!

Một hôm, trong giờ học, thằng Vân giơ tay. Được cô cho phép, nó đứng dậy, khoanh tay nói:

- Thưa cô, trò Lượm đem con Mót đi học.

Cô An Khê ngạc nhiên hỏi:

- Con Mót, con Mót nào? Em nói gì thế, cô không hiểu.

- Dạ, con Mót cột ngoài gốc cây.

- Con Mót cột gốc cây?

Tụi trong lớp đồng thanh láo nháo:

- Con Mót là con chó đó cô.

- Con chó? Đâu?

Cô An Khê bước ra cửa lớp, nhìn về phía cây mận. Cô nói trong sự cụt hứng của thằng Vân:

- Con chó xinh thế. Nhà cô cũng có một con, cũng xinh lắm. Chó là loài vật đáng yêu lắm cơ.

Thằng Vân vớt vát:

- Dạ, con chó làm mất trật tự, vệ sinh vì ị bậy, cô.

Thằng Lượm tức quá đứng dậy:

- Không, con Mót nó không ị bậy, cô. Em giáo dục, dạy dỗ nó vệ sinh thường thức tôn trọng trật tự công cộng lắm cô. Không tin cô hỏi mấy đứa trong lớp là biết em có nói xạo hay không.

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

Tất nhiên là mấy đứa con nít trong lớp, khi thấy có dịp vui, được ngưng học là nhào vô ăn có ngay:

- Mót không ị bậy, cô...

- Chỉ có thằng Vân ị bậy trong cầu tiêu thôi cô.

- Con Mót đáng yêu lắm cơ... cô.

Để giảng hòa, cô An Khê nói nhẹ nhàng:

- Nhưng trò Lượm phải giữ trật tự. Con chó không được sủa trong giờ học. Nếu em thả con chó chạy rông trong trường thì cô bắt em đem về nhà ngay nhé. Thôi quay lại giờ học.

Lúc ấy, tiếng trống trường báo giờ ra chơi vang lên. Thằng Lượm chạy ngay lên bàn cô giáo An Khê. Nó nắm tay cô, nói:

- Cô ơi, ra chơi với con Mót đi. Nó biết bắt tay nữa.

Cô giáo ngạc nhiên:

- Em tập cho nó bắt tay được à?

- Dạ. Bắt hai tay luôn cô ơi.

- Ừ, để cô xem nhé.

Thế là cô đi theo tụi nó ra gốc cây mận. Cô khép tà áo dài, khum người xuống, chìa tay cho con Mót. Thằng Lượm nói con Mót:

- Bắt tay cô giáo tao đi mậy.

Con chó quay nhìn thằng Lượm rồi từ từ đưa chân trái lên. Cô giáo khen:

- Chó ngoan thế.

https://tieulun.hopto.org

Mấy đứa trong lớp cùng nhau nhại lại lời cô giáo:

- Yêu lắm cơ...

Rồi cùng nhau cười hăng hắc. Chúng nó yêu cô giáo nói tiếng 'Huế' của chúng vô cùng.

Rồi, bỗng dưng trong một buổi học, khi cô giáo An Khê đang say sưa giảng bài thì cả lớp nháo nhào nhìn qua của sổ, hướng về phía thằng Lượm thường cột con Mót. Không đứa nào dám lên tiếng, chỉ đến khi nghe tiếng hai con chó sủa nhau vang dội, tụi nó mới xì xào.

- Kỳ này chắc con Mót chết rồi.

- Chó bẹc-giê ăn toàn thịt bò nên bự lắm.

- Nghe nói nó ăn thịt người nữa.

- Chó này nhà giàu mới nuôi được.

Rõ ràng là vậy! Bây giờ ngoài sân không chỉ có một mà có tới hai con chó đang gầm ghè nhau. Con chó mới xuất hiện là con chó bẹc-giê cao và to. Con Mót chỉ đứng ngang nửa người của con bẹc-giê. Trông bộ dạng của con bẹc-giê thì con Mót không thể nào là đối thủ được. May là sợi dây xích cột con bẹc-giê hơi ngắn nên nó không thể chồm vào người con Mót. Như bực mình, con bẹc-giê nhảy lên và sợi dây xích căng ra, kéo người nó đứng thẳng lên. Còn con Mót thì nằm rạp người xuống như chuẩn bị tấn công. Tụi học sinh trong lớp, giờ không còn chú ý bài giảng của cô giáo nữa mà lăng xăng đứng ngồi nhìn ra chỗ hai con chó mà bàn tán. Có thằng còn nói tầm bậy:

https://tieulun.hopto.org

- Hai con chó mắc lẹo[1] được không ta?

- Sao được mậy. Con bự con nhỏ mà.

Trong khi tụi nó bàn tán thì thằng Lượm sợ ra mặt. Nó biết rằng con Mót của mình sẽ bị con bẹc-giê của thằng Vân làm thịt là cái chắc. Nó giơ tay:

- Thưa cô, cho em xin đi ra ngoài một chút...

Và chưa bao giờ như lần này, chưa đợi cô cho phép thằng Lượm đã đứng dậy chạy ngay ra gốc cây mận. Nhưng không kịp nữa rồi, con có bẹc-giê đã kéo đứt mối dây xích cột vào thân cây. Con bẹc-giê lao thẳng vào con Mót. Con Mót vùng vẫy chống cự trong thế yếu. Cả lớp gần như đứng dậy nhìn ra cửa sổ và lo cho con Mót thân yêu của tụi nó. Chỉ có thằng Vân là đắc chí. Lần này, nó sẽ lấy lại sự nể phục của bạn bè trong lớp. Nó cũng thấy thằng Lượm đang chạy ra chỗ con chó bẹc-giê. Nó chắc mẩm rằng thằng Lượm cũng chẳng làm gì được con chó to lớn của nó. Phen này thằng Lượm biết tay nó. Có con chó chút xíu cũng làm tàng.

Bọn học sinh trong lớp thấy lo cho con Mót và giờ là lo cho thằng Lượm. Tụi nó sợ thằng này bị chó của thằng Vân cắn trong cơn say máu của loài thú. Nhất là khi tụi nó thấy thằng này hết sức bình tĩnh lại gần hai con chó đang gầm gừ, giữ thế với nhau. Cô An Khê cũng lo lắng cho thằng Lượm nên kêu lớn:

---

[1] Hai con chó giao phối dính vào nhau

https://tieulun.hopto.org

- Lượm, Lượm... em tránh ra. Coi chừng nó cắn...

- Chắc thằng Lượm kỳ này bị cẩu sực xí quách rồi...

Chỉ có thằng Hải biết tại sao thằng Lượm lại có sự bình tĩnh đáng kinh ngạc này. Nó không lo cho thằng Lượm và đang tự hỏi không biết thằng này có thể trị được chó Tây hay không? Như để trả lời cho sự băn khoăn của thằng Hải, thằng Lượm bình tĩnh đi đến 'chiến địa' của hai chú cẩu. Nó từ từ khum người xuống, ngang với con chó bẹc-giê và nhìn thẳng vào mắt con chó này. Tụi học sinh trong lớp căng thẳng khi thấy con bẹc-giê nhe hàm răng nanh trắng dài, nhọn và sắc lẻm đối mặt với thằng Lượm. Không chỉ bọn trong lớp mà ngay cả thằng Vân cũng bắt đầu lo cho thằng Lượm. Nó thương thằng này thì ít nhưng lại sợ trách nhiệm thì nhiều. Nếu con chó bẹc-giê cắn chết thằng Lượm thì nó sẽ đi ở tù, mà tù 'mọt gông', đi Bà Rá, Côn Nôn nữa. Nó thường nghe thằng Cảnh hù có ba làm ở ty cảnh sát nói như vậy. Còn cô An Khê lo cho thằng Lượm nên đã đích thân đi tìm bác tùy phái để tìm cách cứu cho thằng này.

Bên ngoài sân, nơi cây mận là một hình ảnh kỳ lạ nhưng cũng không đáng phần kinh sợ cho những ai yếu tim. Một thằng bé loắt choắt cùng một con chó cũng loắt choắt không kém đang đối đầu cùng một con chó Tây nổi tiếng là hung dữ. Con bẹc-giê bắt đầu sủa lớn tiếng và nhe răng gầm gừ như sẵn sàng

https://tieulun.hopto.org

cắn đối thủ. Còn thằng Lượm cũng chưa dám xáp lại gần. Nó chọn một khoảng cách an toàn cần thiết phòng trường hợp con bẹc-giê nổi điên thì nó sẽ dùng thân cây mận làm vật chắn. Rồi thằng Lượm từ từ đánh lưỡi 'tróc, tróc' và huýt gió. Như một nhà ảo thuật, đúng hơn là phù thủy, nó phun nước bọt vào bàn tay rồi từ từ đưa về phía con bẹc-giê. Con chó này vẫn gầm gừ nhưng trong tiếng sủa không còn đượm sự hung dữ như hồi nãy mà bắt đầu dịu dần đi. Lúc này, con bẹc-giê không còn quan tâm đến con Mót nữa mà quay qua thằng Lượm, còn con Mót cứ loăng quăng bên chân thằng này như tìm sự chở che.

Tụi học sinh đứng trong phòng học gần như nín thở khi thấy thằng Lượm lấy bàn tay nhẹ nhàng vuốt lên đầu con chó bẹc-giê, một hành động mà chỉ có thằng Vân mới có khả năng làm. Lạ một điều là con bẹc-giê đứng yên, vẫy đuôi một cách thân thiện. Thằng Vân như nín thở vì tức khi con chó cưng của mình bị thằng Lượm thuần phục. Từ trong lớp, nó chạy ra và kêu lớn giọng:

- Ki... Ki... cắn nó cho tao... Cắn nó đi sao mày ngu quá vậy.

Lúc ấy, cô An Khê cùng bác tùy phái, trong tay là bác là một cái gậy, chạy đến. Nãy giờ, cô chạy đi tìm bác tùy phái để giải vây cho thằng Lượm. Cô An Khê la thằng Vân:

https://tieulun.hopto.org

- Tại sao em lại bảo chó cắn bạn?

- Dạ... Tại nó cắn chó em ủa, chó nó cắn chó em.

Khi nghe thằng Vân chạy tội, tụi học sinh trong lớp cười ầm ĩ làm thằng Vân quê quá xá. Mặt nó đỏ lừ lên và quên mất con chó yêu của nó đang bị thằng Lượm xoa đầu, dẫn lại gốc cây và buộc chặt đầu sợi dây xích. Thằng Lượm bình tĩnh vỗ đầu con bẹc-giê như vỗ đầu con chó Mót của nó làm tụi bạn trong lớp nể quá cỡ thợ mộc. Thằng Hải nói với thằng Són:

- Thằng này chắc thoa mỡ cọp.

- Thoa mỡ cọp để làm gì? - Thằng Són ngơ ngác.

Cuộc đời thằng này chỉ biết mỡ heo, mỡ bò cho nên khi nghe nói đến mỡ cọp nó rất ngạc nhiên.

- Tao đọc báo *Sài Gòn Mới* có nói là người ta thoa mỡ cọp thì chó rất sợ.

Thằng Són đâm hơi:

- Thằng Lượm mà đi ăn trộm thì khỏi lo bị chó cắn. Nó chỉ cần huýt huýt vài cái là ngon ơ..

- Chó không cắn nhưng bị chủ nhà đánh thì còn đau hơn nữa. Làm gì hổng làm lại khoái đi ăn trộm.

- Tao nói là nói vậy thôi chứ ai đi làm ăn trộm mậy, làm ăn cướp oai hơn.

- Tại sao ăn cướp lại oai hơn ăn trộm. Trộm hay cướp đều là xấu xa hết. Không chịu đi mần kiếm tiền mà chỉ chăm bẳm lấy tiền của người khác thì ác lắm.

https://tieulun.hopto.org

Trong khi thằng Hải và thằng Són lý sự về ăn trộm và ăn cướp thì ngoài sân con chó bẹc-giê đã bị thằng Lượm thuần phục hoàn toàn. Cô An Khê đặt tay lên ngực, thở phào trong khi bác tùy phái cũng ngẩn ngơ nhìn con bẹc-giê vì cũng chẳng biết phải làm sao để bắt con chó này cột lại, do thoạt đầu bác tưởng con chó này nhỏ như con Mót. Bác cũng tự động đặt tay lên ngực một cách vô thức như cô An Khê và thở phào. Trong bụng bác cũng khâm phục thằng Lượm quá cỡ. Bác chép miệng: 'Thằng này chắc có bùa với chó rồi.' 'Bùa?'- cô An Khê hỏi lại. Bác tùy phái nói chắc như bắp: 'Cô không biết hả, bây giờ núi Tà Lơn có một loại bùa dụ chó, dụ mèo nghe. Chỉ cần cho nó hửi là nó chạy theo mình liền.' 'Thế bác có mua một lá bùa nào chưa?' Bác tùy phái nói vui: 'Tui đợi chừng nào có bán bùa nói một tiếng là vợ phải nghe thì bao nhiêu tui cũng mua. Tối ngày nó cứ cãi với ăn hiếp tui hoài hủy, có tức không chớ.' Cô An Khê cười: 'Đâu cần phải thế.' Bác tùy phái được trớn nói tiếp: 'Đã vô thế thì phải thế...'

Sau khi thằng Lượm cột con bẹc-giê vào gốc cây rồi, cô An Khê kêu thằng Lượm và thằng Vân lên và nói:

- Kể từ hôm nay, hai trò không được mang chó vào trường nhé. Như thế là vi phạm kỷ luật của nhà trường.

Thằng Hải giơ tay:

https://tieulun.hopto.org

- Mang con khác vô được không cô. Ví dụ như con mèo, con chim?

- Không được con gì cả. Tất tần tật các loại thú nuôi trong nhà nhé. Nào, cả lớp chuẩn bị học bài mới.

Ngày hôm sau, trong giờ học Quốc Sử, thằng Hải nói với thằng Són và thằng Cảnh hù:

- Mày nhìn mặt thằng Vân nghe.

- Cái gì vậy?

- Vui lắm. Tao mới gởi cho nó lá thơ.

- Cái thơ mày viết gì ở trỏng?

- Nè, tụi mày nhìn nè. Thằng Vân sẽ đưa lưỡi liếm mũi cho tụi mày xem.

Quả thật như vậy, đang đọc thư của thằng Hải, bỗng dưng thằng Vân đưa lưỡi lên liếm mũi, rồi sau đó nó đọc tiếp. Tụi thằng Hải bật lên cười. Thằng Vân, từ dãy bên kia bàn, quay lại nhìn thằng Hải với vẻ tức giận làm cho tụi thằng Hải càng cười hơn nữa. Đang chép dàn bài trên bảng, cô An Khê quay xuống nhìn và bắt gặp tại trận bọn thằng Vân, Hải, Són, Cảnh đang nháy nhó lẫn nhau. Thấy thằng Vân đang cầm tờ giấy, cô An Khê gọi:

- Vân, trò đang đọc cái gì trong giờ học thế? Đưa cô xem.

Thằng Vân từ dưới lớp đi lên trao cho cô An Khê tờ giấy. Cô An Khê chăm chú đọc và bây giờ tụi nó chăm chú nhìn mặt cô giáo, kể cả thằng Vân. Trên tờ giấy

https://tieulun.hopto.org

trắng xé vội từ quyển vở là những dòng chữ mực tím, mà cô An Khê nhìn là biết ngay của thằng Hải. Còn tụi nó đang nhìn chằm chằm vào mặt cô giáo khi cô bắt đầu đọc. Và rồi, bỗng dưng tụi nó cúi đầu xuống bàn và cười khúc khích.

Lá thư thằng Hải viết gửi cho thằng Vân là những dòng chữ như sau. '*Kính gửi mày Vân. Đây là những sự thật.* 1) *Mày không thể bỏ xà bông vào mắt mày. 2)Mày không thể đếm tóc mày. 3) Mày không thể thở bằng lỗ mũi khi le lưỡi. 4) Mày mới vừa làm điều số ba. 5) Sau khi mày làm xong điều số 3 mày thấy rằng mày hoàn toàn có thể làm điều đó chỉ có điều là mày giống con bẹc-giê. 6) Mày đang cười vì biết đang bị gạt. Ngu ráng chịu.*'

Vì lo cúi mặt xuống gầm bàn nên tụi nó không thấy được cảnh cô giáo le lưỡi rồi nhoẻn miệng cười khi đọc những dòng chữ do thằng Hải viết tặng cho thằng Vân. Khi nghe tiếng cô An Khê gọi thằng Hải mới dám ngẩng đầu lên. Cô An Khê hỏi:

- Thư này của em viết phải không?

- Dạ.

- Em tự viết ra?

Thằng Hải trả lời lí nhí:

- Dạ, thưa cô em chép từ báo *Sài Gòn Mới*[1].

---

[1] Tên một tờ báo trước năm 1975

https://tieulun.hopto.org

Cô An Khê ngạc nhiên:

- Em cũng đọc báo *Sài Gòn Mới* nữa à?

- Dạ, em đọc báo 'cọp'[1] cô. Em xin lỗi cô, thơ ấy là em viết cho thằng Vân chứ không phải viết cho cô.

- Em ngồi xuống đi. Trong giờ học, phải lo học chứ đừng làm chuyện gì khác nhé.

Nghe giọng nói nhẹ nhàng, ngọt dịu bằng tiếng 'Huế'[2] của cô giáo An Khê, thằng Hải biết nó đã qua truông bèn làm bộ lấy quyển sách giáo khoa ra ngồi chăm chú đọc. Trong khi đó thì cô An Khê quay mặt nhìn vào tấm bảng để giấu nụ cười của mình. Thằng Hải là thằng ham đọc sách báo, thông minh mà lại lém lỉnh nữa, cô thầm nghĩ.

---

[1] Đọc báo của người khác, không phải trả tiền

[2] Trước năm 1975, thường những ai không nói giọng miền Nam đều được cho là nói giọng Huế. Trường hợp cô An Khê là nói giọng Bắc

https://tieulun.hopto.org

Con Mót biến mất

Từ khi cô An Khê không cho mang chó vào trường học nữa thì hàng ngày, trước khi đi học thằng Lượm xích con chó tận phía sau bếp chứ không cho chạy lung tung. Má nó thường đi ra chợ từ sáng nên thằng Lượm tự làm cho con chó một tô cơm nguội với những thứ tạp nhạp nó xin được từ bà bán cháo lòng ngày hôm qua sau khi nấu lại cho nóng. Nó sợ con Mót ăn đồ chưa hâm thì sẽ đau bụng rồi chết. Trước khi đi học, thằng Lượm ôm con chó hun vô mõm còn con Mót thì le cái lưỡi đỏ hỏn liếm vô mặt thằng này. Thằng Lượm nói với con Mót:

- Mày không được chạy ra ngoài đường nghe. Coi chừng mấy thằng bắt chó bắt mày làm thịt đó. Nằm ở đây, trưa anh về cho mày gặm xương nghe. Xương heo của bà Hai cháo lòng ngon lắm.

https://tieulun.hopto.org

Con chó như hiểu được lời dặn của thằng Lượm nên sủa lên vài tiếng và chồm cả người vào thằng Lượm. Trước khi bước ra khỏi nhà, thằng Lượm còn kiểm tra dây xích con Mót vào góc giường để thật an tâm mà đi học vì nó sợ mấy thằng cha bắt chó hay lảng vảng trong xóm. Nó sợ như vậy vì mấy hôm trước, sau khi đi học về, nó dắt con Mót đi chơi vòng vòng trong xóm thì nghe tiếng rao của một ông mua bán chó người "Huế":

- Ai có chó mực, chó vàng, chó ghẻ, chó ốm, chó chết... bán không? Mua tất tần tật các con chó vàng, chó vện, chó cò, chó nhỏ, chó to, chó ghẻ, chó ốm, chó đực, chó cái, chó già, chó con đê... Mua chó đê... Chó... đê... Chó mực 20 đồng một cân, chó vàng 10 đồng một cân, chó ghẻ, chó bịnh năm đồng một cân... Nuôi chó tốn cơm, bán chó có tiền tiêu đê...

Thấy thằng Lượm đang dắt con chó đi vòng vòng, người đàn ông mua chó dừng chiếc xe đạp lại. Thằng Lượm thấy cái nón cối nhựa ông đang đội không che được gương mặt loắt choắt còn hơn con chó với hàm răng hô, ám khói nhoi ra khỏi đôi môi dày thâm xì. Ông ta mặc cái quần soóc mà nó không biết là màu nâu hay màu đen, để lộ ra đôi chân gầy khẳng khiu giống như chân chó cò. Chiếc áo thun ba lỗ đầy mồ hôi, dán chặt vào người lòi ra cả bẹ sườn như những con chó đói đang nằm trong chiếc lồng sắt mắt cáo

https://tieulun.hopto.org

mà ông ta đang cột phía sau xe. Trong chiếc lồng đó là ba con chó vàng, mực lớn có, nhỏ có đang nhìn thằng Lượm và con Mót với đôi mắt lờ đờ, không sinh khí. Thằng Lượm thấy những dòng nước chảy ra từ mõm của những con chó này mà nó cho là nước mắt. Nó nghĩ, nếu có tiền nó sẽ mua hết đám chó này và thả chúng về với chủ. Nuôi chó sao mà ác, ai đời là chủ lại đem chó đi bán. Không biết chó là bạn của người hay sao chứ? Trong bài học nào đó nó được đọc là chó cũng có nghĩa như người. Thấy người chủ té sông, con chó liền nhảy ùm xuống sông để cứu chủ. Có con chó ngồi đợi chủ đi làm về mà khi chủ nó chết, nó vẫn cứ ngồi đợi. Sau này con chó được dựng tượng để kỷ niệm nữa. 'Cứu vật, vật trả ơn' - trong một truyện cổ tích có cái truyện như vậy.

- Ê, bán chó hả. Con chó này béo thế. 10 đồng một cân.

Theo quán tính, thằng Lượm ôm con Mót vào lòng:

- Tui không có bán chó đâu.

- Tao trả cho mày con chó này 80 đồng, khỏi mặc cả nhé.

- Không. Tui không bán.

- Mày nuôi nó làm gì, bán cho tao có tiền xơi kem, bánh ga tô, bánh quy...

- Chó tui, tui nuôi.

- Tám mươi nhăm đồng. Được giá đấy nhé.

https://tieulun.hopto.org

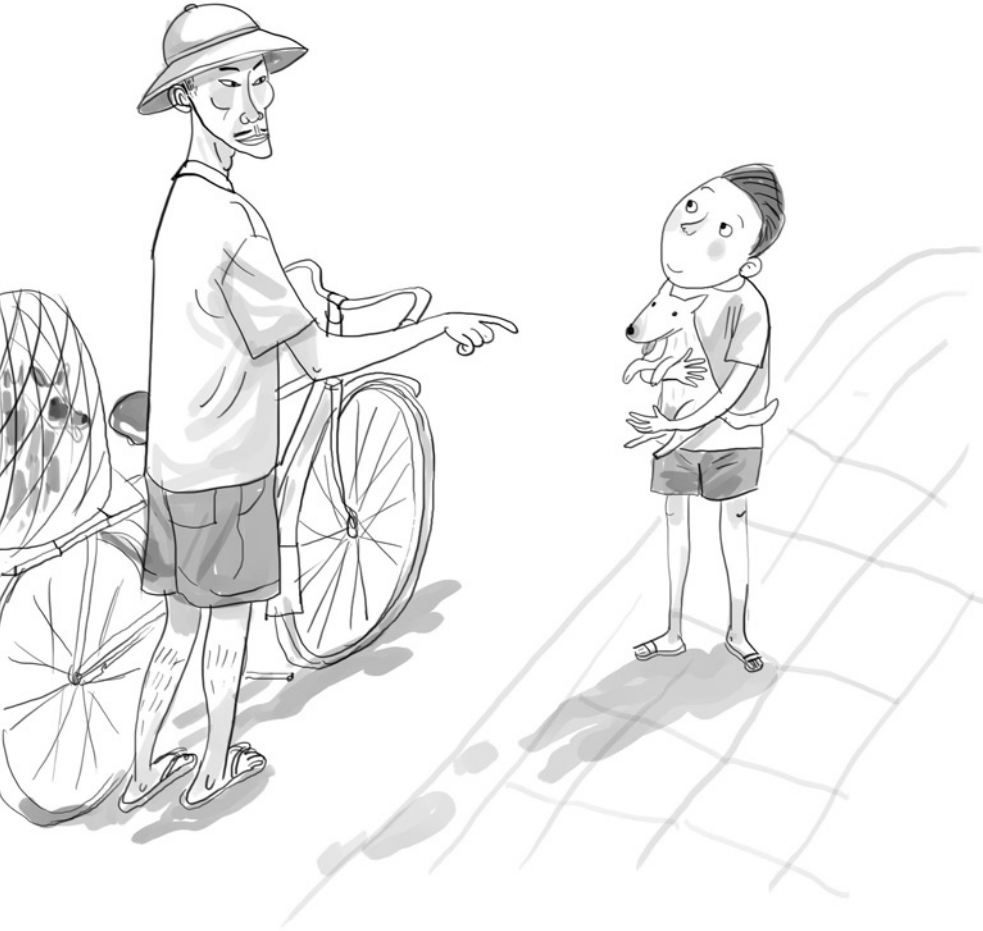

https://tieulun.hopto.org

- Một trăm tui cũng không bán. Bán chó là ác độc.

Con Mót bỗng nhìn tay bán chó và sủa lên vài tiếng. Rồi một 'dàn đồng sủa' của các giọng chó tru thê thảm từ trong lồng vang lên ầm ĩ, làm chủ bầu không khí lặng lẽ của buổi trưa xóm nghèo. Chột dạ, tay mua chó lẹ làng nhảy lên yên chiếc xe đạp cà tàng, vừa đạp xe vừa nói với nó:

- Ê, khi nào muốn bán để dành cho tao nhé. Tao qua đây hàng ngày... Mua chó đê... Chó vàng, chó mực, chó cỏ, chó lành, chó ghẻ, chó bịnh, chó chết... Chó nào cũng mua, chó nào cũng bán. Chó chạy, chó đứng, chó ngồi, chó nằm... Chó lành, chó què, xà mâu, ghẻ lở mua tất tần tật... Mua chó đê. Hễ chó là mua, không mua không phải chó. Mua chó, bán chó đê... Chó... chó... chó nhà ai dữ thế, suýt cắn ông rồi. Cắn ông, ông nổi điên, ông cắn lại cho mà thành chó điên nhé... Chó nhà ai mà không biết dạy. Chó nhà ông, ông đã cho củ riềng, lá mơ, mắm tôm rồi... Mua chó đê...

Chính vì sợ chó mất nên thằng Lượm phải đem chó đi học, nhưng từ khi có cuộc chiến tranh giữa các loài chó do thằng Vân chủ mưu, cô giáo An Khê không cho nó mang con Mót vào trường nữa nên nó đành phải để con chó ở nhà và cột dây xích thật chặt. Hàng ngày, vừa đi học về, nó quăng cặp lên giường là chạy ngay đến ôm con Mót. Còn con chó thì chồm

https://tieulun.hopto.org

vào người thằng Lượm, hai chân trước như ôm chặt thằng này vào lòng và rên ư ử, đuôi ngoắt mạnh hết cỡ. Sau đó, thằng Lượm lấy cái tô mẻ, dành riêng cho con Mót, rồi trút tất cả thức ăn thừa từ cái cà -mên mà nó xin được từ quầy cháo lòng của bà Hai. Khi con Mót cắm đầu vào cái tô mẻ mà liếm hoặc gặm những cục xương thì thằng Lượm mới bắt đầu ăn phần cơm mà má nó đã để phần được úp trong lồng bàn để tránh ruồi nhặng. Thằng Lượm thì ngồi trên chiếc giường tre ôm cái tô, còn con Mót thì le lưỡi liếm cháp cháp cái dĩa đặt dưới góc giường. Thật là một hình ảnh đề huề thân thiện giữa chó và người. Như vậy, thằng Lượm cảm thấy mình có bạn ăn chung rồi sau khi 'hai đứa' ăn xong, nó liền dắt con Mót đi chơi với tụi bạn trong xóm. Tụi thằng Hải và bạn bè trong xóm khi thấy thằng Lượm dắt chó đi chơi thì thường kêu 'Lượm dẫn con Mót đi chơi kìa', từ từ tụi nó gọi ngắn gọn là 'Lượm Mót' - bao gồm hai 'cá thể' thằng Lượm và con chó Mót. Tụi trong xóm nhỏ thấy con Mót cũng là một thành viên trong nhóm của tụi nó vì những trò vui do con chó mang lại. Con Mót, rốt cuộc, không chỉ là chó của thằng Lượm nữa. Đứa nào có cục xương, miếng thịt ăn dư đều đem cho con Mót để xem con chó đứng lên, bắt tay và sủa gâu gâu. Thằng Lượm bây giờ trở thành thằng 'bảo vệ' và ông bầu

https://tieulun.hopto.org

cho con Mót. Đâu có phải đụng đến con chó Mót là được đâu!

Vậy mà con Mót lại biến mất. Hôm nay, vừa về nhà, theo thói quen thằng Lượm chạy thật nhanh vào góc giường, nơi nó cột con Mót. Ngồi học trong lớp sao người nó cảm thấy không an tâm. Lâu lâu nó lại chợt nghĩ về con Mót. Không biết nó cột con chó có quá lỏng dây không, vì mấy hôm trước thấy con Mót có vẻ khó thở do sợi dây xích siết chặt vào cổ nên nó đã nới lỏng sợi xích. Thằng Lượm ngồi trong lớp mà cứ mong tiếng trống trường ra về. Khi vừa nghe tiếng 'tùng tùng', nó liền xách cặp chạy nhanh về nhà chứ không đợi bọn thằng Hải như thường lệ.

Thằng Lượm gần như thất thần khi vừa bước chân vào nhà. Không khí vắng lặng vì không có tiếng sủa của con Mót mừng nó đi học về với tô cơm. Mũi của thằng Lượm không nghe được mùi chó như hàng ngày nó cảm nhận trong không khí. Nhìn xuống góc giường thì nó thấy sợi xích bị bung ra nằm lạnh lẽo và vô hồn trên mặt đất. Hy vọng con Mót đang chạy luẩn quẩn đâu đây, thằng Lượm gọi lớn:

- Mót ơi... Mót... Mót... về ăn xương nè mày, Mót...

Thằng Lượm chạy nhanh ra đường hẻm, vừa đi vừa gọi thất thanh tên con Mót. Giữa trưa, con hẻm gần như vắng lặng chỉ có tiếng của nó chọc thủng sự yên

https://tieulun.hopto.org

tĩnh của con xóm mà giờ này nhiều người vẫn còn chưa về nhà vì công việc mưu sinh. Càng ngày, giọng của thằng Lượm càng thiểu não, thất thần. Tiếng kêu lạc giọng ngày càng nhỏ dần theo hai dòng nước mắt đang chảy dài trên má. Vừa lúc ấy, bọn thằng Hải, thằng Tụi, thằng Hiệp mập vừa đi học về. Thấy bộ dạng thằng Lượm như vậy, bọn này bèn bu vào hỏi:

- Gì vậy Lượm? Làm gì mày kêu con Mót um sùm vậy?

- Con Mót... con Mót... - thằng Lượm vừa nói vừa khóc thút thít - nó mất tiêu rồi.

Thằng Hải kêu lên:

- Mất rồi... Chắc nó đi lạc... Tụi mình đi tìm thử xem sao?

- Tìm ở đâu?

- Tìm thử gầm chạn xem. Người ta thường nói 'Chó chui gầm chạn' mà. - Thằng Hiệp mập xổ chữ.

- Thôi, mày đừng xổ nho nữa. Tụi mình đi kiếm trong hẻm này thử coi. - Thằng Hải gắt.

- Tao tìm rồi, kêu um sùm mà không thấy nó sủa trả lời. - Thằng Lượm mếu máo.

Như chỉ huy, thằng Hải ra lệnh:

- Kiếm dọc đường Phạm văn Chí...

Thằng Hiệp mập lè lưỡi:

- Đi hết con đường này dài thấy mẹ, làm sao đi nổi...

Rồi như một 'đầu đảng', thằng Hải tự động phân công:

https://tieulun.hopto.org

- Đi từng khúc thôi, tụi mình chia ra. Tao đi ngược lên từ trường Tân Dân đến xóm bó chổi. Thằng Tụi đi từ hẻm thùng xe đến đầu đường Cầu Bót. Thằng Hiệp mập đi từ nhà bảo sanh cô Mụ Mười tới mấy chỗ làm dép... Thằng Lượm đi từ nhà bà Tư bánh mì đến rạp Hương Bình...

Thằng Hiệp mập phản ứng vì lúc này nó đang đói bụng, chỉ mong được về nhà ăn cơm:

- Sao mày khôn quá vậy, mày đi gần còn tao đi xa mút mùa lệ thủy, tàn canh gió lộng vậy?

- Thì tao đổi lại cho mày chứ có gì đâu mà phân bì. Giúp bạn mà phân bì cái gì. Mày thiệt là... Thôi đi liền nhe tụi mày, thằng nào dẫn được con chó về tụi mình hùn tiền đãi nó ăn nước đá bào của Chệt Ló.

- Sao kẹo kéo vậy mậy? Phải hùn tiền đãi ăn bò viên chén Chợ Lớn mới ngon.

- Hay cháo lòng bò rạp Tân Lạc cũng được.

Thằng Lượm nóng lòng, gắt:

- Ăn cái gì tao cũng bao hết. Miễn là tìm được con Mót. Tao nhớ nó quá, giờ này chắc nó đang đói bụng. Tao biết giờ này có cục xương là nó mừng lắm... Không biết có ai cho nó ăn không?

- Thôi đi tụi mày. - Thằng Hải ra lệnh.

Nghe lời thằng Hải, cả bọn túa trở ra đường Phạm Văn Chí, mỗi thằng đi theo hướng đã được "đầu đảng"

https://tieulun.hopto.org

phân công. Thằng nào cũng như thằng nào, vừa đi, vừa ngó nghiêng vào từng nhà. Đi ngang nhà nào có tiếng chó sủa là tụi nó ngừng lại kêu to 'Mót ơi, Mót... Mót ơi...” một cách tự nhiên. Tụi nó chẳng sợ chủ nhà phiền lòng mà chỉ mong được nghe tiếng chó sủa quen thuộc đáp lại. Thằng Lượm vừa đi, vừa khấn vái: 'Ông Địa ơi, cho con kiếm được con Mót, con sẽ cúng ông Địa nải chuối.'

Dù cho thằng Lượm hứa với ông Địa nải chuối, thằng Hiệp mập cúng ông Địa điếu thuốc Salem thì con Mót vẫn biệt tăm. Suốt một giờ đồng hồ thả rong tìm con Mót trên khắp con đường Phạm Văn Chí tụi nó đành phải quay về nhà ăn cơm để buổi chiều mỗi đứa còn phải tiếp tục công việc riêng của mình. Đứa phải phụ má đổ bánh bèo như thằng Hải. Đứa thì phải ẵm em như thằng Tụi. Đứa phải cho heo ăn như thằng Hiệp mập. Chỉ trừ thằng Lượm, bây giờ chuyện gì nó cũng bỏ hết để đi tìm cho được con Mót.

Liều nhất là những ngày sau, thằng Lượm lén má nó trốn học, tiếp tục đi ra những khu vực lân cận khác để tìm người mua bán chó đã đòi mua con Mót của nó. Buổi trưa, nó cứ ngồi canh ngay đầu đường hẻm để chờ nghe tiếng rao: 'Mua chó đê... mua chó đê...”. Hình như tay ấy sợ nó hay sao ấy mà không thấy xuất hiện. Vậy mà ông ta nói hàng ngày đều đạp

https://tieulun.hopto.org

xe vào hẻm hoặc những khu vực lân cận để mua chó. Hay là ông ta ăn cắp con Mót của mình - thằng Lượm nghĩ vậy nên cứ âm thầm chờ đợi.

Trong khi đó tụi thằng Hải thấy thằng Lượm trốn học nhiều buổi nên đâm lo. Thằng Hải phải nói dối cô giáo là thằng Lượm bị bịnh đậu mùa nên không dám đi học. Nhưng nói dối cô giáo là có lỗi. Nhứt là thằng liên toán trưởng Vân, đang hí hửng về chuyện thằng Lượm mất con chó - mà cũng chẳng biết đứa nào nói cho nó biết nữa - nếu biết thằng Lượm trốn học sẽ méc với cô. Mà tụi nó thấy thằng này méc là đúng vì bổn phận của nó là phải làm như vậy. Liên toán trưởng mà! Nghĩ vậy nên thằng Hải bàn với thằng Cảnh hù:

- Mày nhờ ba mày tìm thằng cha mua chó được không?

Thằng Hải biết ba thằng Cảnh là lính kín[1] nên nhờ vả. Thằng Cảnh hù ngần ngừ:

- Ba tao làm lớn lắm trong bót cảnh sát nên đâu có thèm làm mấy chuyện này mậy?

- Vậy thì làm sao tìm chó cho thằng Lượm?

- Tao nghe nói vô phú de tìm.

- Phú de? Phú de ở đâu?

- Phú de là mấy chỗ người ta giam chó bắt được đang chạy rong ngoài đường đó.

---

[1] Cảnh sát không mặc sắc phục. Như công an chìm

https://tieulun.hopto.org

- Chờ đi phú de lâu lắm, tụi tao nghi thằng cha mua chó ăn cắp chó của thằng Lượm.

- Ờ, thôi để tao hỏi ba tao trước. Đi phú de mắc công lắm.

Sau khi gặp ba nó, thằng Cảnh hù ỉu xìu nói với thằng Hải và thằng Hiệp, thằng Út đẹt:

- Thằng cha mua chó không ăn cắp chó của thằng Lượm đâu.

- Sao mày biết? Tại sao thằng chả đi mua chó mà lại không ăn cắp chó cho được?

- Tại thằng chả bị điên rồi.

- Bị điên? Làm sao mà bị điên?

- Thằng chả bị chó điên cắn mà không biết. Nghe nói thằng chả bây giờ tru như chó, không dám tắm, không dám nhìn ánh sáng.

Thằng Hải trầm ngâm:

- Chắc trước sau gì thằng chả cũng chết, ở ác quá, chắc bị chó trả thù. Thằng chả mua chó bán cho mấy chỗ làm thịt chó nên chó nó ghét, nó cắn cho điên...

Thằng Hiệp mập nhào vô ăn có để chọc quê thằng Són - ba thằng này chuyên mổ heo lậu:

- Tao nghe kể chuyện nói là những nhà nào mổ chó, mổ heo thì mặt mấy người đó giống chó, giống heo lắm...

https://tieulun.hopto.org

Bỗng dưng ba đứa tụi nó đưa mắt nhìn vào mặt thằng Són làm thằng này ngượng quá, lấy tay che mặt, lắp bắp:

- Mặt tao vẫn bình thường mà... thấy hông, có cái gì đâu.

Bắt đầu thấy có trò vui, thằng Hải làm bộ nhìn vào mũi thằng Són rồi nói:

- Sao tao thấy cái mũi của mày hơi hơi dài ra rồi đó. - Nói xong thằng Hải nháy mắt với bọn thằng Út đẹt, Hiệp mập.

Biết ý của thằng Hải, thằng Hiệp mập liền nói tỉnh bơ:

- Ừ, tao thấy cả tuần nay rồi nhưng không để ý.

- Mà hơi ửng đỏ nữa tụi bây.

- Chắc nó sẽ có cái mũi như Trư bắt gái - em của Trư Bát Giái.

Thằng Hải bắt đầu thấy tội thằng Són nên quay trở lại chuyện thằng cha mua chó bị chó cắn thành điên:

- Nếu thằng cha mua chó không bắt vậy thì ai bắt con Mót?

Thằng Hải tự hỏi và sau cùng nó nói như ra lệnh:

- Chỉ có thằng Cảnh hù đi điều tra mới ra manh mối thôi. Chứ để nó 'cà nhỏng chống xâm lăng' hoài đâu có được hé tụi bay.

Đám tụi nhỏ thấy có người được giao trách nhiệm để tụi nó khỏi phải lo cái chuyện 'mò kim đáy bể'- như lời thằng Hiệp mập ta thán bèn đồng thanh:

https://tieulun.hopto.org

- Ừ, phải đó chỉ có thằng Cảnh hù thôi! Cho nó hết 'cà nhỏng chống xâm lăng.'

- Nó đi hù vài thằng là biết thằng nào ăn cắp chó liền...

- Con của công an - lính kín thì cái gì chẳng biết. Ba nó có cái a lô gọi vô tận Phú Lâm ủa Phú de là có chó liền...

- Chuyện con Mai giả trai mà nó còn tìm ra mà... thì sá gì chuyện con chó.

https://tieulun.hopto.org

Ông cúp tóc, hút thuốc 'nào'

Thật là không hỗn danh lính kín, trong khi mấy thằng kia tuyệt vọng vì không thể tìm ra dấu tích con chó thì trong giờ tan học sáng hôm sau thằng Cảnh hù đã sung sướng báo tin:

- Ê, thằng cha mua bán chó chưa có chết.

Thằng Hải nổi sung vì gương mặt hí hửng của thằng Cảnh hù khi báo một tin chẳng ăn nhập gì đến việc truy tìm vết tích con chó:

- Thằng chả chưa chết thì làm sao?

- Chưa chết nghĩa là còn sống. Mà còn sống thì tụi mình có thể thẩm vấn thằng chả.

- Thẩm vấn nghĩa là làm sao?

- Là... là... như ba tao nói thẩm vấn là bắt thằng chả trả lời những câu hỏi của mình.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Hải hỏi gặng:

- Thằng cha mua bán chó là người lớn, tụi mình làm sao hỏi được. Thằng chả không trả lời thì làm sao?

- Ba tao nói nếu khi thẩm vấn mà người bị bắt không trả lời thì sẽ bị tra tấn.

- Tra tấn?

- Ừ, đánh bằng dùi cui. Ba tao nói thằng nào chì[1] cách mấy chỉ cần ăn vài cây dùi cui là là khai hết. Nhiều thằng không có ăn trộm, ăn cắp gì nhưng mà bị tra tấn là sẽ nhận thôi.

Thằng Hải lắc đầu:

- Vậy là không được. Ác lắm. Lỡ thằng chả không có bắt con Mót mà bị tụi mình tra tấn thằng chả nhận đại là bắt thì chó đâu mà thằng chả đền cho thằng Lượm. Mà phải đúng là con Mót mới được. Tội nghiệp, nếu thằng chả bị đánh chết thì mình ở tù rục xương, xuống âm phủ không được đầu thai.

Thằng Lượm nói như hết hơi vì ngày nào nó cũng khóc vì nhớ con chó:

- Dầu sao ổng cũng là người, mạng của ổng cũng hơn mạng con chó chớ. Tao mà kiếm được con Mót mà ổng chết thì tao cũng đâu có vui. Hay là vầy đi, tụi mình đến gặp ổng rồi mua lại con chó.

Thằng Hải reo lên:

---

[1] Gan lì, dữ dằn (tiếng lóng)

https://tieulun.hopto.org

- Ờ, tụi mình hùn tiền lại mua con chó. Có vậy mà nghĩ cũng không ra Hải ơi là Hải...

Còn thằng Cảnh hù ngơ ngác:

- Ủa, như vậy mình không có thẩm vấn ổng hả?

- Có thẩm vấn chớ nhưng mà thẩm năn.

- Thẩm năn là cái gì?

- Thẩm năn là năn nỉ đó con

Lúc đó, thằng Út đẹt lơn tơn đi lại. Hôm nay, mặt mày nó trông có vẻ sáng sủa vì cái đầu hớt kiểu ca-rê, chứ không còn bù xù như trước. Thằng Hải kêu lên:

- Mới hớt tóc hả mậy?

Thằng Út đẹt vò vò cái đầu gần như láng cóng của nó:

- Chiều hôm qua, tao bị má tao bắt hớt tóc của ông hớt tóc dạo 'ăn cá rô cây'.

Thằng Hải lấy tay vò vò mái tóc bù xù của nó, hỏi:

- Cái ông mà nói cái nồi là cái 'lồi' đó hả?

- Ủa, sao mày biết ổng?

- Thì tao hớt tóc ổng hoài sao không biết mậy. Ổng hớt tóc mà hay nói đủ thứ chuyện, răng ổng hô, nước miếng văng tùm lum lên mặt tao. Thúi gần chết. Ổng hay kể chuyện về quê ngoài Bắc của ổng lắm.

Khi nói về ông hớt tóc dạo, trong đầu thằng Hải hiện rõ mồn một hình ảnh của một thân hình còm nhom, gương mặt khắc khổ, cái lỗ mũi có mấy cọng lông thò ra thay thế cho những cọng râu của một cái

https://tieulun.hopto.org

hàm nhẵn nhụi, môi trên vêu lòi ra một hàm răng ám khói thuốc lào. Ông hớt tóc luôn mặc một bộ đồ bà ba màu nâu đậm ba túi (có lẽ để khỏi mất công giặt), mang đôi guốc vông để lộ ra những móng chân đen thùi lùi. Ông đạp một chiếc xe cũ mèm, phía sau 'bọt-ba-ga'[1] là cái thùng nhỏ, vuông đựng đồ nghề hớt tóc. Cái thùng này nhỏ vì đồ nghề của ông chỉ là một cái tông đơ mà răng của nó đã mòn vẹt, một lưỡi dao cạo lụt nhách không kém răng của những chiếc tông-đơ. Từ tông đơ đến lưỡi dao cạo, cái nào cũng làm nó đau. Chưa nói là, khi bị ông 'cá rô cây' đè đầu, nó còn chịu đựng mùi hôi từ cái khăn cột ngay cổ lâu ngày không giặt. Bên cạnh thùng đồ nghề là cái ống tre để ông ấy hút thuốc 'nào'. Từ nhỏ đến lớn, thằng Hải chỉ thấy người ta hút những điếu thuốc lá Casptan, Ruby, Bastos, Melia, Salem, Malboro... Những điếu thuốc nhỏ màu trắng, đựng trong những cái bao, cái hộp thiếc thiệt là đẹp chứ đâu phải xấu và hôi như cái ống - mà ông 'ăn cá rô cây' gọi là cái điếu cày thuốc 'nào'. Nó thường thấy mỗi khi không có khách hàng, ông thường dựng chiếc xe đạp vào gốc cây, giở cái mũ cối bằng nhựa đã ngả màu nâu đang đội trên đầu xuống phe phẩy như đang quạt bằng cây quạt mo cau. Nghỉ ngơi cho đỡ mệt một

[1] Yên sau xe đạp

https://tieulun.hopto.org

lúc, ông ta lấy cái điếu, rồi móc trong túi áo lấy ra cái hộp con, rồi từ trong chiếc hộp con đó, ông ta vê vê một núm thuốc lá màu vàng nhét vào cái lỗ nhỏ trên điếu cày. Sau đó, cũng từ trong túi, (thằng Hải thắc mắc không biết trong túi ông ta còn cái gì ly kỳ bí mật không) ông 'cá rô cây' lấy ra một miếng vỏ cây, rồi lấy ra cái hộp quẹt thiếc, mở nắp, lắc mạnh cho dầu hôi thấm vào bông gòn rồi bật quẹt. Ông 'cá rô cây' châm miếng vỏ cây vào lửa đốt. Khi lửa từ miếng vỏ cây đã cháy thành ngọn, ông ta châm vào miếng thuốc 'nào'. Ông ta đút nguyên cái miệng vào lỗ ống điếu cày, nhắm mắt, hít một hơi mạnh khi bàn tay của ông cầm cái nỏ đốt nhúm thuốc 'nào' ngay cái lỗ nhỏ trên thân ống tre. Thằng Hải thấy lúc này ông 'cá rô cây' rít mạnh làm nước trong cái điếu cầy kêu rồn rột và sau cùng, ông ta buông cái điếu cày xuống, lấy chai nước đã mở nắp sẵn, uống vào một ngụm rồi thở ra một hơi khói dài. Ông 'cá rô cây' dựa người vào gốc cây, mắt lim dim, cái miệng hô há ra như thở dốc. Trong một lần hớt tóc, bị hứng trọn mùi thuốc lào từ miệng của ông ta bay xộc thẳng vào mũi, thằng Hải đã hỏi:

- Thuốc lào hôi sao mà chú cứ hút hoài vậy?

- Mày không biết hút thuốc 'nào' 'nà' bổ phổi, miệng thơm, đầu óc thông minh.

Nó không hiểu sao cái ông 'cá rô cây' cứ nói chữ 'l' thành chữ 'n' và chữ 'n' thành chữ 'l'nên nó lại hỏi.

https://tieulun.hopto.org

Thằng này chuyên môn hỏi những gì nó thấy ngồ ngộ hay thắc mắc để quên là đang bị 'cưỡng bức' ngồi yên trong tấm khăn choàng lên người.

- Sao chú cứ nói chữ 'l' thành chữ 'n' hoài vậy?

- Như vậy mới phân biệt được người Bắc và người 'Lam'. Cũng như người 'Lam' ưa 'lói' con cá 'gô' chứ không phải 'nà' con cá rô... Con cá 'gô' ở trong 'gổ' kêu 'gồn gột'.

- Ủa, chú không phải là người Huế sao?

- Người Huế 'nà' người Huế người Bắc 'nà' người Bắc chứ người Huế sao 'nà' người Bắc được.

- Ừ, tui quên nữa hèn chi tụi nó gọi chú là 'Bắc Kỳ ăn..."

Đang nói nửa chừng nó chợt ngưng lại vì thấy hỗn hào với người lớn tuổi. Nhưng ông hớt tóc cười khà khà:

- Mày định 'lói' 'Bắc Kỳ ăn cá rô cây' phải không?

Trong đầu thằng Hải còn nghĩ thêm câu 'ăn nhằm lựu đạn... " mà bọn tụi nó thường hay nói về chú hớt tóc nhưng nó cố đẩy câu đó ra khỏi đầu. Nó hỏi tiếp để cho qua mau thời giờ hớt tóc - ngồi yên một chỗ nó chịu không nổi:

- Sao người ta nói câu đó vậy chú?

Vừa nhấp cái tông-đơ kêu xạch-xạch chung quanh cái ót của nó, khiến cho đầu thằng Hải y như cái muỗng vùa, ông thợ hớt tóc trả lời:

https://tieulun.hopto.org

- Ừ, tại vì ngoài quê tao ngày xưa nghèo 'nắm'. Hồi xưa có chuyện tiếu 'nâm', không biết thật hay giả 'lói' rằng ở một vùng 'lọ', không có sông, người dân đâu có đi 'lơm' hay câu cá được vì vậy họ 'nàm' một con cá bằng gỗ. Khi tới giờ ăn cơm, cả nhà ngồi xuống đất, xới cơm độn khoai trong 'lồi' rồi mắt cứ nhìn con cá gỗ để tưởng tượng rằng đó 'nà' con cá thật để nuốt cơm độn khoai cho trôi vào cổ họng. Trước khi ăn người cha 'lói' với mấy đứa con 'chúng mày không được nhìn con cá gỗ 'nâu' nhé vì nhìn 'nâu' sẽ mặn 'nắm' đấy'.

- Sao người ta không làm con heo cho nó bự, ăn đã hơn cá?

- Có 'nẽ' con 'nợn' đắt tiền hơn con cá mà kho thì 'nâu' hơn. Mà con 'nợn' thì chỉ để dành cho nhà giàu ăn chứ đâu có dành cho bọn nhà nghèo chúng tớ.

- Sao ngoài Bắc lại kêu con heo là con lợn?

- Vì con 'nợn' nhiều mỡ hơn con heo... Ôi thôi, chú mày 'nắm' mồm 'nắm' miệng quá đi, im cái mồm một tị để cho tớ cúp tóc.

- Sao lại là cúp tóc hở chú? Tụi con chỉ nói là hớt tóc thôi.

- Cúp tóc hay cắt tóc gì cũng có nghĩa là đè đầu thiên hạ mà... Ờ mà tớ nghĩ khi tớ mới nhảy ra khỏi 'nòng' mẹ thì ông 'lội' tớ xem tử vi bảo số thằng 'lầy' 'nớn nên' sẽ đè đầu thiên hạ... Thế mà đúng thật. Nhưng muốn

https://tieulun.hopto.org

đè đầu thiên hạ tớ phải đi 'nàm' 'công tác' cúp tóc, 'lếu' muốn cưỡi cổ thiên hạ thì phải 'nàm 'quan mới' được. Ở ngoài 'Lam' Định tao giàu 'nắm' nhé. Cứ 'nà' ruộng tít mắt...

- Vậy sao chú đi vô đây hớt tóc?

- Tớ đi di cư.

- Di cư là gì mà tại sao chú phải di cư?

- Di cư 'nà' đi vào 'Lam'. Tớ vào 'Lam' là tại vì Chúa đã đi vào 'Lam' rồi. Tớ nghe 'lói' vậy thế là tớ đi.

- Chú đi bằng xe lửa hay xe đò?

- Tàu há mồm.

- Tàu há mồm? Ủa cái tàu gì ngộ vậy chú?

- Ôi, cái tàu 'lầy' to 'nắm' nhé. Tàu 'lầy' mày không phải 'neo nên' cao mà 'ló' há cái mồm ngay phía sau tàu, rồi mày chui vào. To 'nắm'... chứa tới mấy ngàn người.

Chú hớt tóc nhớ lại chiếc tàu khách Monte Carlo há mồm nuốt chửng từng con người gồng gánh bế bồng vào Nam tìm Chúa[1] đang buông neo bên cảng Hải Phòng thở khói hồng hộc. Người người chen chúc, gồng gánh để cùng nhau đi tìm Chúa ở một cái xứ mà chú chỉ nghe nói nếu ở lại quê thì sẽ không có Chúa để mà thờ phụng và xưng tội. Chú là người

---

[1] Edward Lansdale, chuyên gia tình báo Mỹ hoạt động tại miền Bắc Việt Nam đã thực hiện một chiến dịch tuyên truyền 'Chúa đã vào Nam' nhắm vào người công giáo.

https://tieulun.hopto.org

theo đạo Dòng, theo từ khi những ông Cha đầu tiên đến thôn chú xây cái nhà thờ cao ngất. Ông nội chú là những người theo đạo đầu tiên. Theo đạo để được Chúa đưa lên thiên đàng có cái ăn. Quê nhà nghèo quá, nhiều người trong những tháng giáp hạt trong nhà không còn hạt thóc. Rồi đời cha chú, đến đời chú cũng chẳng có miếng ăn. Khi đến những tháng nông nhàn chú phải mở cái lều cắt tóc đầu đường quê kiếm từng chinh, từng hào. Rồi chú đi theo Chúa vì người ta nói Chúa đi vào Nam. Không theo là phản đạo, là sẽ xuống địa ngục. Sáng 22 tháng 8 năm 1954, tàu Montague của Mỹ chở gia đình chú cùng những người di cư tại Hải Phòng cập bến cảng Sài Gòn. Chú cùng gia đình được đưa đến trại đón tiếp những người di cư rồi sau đó được đưa tạm cư tại cái nhà hát Tây, nhìn ra bồn kèn.[1] Có những lúc buồn chú thả bộ qua vườn hoa Chi Lăng[2] để ngồi trên bãi cỏ xanh mênh mông nhìn xuống con đường Catinat dốc thoai thoải như ngồi trên một cái vườn treo mà nhớ về quê hương đang xa tít tắp. Một số người ở tỉnh Thái Bình có nghề nghiệp được đưa lên Hố Nai, Gia Kiệm. Rồi sau đó, gia đình chú được đưa về khu Bà Hom ở tít trong Phú Lâm. Không có nghề nghiệp

---

[1] Bồn phun nước công trường Lam Sơn. Đây là bùng binh đầu tiên của Sài Gòn và cả Nam Kỳ lục tỉnh

[2] Công viên Chi Lăng trước mặt Trung tâm Thương Mại Vincom.

https://tieulun.hopto.org

chuyên môn chú bèn trở lại cái nghề cắt tóc để kiếm sống. Một nghề mà chú bỗng dưng phát hiện là mình có tay nghề khi 'cúp tóc' cho đồng hương tàu há mồm trong trại tạm cư.

- A... mồm là miệng đó hả chú? Nhưng chú có gặp ông Chúa không?

- Gặp chứ, hàng tuần. Nhưng mà chỉ gặp tượng Chúa thôi chứ đâu có gặp Chúa được.

- Vậy là ngoài Bắc Chúa đi hết rồi?

- Không mày ơi, rốt cuộc Chúa cũng còn ở ngoài ấy chứ có đi di cư đâu.

- Chúa có phải là ông giơ hai cái tay trên cây thập tự không?

- Ừ, Chúa của tớ đó.

- Chúa có giúp gì cho chú không mà sao chú nghèo vậy?

- Chúa giúp cho tớ sau này lên thiên đàng.

- Chúa cho chú lên thiên đàng nhưng Chúa có cho chú ăn thịt chó không?

- Tớ chẳng biết. Tớ không nghe 'lói'. Ngoài 'Lam' Định, ăn chó tất tần tật. Nghe 'lói' 'ninh' mục cũng ăn thịt chó, trừ trẻ con thôi.

- Sao vậy chú?

- 'Nàm' gì có đủ chó cho người 'nớn' ăn tại sao phải cho trẻ con.

- Hèn chi trên thiên đàng con chẳng thấy con chó nào? Chỉ thấy có người mang cánh chim thôi.

https://tieulun.hopto.org

- Trên thiên đàng đâu có cần ăn. Mà 'lếu' cần ăn thì nhiều thức ăn 'nắm' nhé. Chỉ cần quơ tay 'nà' có thức ăn ngay. Ờ... mà trên đó không có thịt chó mắm tôm thì còn gì 'nà' thiên đàng 'lữa'. Sống trên đời ăn miếng thịt chó mà...

- Ăn thịt chó ác lắm. Vậy chỉ có xuống địa ngục âm ty thôi chú ơi. Bởi vậy chú cứ đi hớt tóc hoài.

- Còn 'lếu' như tớ không ăn thịt chó?

- Chú cũng sẽ hớt tóc nhưng hớt tóc trong tiệm, có quạt máy chạy vù vù đàng hoàng, cái tông đơ của chú, con dao cạo của chú không lụt nhách như giờ, cạo đau gần chết.

- Một thời gian 'lữa' tớ sẽ bỏ nghề cúp tóc.

- Vậy chú mần gì? Cạo lông vịt hả?

Chú hớt tóc nói bằng một cái giọng hân hoan:

- Tớ sẽ bán phở. Tớ cầu Chúa cho được trúng vé số kiến thiết quốc gia giúp đồng bào ta, tớ sẽ mở cửa hàng bán phở.

Nói xong, chú hớt tóc móc từ trong túi áo ra một tờ vé số được bọc kỹ trong miếng ni -lông trong nhìn vào hàng số.

- Mỗi tuần tớ đều mua một tờ. Mà mua giá chợ đen nhe. Giá chỉ có 10 đồng mà tụi 'ló' bán đến 11 đồng, đúng 'nà' đầu cơ trên xương máu đồng bào. 'Lếu' tớ trúng số tớ sẽ cho chú mày tiền mua một món quà. Chú mày thích quà gì 'lào'?

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

- Tui thích cây viết máy hiệu Pilot. Có viết máy sướng lắm vì viết bài không cần phải chấm mực như ngòi viết lá tre, mà lại viết chữ đẹp nữa.

Thằng Hải bỗng nhớ đến thằng Són. Thằng này có cây viết Pilot thật đẹp, ngòi vàng chóe nhưng nó lại viết chữ xấu mà học dở như hạch.

- Được rồi, khi tớ trúng số, tớ sẽ cho tiền chú mày mua cây bút Pi 'nô', ăn phở của quán tớ không phải giả tiền nhưng cúp tóc thì đi kiếm thợ khác nhá. Hà... hà...

Hèn chi thằng Hải thấy ông hớt tóc lâu lâu lại móc trong túi ra một tờ giấy rồi nhìn với cặp mắt vui vẻ. Té ra ông này hay mua giấy xổ số kiến thiết. Hàng tuần trước giờ xổ số nó nghe ông Trần Văn Trạch hát trong ra-dô 'Xổ số đến nơi, giúp đồng bào ta mua lấy cửa nhà..." Nhiều người trong xóm nó cũng mua giấy số nhưng đâu thấy có ai dựng xây nhà mới đâu? Có người còn đem giấy số để trên bàn Phật để cầu xin, có người nửa đêm đem mấy tờ giấy số ra chỗ có người con gái còn trinh bị xe đụng chết để xin được cho trúng số vì nghe nói con gái còn trinh chết oan linh hiển lắm. Nó không hiểu con gái còn trinh là con gái làm sao mà linh thiêng vậy? Không biết con trai còn trinh chết oan như vậy có linh không? Mà nó có phải là con trai còn trinh không? Nó quay lại ước muốn của ông hớt tóc:

- Phở là cái gì chú?

https://tieulun.hopto.org

- Phở 'nà' phở chứ là cái gì. Cũng như hủ tíu mềm nhưng 'lấu' bằng 'lước' xương bò, ăn với thịt bò.

Chú chép chép miệng, nước miếng ứa đầy hai chân răng.

- Người 'Lam' chúng mày không thấy ai ăn phở cả. Quê Nam 'Lịnh' tớ 'nà' chúa phở nhá.

Chú nhớ lại ngoài quê nghèo xa kia của tuổi ấu thơ, gánh phở dưới những tán lá che tạt bụi vào ghế thấp, những thằng nhỏ trong chiếc áo tơi ngồi xì xụp húp bát phở hai xu trong cơn gió mùa đông. Một bát nào thấm kẽ răng. Những miếng mỡ bò nhỏ tí trôi tọt nhanh vào cổ họng chưa đủ thấm vị béo đầu lưỡi. Từ những ngày đó, chú đã ước mơ trở thành ông gánh phở. Chỉ cần một quang gánh với một đầu là thùng phở, đầu quang gánh sau là củi lửa. Chú sẽ đi khắp miền quê Nam Định nổi tiếng một thời với phở họ Cồ. Chú chép miệng. Nước miếng lại ứa ra. Người miền Nam ít ăn phở. Nhiều khi thèm mùi phở, nhất là những khi trời se lạnh, chú đi rạc chân mà chẳng nghe mùi phở. Phở đối với chú không phải là những cọng bánh, nước dùng mà là cả một trời quê hương tuổi nhỏ. Không hiểu sao đôi lúc nhìn cọng hành hoa, vài lát thịt mỏng nổi lều bều chú lại nhớ đến mẹ. Thôi thì chú phải nhịn thèm, quay về khu định cư của chú. Nơi đây bà con miền Bắc quây quần với đủ món ăn miền Bắc và

https://tieulun.hopto.org

không thiếu phở. Nếu mở quán chắc chỉ mở ở vùng có đồng bào ta ngoài Bắc thôi.

- Tui chỉ khoái ăn hủ tíu mì.

- Chú mày ăn phở rồi sẽ thích cho xem.

- Chú... chú... nước gì rớt trên đầu tui vậy? Trời ơi, nước miếng chú văng tùm lum trên cổ tui rồi. Dơ 'dái' quá.

- Dơ dáy chứ không phải dơ 'dái'

- Thì tui nói dơ 'dái'...

- 'Lói' bậy, 'dái' là cái bìu, cái hòn trứng của chú mày đấy.

Nãy giờ nghe thằng Út đẹt nói về ông hớt tóc, tự nhiên thằng Hải phì cười vì nhớ những lúc ông "đè đầu" 'bắn khỉ'[1] kêu ro ro, nhưng bỗng nhiên nó im lặng chăm chú nghe thằng Út Đẹt nói:

- Ông này ác lắm nghen tụi bay. Khi hớt tóc cho tao ổng nói lâu quá không được đánh chén thịt chó, thèm lắm. Nhưng nghe nói ngày mai nhà ổng được mời ăn giỗ mà ông bạn ổng cúng giỗ bằng thịt chó mới ác đạn chớ...

Nghe xong thằng Hải hỏi tới:

- Ổng có nói gì thêm không? Về thịt chó ấy...

---

[1] Hút thuốc phiện. Nhìn thấy ông hớt tóc hút thuốc lào thằng Hải nghĩ tới mấy ông hút thuốc phiện

https://tieulun.hopto.org

- Tao đâu có hỏi. Tao mong ổng hớt tóc tao lè lẹ, ổng nói nhiều, phun nước miếng vào mặt tao hôi thấy mẹ. Tại ổng hớt tóc lấy tiền rẻ nên má tao cứ bắt tao phải ngồi cho ổng 'cúp' tóc hoài. Hớt tóc mà nói cúp tóc, kỳ thấy mẹ. Á, tao nhớ rồi, ổng nói thêm là con chó này thấy quen quen, hình như ổng gặp đâu đó khi hớt tóc ở xóm của mày.

Thằng Hải hỏi dồn:

- Tụi bay biết nhà ổng ở đâu không?

Cả đám im lặng. Đâu có đứa nào biết nhà ông cúp tóc này ở đâu. Nhưng đột ngột thằng Cảnh hù lên tiếng, có vẻ nghiêm trọng:

- Tụi mày nói ổng người Huế phải không?

- Người Bắc. Người Bắc như cô An Khê của tụi mình.

- Sao cô An Khê là người Bắc đẹp, thơm và dễ thương quá, còn ông này người Bắc mà hôi rình, xấu như Ngưu ma vương.

- Tại cô An Khê là con gái.

Thằng Út Đẹt gật đầu:

- Vậy là con gái Bắc thì đẹp mà đàn ông Bắc thì xấu.

- Tụi mày ơi, nghe tao nói nè, - thằng Cảnh hù cảm thấy sắp lấy uy tín và danh dự với bạn bè nên bắt tụi nó tập trung - nếu ổng là người Bắc thì tao biết ở khu Bà Hom có một khu toàn người Bắc ở không. Chắc ổng ở đó có nhiều đồng lõa để chia chiến lợi phẩm.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Cảnh hù bị lây tính của ba nó - một viên cảnh sát chìm nên nói năng rất là hình sự. Thằng Hải liền nói:

- Hay là tụi mình xuống đó dò la thám thính coi.
- Coi bộ thằng này ăn nói cũng bắt đầu giống thằng Cảnh hù rồi.

Thằng Hiệp mập chen vào:

- Không được. Đi đông người ta sinh nghi, tưởng mình đi ăn trộm, bắt chó bắt gà thì coi như là ngồi đầu cầu thổi sáo không kêu, chỉ còn thổi ống tiêu mà sống.

Nãy giờ, im so vì buồn, bây giờ thằng Lượm mới lên tiếng:

- Tao đi nữa. Tại đây là chuyện của tao, vì con Mót của tao.

Vì là đảng trưởng của nhóm 'cà nhỏng chống xâm lăng' nên thằng Hải ra lệnh cuối cùng:

- Đi một thằng thì không được rồi. Thôi tao tính vầy, tao đi vì tao biết ông 'cá rô cây', sẽ nhờ ổng chỉ nhà người bạn ăn thịt chó của ổng, thằng Cảnh hù đi vì lỡ có bị oánh thì nó kêu ba nó đem xe cây[1] xuống hốt, còn thằng Lượm đi vì là... ờ mà biết đâu gặp được con chó thì sao? Chiều nay nghen tụi bay, sau khi ăn cơm xong, tức là chừng khoảng 5 giờ là mình đi thám thính nghe Lượm, Cảnh hù.

---

[1] Xe cảnh sát

https://tieulun.hopto.org

- Tao phải đem cái tu huýt theo.
- Chi vậy?
- Lỡ bị uýnh thì thổi cho người ta sợ. Ba tao nói vậy!

https://tieulun.hopto.org

Phiêu lưu tìm chó

Chỉ riêng thằng Cảnh hù là có xe đạp còn thằng Hải và thằng Lượm hùn mỗi đứa một đồng để mướn xe đạp của ông Hai Ghiền đầu xóm. Cầm lấy hai tờ giấy một đồng nhàu nát của tụi nó, ông Hai Ghiền càu nhàu từng tiếng như không ra hơi:

- Hai đứa tụi bay mà thượng lên chiếc xe này coi như là nó sút cán gãy gọng.

Ông Hai Ghiền than thở như vậy là vì xe đạp cho mướn của ông đã từng bị tụi con nít xóm này 'hành hạ'. Khi đi mướn xe thì chỉ có một thằng. Nhưng đôi lúc ông bắt gặp một chiếc xe đạp mà tụi nó đi tới ba thằng. Một thằng đạp, chở một thằng ngồi sau, rồi thêm một thằng ngồi ở đòn vông nữa. Sau đó, tụi nó thay đổi chỗ cho nhau. Cho một thằng mướn xe một đồng một tiếng mà tụi nó chia như vậy thì mỗi thằng tốn chưa tới ba cắc. Sao tụi con nít mới đẻ mà nó

https://tieulun.hopto.org

khôn dàn trời mây! Chắc là tại tụi nó có ăn, có học chứ ai như ông. Nhưng trong lòng ông Hai Ghiền cũng tự hào ngầm rằng nhờ có ông cho mướn xe đạp nên tụi nó biết đạp xe chứ không có ông thì tụi nó chỉ biết nhìn cái xe đạp mà thèm chảy nước miếng. Đứa con nít nào trong khu vực này cũng đều bắt đầu tập đi xe đạp từ những chiếc xe của ông. Nhiều lúc thấy những đứa không tiền mà thèm đạp xe vài vòng ông cho nó thiếu chịu tiền mướn xe - và ông cũng thừa biết rằng cho nó thiếu để bắt nó phải nhớ là không được xin xỏ chứ thực sự ông đâu có đòi tiền tụi nó. Rồi thấy tụi nó nợ nhiều quá, mất sở hụi để bù đắp tiền thường xuyên sửa chữa các chiếc xe đạp còi cọc, sút cán gãy gọng đủ chỗ do bọn tụi nó gây nên trong những lần quăng xe giữa đường hay đụng vô cột 'đùng đèn'[1], ông bắt đầu cho mướn xe theo từng khoảng thời gian. Trước kia thì một đồng một tiếng, bây giờ ông chia thời gian ra thành nhiều 'khúc': nửa tiếng năm cắc, 15 phút 3 cắc. Nhờ vậy, mấy thằng nhỏ có thể tập đạp xe trong vòng 15 phút là đủ cho tụi nó sướng rồi. Nhưng đôi lúc cũng có những thằng trời gầm, cóc cắn như tụi thằng Hải, hùn tiền nhau rồi 'chia năm, xẻ bảy' chiếc xe thấy mà xót cả ruột. Mà tụi nó là con nít mà. Với lại ông đâu chỉ cho tụi nó mướn xe tập đạp không đâu, ông còn

[1] Cột đèn đường

https://tieulun.hopto.org

bán cho ba tụi nó rượu đế để nhậu mà tụi nó là người đi mua chứ ai. Được cái này thì mất cái kia, ông nói trong lòng như vậy. Dầu sao, nhìn gương mặt tụi nó hớn hở khi đạp được chiếc xe thẳng băng trên đường nhựa là lòng ông vui rồi!

Thằng Hải bẻm mép - đây là tài của nó:

- Hai đứa con coi vậy chớ nhẹ hều hà.

- Tụi bay cứ nói nhẹ hoài, làm như tụi bay ăn cơm không lớn vậy.

- Lớn chứ ông Hai nhưng sao ngồi lên chiếc xe đạp tụi con thấy nhỏ quá hà. Nhưng mà nè ông Hai ơi, lỡ như con về trễ thì tính tiền thêm nhe.

- Có tiền trả không mà làm tàng vậy con?

- 'Nhất ngôn ký xuất, tứ mã nan truy'- ngựa thì đuổi không kịp chứ xe đạp đuổi kịp ông Hai hé.

Nói xong, thằng Hải ngồi lên xe đạp, thằng Lượm đẩy chiếc xe, rồi nhảy lên yên sau phóng thẳng. Hồi năm 1961, chiếc xe đạp nào cũng bị ông gỡ mất tiêu cái 'bọt-ba-ga'vì Nha Giám Đốc Cảnh Sát Đô Thành ra lệnh người đi xe đạp cấm chở người thứ hai, chỉ được chở một đứa bé bảy tuổi ngồi chỗ yên phụ bắt ngay trước yên xe. Vài năm sau, người đi xe đạp 'lờn' thuốc vì cái lệnh 'cà chớn' nên ông Hai lại bắt 'bọt-ba-ga' vào xe trở lại nên giờ tụi nó mới được cùng chở nhau. Không phải lúc trước tụi nó không dám chở nhau đâu. Tụi nó không cần ngồi trên 'bọt-ba-ga' mà

https://tieulun.hopto.org

đứng thẳng trên hai con chuồn bắt ngay đùm xe vào khung sườn xe. Con nít thật hết nói. Cấm nó trò này thì nó làm trò khác.

Ông Hai Ghiền cầm hai tờ giấy bạc vuốt thẳng lại rồi cất vào túi. Ông biết đây là tiền tụi nó nhịn ăn hàng buổi sáng để có tiền mướn xe tập đạp. Ông lấy cái ly xây chừng, thò vào hũ rượu, múc ra nửa ly, đổ vào miệng nghe cái ót. Hai đồng là đủ tiền cho một ly xây chừng, nhưng ông chỉ uống nửa ly thôi. Ông ghiền mà. Bởi vậy tụi nó mới gọi ông là ông Hai Ghiền chớ!

*

Ngồi trên 'bọt-ba-ga' phía sau, thằng Lượm thấy người rung lắc vì cái yên đã mất một con ốc bắt cố định vào phần thân cuối của sườn chiếc xe cọc cạch. Tuy vậy, nó vẫn không có cảm giác khó chịu mà thầm mong mau đến được nhà ông hớt tóc 'cá rô cây' để hỏi tung tích con chó. Nó cầu mong chính người hàng xóm của ông hớt tóc bắt con chó Mót để nó còn có thể chuộc lại miễn là ông này chưa làm thịt nó. Sao đời có nhiều người ác như vậy không biết, thịt gì không ăn lại ăn thịt chó là con vật có nghĩa với loài người. Trong sách tập đọc lớp Nhì nó đã đọc được bài học về chuyện một con chó cứu chủ trong cơn gió lạnh. Con Mót chưa cứu nó, vì nó có bị gì đâu mà

https://tieulun.hopto.org

cứu, ngoài chuyện sủa báo giờ cho nó đi học, liếm ghẻ hờm cho tụi nó đã ngứa, nhưng con Mót lại đem cho nó một tình thương, tình thương anh em - mà nó là anh còn con Mót là em. Lượm - Mót hai đứa - một người, một chó nhưng cũng giống nhau mà!

Chiều dần tắt nắng. Thằng Hải gò lưng đạp xe, mồ hôi chảy thấm đẫm chiếc áo xanh bạc phếch của nó. Nó cũng không hiểu tại sao nó lại đi tìm con chó giúp cho thằng Lượm. Chiều nay là buổi tập kịch nhưng nó có thể trốn được vì đến phiên của con Mai và thằng Vân hát cho cô xem. Nó thấy thương thằng bạn của mình quá. Thằng Lượm, dù nghèo - cũng như tụi nó nhưng rất đàng hoàng. Có món nào ngon cũng chia cho nó để cùng ăn chung. Nhiều khi mua một cây 'cà lem' sữa đậu xanh, thằng Lượm cũng cho nó liếm trước, đôi khi nó còn cắn một miếng mà thằng này cũng chẳng kêu ca hay xót ruột. Trong khi thằng Són, hay chơi đổ xí ngầu lát[1] ăn bò viên mỗi bàn năm cắc trước cửa trường. Nếu ăn thằng cha bán bò viên thì sẽ được ăn một tô hai đồng, còn nếu thua thì coi như đi toi năm cắc bạc. Mà năm cắc đối với thằng Són có là gì vì ba nó là chủ sạp thịt heo ở Chợ Lớn mới[2] mà. Thằng này con nhà giàu mà lại có số hên,

---

[1] Hột súc sắc

[2] Chợ Bình Tây do Quách Đàm xây. Trước khi xây Chợ Lớn mới, có Chợ Lớn cũ là khu vực Bưu điện quận 5 bây giờ.

https://tieulun.hopto.org

mỗi lần đổ ba hột xí ngầu cộng lại đều ra chín nút hoặc ba con cùng số làm thằng cha bán bò viên méo mặt. Dù là con của ông chủ sạp thịt heo nhưng thằng Són không bao giờ chia cho tụi nó viên bò viên nào khi bạn mình đang thèm chảy nước miếng. Chỉ khi nào muốn chép lời giải của bài toán đố mà nó làm không được thì nó mới cho thằng Hải ăn khính. Dù cho nước miếng đang ứ ra trong miệng nhưng thằng Hải nhứt quyết không ăn. Nó đang hối lộ mình đây mà. Trong quyển 'Em tập tính tốt' đã dạy rằng nếu ai đưa mình cái gì mà nhờ lại chuyện gì đó là hối lộ, một chuyện làm xấu không nên làm. Còn thằng Són thì bình thản nói: 'Tao bán thịt heo nhưng tao lại thèm thịt bò viên, ăn sựt sựt, giòn giòn, nước lèo ngon tận cùng bằng số luôn. Chừng nào có heo viên thì tao cho tụi mày ăn khính mệt nghỉ. Còn thằng Hải cho tao chép bài, tao phải trả công cho nó chớ. Đời đâu có ai làm không công cho ai?'

Vậy mà thằng Hải đang làm không công cho thằng Lượm. Vậy là thằng Són nói trật đường rầy xe lửa rồi - thằng Hải vừa đạp xe, vừa suy nghĩ. Tại thằng này không chịu đọc truyện, đọc báo. Trong truyện, trong báo có nhiều chuyện hay lắm về cái chuyện bạn bè giúp nhau, cho nhau ăn khính, chia cho nhau từng cái bánh, miếng xôi. Vậy mới là kết nghĩa đào viên chớ chứ đâu phải như Bàng Quyên học cùng thầy mà hại bạn mình là Tôn Tẫn trong truyện Phong Kiếm

https://tieulun.hopto.org

Xuân Thu. Nó làm không công cho thằng Lượm nhưng lòng nó rất vui và ấm áp, còn hơn làm cho nó nữa. Nó cũng không giải thích được tại sao nhưng nghĩ gương mặt của thằng Lượm khi thấy con chó chắc là sẽ khác với gương mặt đưa đám của nó mấy ngày nay. Thằng Lượm ốm thấy rõ luôn. Con mắt hốc sâu vô, gò má hóp lại làm cả bọn 'cà nhỏng chống xâm lăng' buồn lây. Lượm ơi là Lượm ơi, tao lạy trời, lạy Phật cho mày tìm được con Mót, tao cúng ông Địa nải chuối đàng hoàng chứ không hứa xạo như mấy lần trước nữa.

Thằng Hải đạp xe lượn đường vòng dưới chân cầu Bình Tiên rồi từ đó nó chạy thẳng lên Phú Lâm. Khi đến một con hẻm ở khu Bà Hom nó thấy thằng Cảnh Hù đang ngồi trên chiếc xe đạp lùn, chân chống xuống đất, đang nóng lòng chờ hai đứa tụi nó. Thằng Hải ngừng xe lại, đưa tầm mắt nhìn vào con hẻm nhỏ hun hút khói chiều. Những căn nhà lá tạm bợ, trên một con đường lầy lội. Khu xóm thằng Hải ở, do được dân tự thành lập rất lâu, từ khi má nó chưa đến nên bây giờ, dù nghèo vẫn rất trật tự và sạch sẽ. Còn con hẻm này toát ra từ không khí, từ những căn nhà lá nhỏ xíu, hẹp té nằm trên mặt đường đất lầy lội sự chắp vá, tạm bợ. Nó nghĩ chắc ai ở khu này trước sau đều cũng muốn dọn nhà đi nên chẳng thấy sự trật tự của một liên gia như xóm nó đang ở. Tất cả những

https://tieulun.hopto.org

căn nhà đều được lợp bằng lá mong manh, ngay cả những cánh cửa cũng chỉ là lá bện thành khung được gia cố bằng những thanh tre già, xám đen.

Tuy vậy, con xóm nhỏ vẫn sống động trong trời chiều bằng bóng dáng những đứa nhỏ trạc hoặc nhỏ tuổi hơn nó đang chơi đùa, chạy nhảy. Đám con gái thì chơi đánh đũa, nhảy lò cò, còn mấy thằng con trai thò lò mũi xanh thì chơi đánh khăng, bắn đạn, tạt lon, đánh kiếm. Nhìn tụi nó chơi với nhau thằng Hải cũng cảm thấy vui lây. Nếu không vì nhiệm vụ quan trọng là tìm con chó thì nó đã nhào vào chơi cùng tụi này. Cái gì chớ, chơi tạt lon thì nó số một. Nó có thể chặn lon, dù cho viên gạch của đối phương đã tạt văng lon ra khỏi ô vuông. Trong xóm, tụi thằng Út đẹt, thằng Hiệp mập, thằng Lượm... đều nể nó chơi trò này. Chỉ cần gan một chút là được, dù nhiều khi nó cũng bị ăn gạch vào chân đau thấy tía.

Thằng Cảnh hù vừa thấy mặt hai đứa liền càu nhàu:

- Tụi bay đi thám thính mà trễ quá thì làm sao canh được ăn trộm?

- Nhưng tụi mình đi tìm nhà mà, nếu đi sớm quá thì người ta nghi sao? Phải đợi người ta ăn cơm, tụi mình đi tìm mới chắc ăn chớ. - Thằng Hải chống chế.

Lấy dáng chỉ huy, thằng Cảnh hù ra lệnh:

- Tụi mày đạp xe theo tao, khi thấy tao ngừng lại trước nhà nào thì nhà đó là nhà của thằng cha hớt tóc.

https://tieulun.hopto.org

Nói xong nó bắt đầu phóng xe chạy vào con hẻm, vừa chạy vừa bóp chuông xe leng keng, leng keng. Nhiều đứa con nít ngừng chơi nhìn theo thằng nhỏ lạ mặt chạy xe vào khu hẻm. Thằng Hải thấy ngượng và lo vô cùng vì đi thám thính kiểu gì lại làm cho người ta nhìn theo thì làm sao mà giữ bí mật được. Nhưng vì sợ không theo kịp thằng Cảnh hù nên thằng Hải phải đạp xe chạy theo mà trong lòng hơi bực bội.

Thằng Hải cũng chẳng biết thằng Cảnh hù dẫn mình đi vòng vèo thế nào mà bỗng nhiên ra khỏi con hẻm một đoạn lại thấy mình đứng trước một khu đất trống, nhìn là biết nơi dành cho dân đến đổ rác. Hổng lẽ đây là sở rác mà nó thường nghe tụi nó nói đến? Muốn kiếm đồ thừa như dép cao su, bao ny lông, vỏ chai thì đến đây mà tìm. Đôi lúc, thằng Hải nghe đồn là có người lượm được cả xác chó, mèo chết đem về bán cho các quán nhậu bình dân. Nhiều đứa bằng tuổi nó đã biết kiếm được tiền khi mỗi ngày đứng canh giờ xe đổ rác chạy đến là nhào đến moi móc trong những đống xà bần đó. Nó gần như nín thở khi chịu đựng mùi hôi từ đống rác bốc lên. Tại sao thằng quỷ 'củ hành' - Cảnh hù lại dẫn mình ra đây, để hít mùi thúi cho đã chắc?Thằng Hải nghĩ thầm trong đầu.

Thằng Cảnh đưa tay chỉ về phía ngôi nhà lá khuất sau mấy bụi chuối nói:

https://tieulun.hopto.org

- Mày thấy căn nhà đó không? Cái nhà có cái cửa bằng tre đó, phía trước có cái giường là nhà của thằng cha đó.

- Mày chắc không? Nếu không đúng người ta tưởng mình đi ăn trộm thì bị bắt thấy mẹ luôn.

Thằng Cảnh hù mạnh miệng:

- Tao đâu sợ bị bắt mậy. Bị bắt ba tao lãnh ra liền, chỉ sợ tụi nó uýnh mình thôi. Bị uýnh đau lắm.

Thằng Lượm bồn chồn, thúc:

- Đâu, tụi mình chạy lẹ tới coi sao? Sao tao nóng ruột quá!

- Từ từ, chuyện đâu còn có đó, nếu chó mày còn thì nó còn mà, lo gì.

Miệng thằng Hải nói vậy, nhưng trong lòng nó cũng bồn chồn không kém liền nhấn bàn đạp cho xe chạy về hướng căn nhà lá trống hoác, trống huơ đó. Càng gần đến căn nhà lá được cho là của ông hớt tóc thằng Lượm lại càng cảm thấy bồn chồn hơn nữa.

Lúc đó, từ trong một gian nhà lá, ông hớt tóc bước ra, tay đang cầm tăm xỉa răng khều khều trong miệng. Trông dáng vẻ như ông này vừa ăn xong bữa cơm chiều. Bất ngờ nhìn thấy thằng Hải, ông ta kêu lên với giọng vui vẻ:

- Ủa, chú mày đi đâu thế? Mấy hôm trước tớ có đi vào xóm nhưng không thấy chú mày đâu. Tóc tốt chán rồi đấy nhé. Sẵn đây cúp tóc vài nhát nhé!

https://tieulun.hopto.org

Thằng Hải lễ phép:

- Chú ơi, nghe nói ngày mai chú được mời ăn giỗ với thịt chó hả?

- Sao chú mày biết hay thế? Giỗ vợ nhà ông Sự. Nhưng đến giờ chẳng thấy 'não' ta mời cái đ. gì.

- Nhà ổng gần đây không chú? - thằng Hải lễ phép hỏi - Tụi con tìm ông làm giỗ thịt chó. - Biết mình hớ, nó liền im miệng.

- Nhìn chúng mày, tớ biết 'nà' chúng mày được mời ăn cỗ phải không?

- Không, tui ăn thịt gà, thịt vịt đâu có dám ăn cổ, thấy cái cổ dài ngoằng, ghê lắm.

- Không phải cổ đó mà 'nà' cỗ để ăn...

- Thì cổ là để ăn chứ cổ để làm gì nhưng tui ăn không có được cái cổ vịt, cổ gà...

- Thế 'nà' chú mày không biết ăn cỗ rồi? Ngày mai 'nà' giỗ vợ ông Sự, ông í 'nàm' cỗ cúng cụ, mời 'náng' giềng đánh chén. Chúng mày cũng được 'não' Sự mời phải không?

- Đánh chén là gì hở chú?

- 'Nà' xơi đó. Nhưng xơi cỗ có thịt, có rượu 'nà' đánh chén.

Thằng Lượm thấy thằng Hải nói chuyện cù cưa với ông hớt tóc thì nóng ruột vì trong lòng nó cảm giác có con Mót đâu đây, nên thúc vào hông thằng này:

https://tieulun.hopto.org

- Đi mày Hải, tao thấy có mùi con chó... Chắc chắn là có con chó, tao không thể quên mùi...

Ông hớt tóc nhiều chuyện, gỡ cây tăm ra khỏi miệng, đưa lên mũi hửi rồi gật đầu:

- Chú mày giỏi, cái mũi thính như mũi chó. Chắc 'não' Sự đang nấu thịt cầy.

- Thịt cầy? - Thằng Hải và thằng Lượm cùng la lên.

- Ờ, 'não' Sự đào đâu được con cầy to lắm nhá. 'Não lầy nàm' đ. gì có tiền, chắc bắt chó của người ta. Ngày mai thì phải biết 'lào nà nòng', dồi, hấp, 'nuộc', nhựa mận... Sống trên đời, ăn miếng thịt chó, xỉa răng ba ngày còn thơm.

Nói xong ông ta lại đưa cây tăm vào răng cạy cạy nghe tanh tách. Sau đó, ông ta tự nói với mình, 'Thế mà giờ 'lầy' chẳng thấy 'não lầy' đánh tiếng mời mình. Ngày mai có mời, ông đ. thèm đi nhá'. Bỗng dưng ông hớt tóc kêu lên:

- Sao con chó 'lầy' tớ trông quen quen nhé. Đâu ở xóm... ờ mà phải rồi... hình như ở xóm chú mày đó. Hình như tao bị con chó 'lầy' sủa mấy 'nần'. Sủa nhưng không cắn.

Nghe nói ông Sự nào đó sắp làm thịt một con chó trong xóm mình, thằng Lượm và thằng Hải càng nghi là ông này bắt con Mót.Thằng Lượm nói như muốn khóc: 'Con lạy trời, lạy Phật đừng để cho ông Sự làm

https://tieulun.hopto.org

thịt con Mót, con sẽ ăn chay một tháng, không sẽ ăn chay một... tuần... Nam mô a di đà Phật...".

- Chú ơi, chú thường hớt tóc cho tui, rồi sẽ còn hớt nữa vì tui là thân chủ thường trực của chú. Còn thằng này là bạn tui, sẽ hớt tóc với chú, không thèm hớt với người khác nữa... Phải không mậy?

Không biết thằng Hải định giở mưu kế gì nhưng thằng Lượm gật đầu:

- Sẽ hớt tóc với chú, hứa chắc như đinh đóng cột.

- Tớ cúp tóc là nhất quốc gia nhá... - Được tâng bốc, ông ta hào hứng.

- Chú ơi, chú dẫn tụi tui đến nhà ông Sự dùm nghen...

- Được... được... Biết đâu, thấy mặt tớ 'não' mới thấy là không có tớ 'nà' xơi cỗ đ. có chút tí ti ông cụ danh dự. Đi, theo tớ. Gần đây thôi...

Nói xong, ông hớt tóc nhanh chân bước đi sang nhà ông Sự để như đánh tiếng. Còn thằng Hải chẳng nói chẳng rằng cắm đầu đạp xe, phía sau là thằng Cảnh hù cũng nhấn bàn đạp. Nãy giờ nó thấy thằng Hải nói chuyện với ông hớt tóc nên đứng từ xa quan sát để có gì dễ bề ứng cứu. Thằng Hải vòng trong, nó thì vòng ngoài. Mỗi lần ba nó đi bắt ăn trộm phải có người vòng trong, người vòng ngoài thì thằng ăn trộm mới không chạy thoát được.

Thằng Hải được ông hớt tóc dẫn đi qua nhiều cánh cổng tre gầy, mỏng dẹt được chắp nối vào nhau bởi

https://tieulun.hopto.org

những cọng lạt thờ ơ bung sút, biểu thị cho sự tự chủ về quyền sở hữu của chủ nhân cái được gọi là căn nhà hoặc cái chòi lá. Bỗng dưng thằng Lượm đập tay vào lưng thằng Hải, rồi kêu giật giọng:

- Hải... Hải... nhà này nè, ngừng lại.

- Sao mày biết?

- Tao nghe mùi con Mót rõ mồn một.

Ông hớt tóc kêu lên ngạc nhiên:

- Sao chú mày biết nhà ông Sự, hay thế? Thế mà còn bắt tớ 'nàm' hướng đạo.

Không đợi thằng Hải quay đầu xe lại, thằng Lượm đang ngồi trên yên sau liền nhảy tót xuống đất. Người nó chúi xuống loạng choạng, nhưng nó cũng gượng dậy chạy lại căn nhà lá nhỏ xíu. Trước căn nhà là khoảng sân nhỏ, có một cái chõng tre mà trên mặt chõng là một vài cái nồi lớn bé, cũ kỹ, móp méo. Thằng Lượm lúc này trở nên mạnh mẽ và gần như hung hãn khi đẩy mạnh cánh cửa tre, xông thẳng vào sân kêu to:

- Mót ơi... Mót ơi... Mót... Mót...

Lúc ấy, một người đàn ông ốm, mặt choắt như con chuột từ trong nhà bước ra, trên tay bưng một nồi nước trố mắt nhìn thằng Lượm rồi hỏi:

- Mày là thằng nào mà xông vào nhà ông hử?

Trong tiếng chửi rủa của ông mặt chuột này bất ngờ bị xen vào bởi tiếng chó sủa nghèn nghẹn, thoát

https://tieulun.hopto.org

ra từ một cái mõm bịt kín. Thằng Lượm nghe tiếng chó liền quay về hướng gốc chuối. Con Mót. Phải rồi, chính con Mót đang bị cột vào gốc chuối. Cạnh bên nó là một con bé khoảng chừng sáu, bảy tuổi, có lẽ là con của ông mặt chuột đang ngồi ôm con Mót thật chặt. Gương mặt con bé buồn bã, hình như còn đọng vài giọt nước mắt, nước mũi chảy thò lò mà nó chưa kịp chùi.

Bên cạnh gốc chuối là một đống lửa rơm đang bốc cháy. Thằng Lượm nghe đứa con gái nói với ông mặt chuột:

- Bố ơi, đừng làm thịt con chó này bố.

Không thèm để ý đến thằng Lượm, ông mặt chuột gắt:

- Không làm thịt nó thì lấy gì làm cỗ mẹ mày hử? Chó sinh ra trên đời chỉ để ăn phân người và cho người xơi thịt thôi mày biết chửa?

Mặc cho ông mặt chuột nói, con bé vẫn ôm chặt con Mót vào người, không cho ông ta đụng đến. Bỗng dưng con Mót vùng vẫy mạnh trong tay con bé và cố gắng bật ra tiếng ư... ử, mặt của nó quay về hướng thằng Lượm. Thằng Lượm lao tới định giựt con Mót ra khỏi tay con bé thì liền bị con nhỏ này giằng lại. Con bé kêu to:

- Bố... bố... cái anh này bắt con chó...

- Ê, cái thằng kia, con cái nhà ai mà vào nhà ông làm loạn thế hả?

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

Trong lúc giằng co, khi con bé lơi tay, con Mót vùng quẫy mạnh nên sợi dây buộc nó vào thân cây chuối tuột ra. Con Mót lao về phía thằng Lượm. Ông mặt chuột bèn lao tới thằng Lượm định giựt con chó ra khỏi tay thằng này. Bỗng dưng ông ta đột ngột dừng tay vì nghe tiếng tu huýt thổi ren rét trước cửa nhà từng hồi mạnh và tiếng hô của... con nít:

- Bú-lít đây, cảnh sát đây... Rét... rét..

- Ê, ông bắt chó, con chó này là chó của thằng Lượm...

Đó là tiếng của thằng Hải và thằng Cảnh hù thì đang cầm tu huýt, đứng dạng chân thổi như hình ảnh của ba nó mà nó cố bắt chước. Còn ông hớt tóc thì đứng nhìn một cách bàng quan. Ông mặt chuột khi thấy chỉ có ba thằng nhóc con thì chẳng tỏ vẻ gì ngán nên đe nẹt:

- Thằng kia, có trả lại chó cho ông không thì bảo.

- Ông ăn cắp chó của tui. - Thằng Lượm la lên.

- Đâu phải chó của ông đâu mà trả!

- Người lớn ăn cắp chó của con nít là tù mọt gông, ăn cắp là tội nặng, mà ăn cắp chó thì tội càng nặng hơn nhất là bắt chó để ăn thịt.

Thằng Cảnh hù bắt đầu lý luận về luật pháp để hù cho ông mặt chuột sợ. Nhưng ông mặt chuột trợn mắt phùng mang, cãi đến văng cả nước bọt:

- Đây là chó của tao, ai làm chứng đây là chó của chúng mày, hử?

https://tieulun.hopto.org

Con bé gái nãy giờ im lặng, bất ngờ lên tiếng:

- Chó này không phải của bố.

- Mày biết chó gì về chó hử? Mày là con tao lại bênh mấy thằng gian tham này hử? Mày có biết chó này là làm cỗ cho ai không? Cho mẹ mày đấy nhá!

- Nhưng mẹ không ăn thịt chó chỉ có bố với mấy bác xơi, nhắm 'rịu' thôi.

Lúc ấy, lác đác có vài người hàng xóm, trong đó có cả ông hớt tóc làm 'bảo kê' nên thằng Hải không còn cảm thấy sợ ông mặt chuột nữa, liền mạnh miệng đọc bài học thuộc lòng trong sách tập đọc:

- Chánh quyền vừa có lệnh hay. Khuyên dân đừng chén thịt cầy dã man. Chó là giống vật khôn ngoan. Giúp người không quản thiệt hơn bao giờ. Chủ dù nghèo xác, nghèo xơ.Trung thành chó chẳng bao giờ bỏ đi. Con người ta chính nhiều khi. Không bằng giống chó chỉ vì miếng ăn. Lừa thầy phản bạn, bất nhân. Bất trung, bất hiếu cả trăm thứ tồi. Mặt trông xinh đẹp sáng ngời. Mà lòng lang khuyển hơn loài khuyển lang. Ở thì ra dạ Bắc Nam. Ăn toàn nghĩ chuyện ăn càn ăn dơ. Luôn luôn mưu tính lọc lừa. So cùng chú khuyển còn thua... tấm lòng!

Ông hớt tóc có vẻ nhột khi nghe thằng Hải đọc thơ nên mách nước:

- Thả con chó ra rồi xem thử 'ló' chạy đến ai 'nà' biết 'niền' chứ có khó gì, nhẩy!

https://tieulun.hopto.org

Thằng Hải nói với thằng Lượm:

- Mày thả con Mót ra...

Tay đang ôm chặt con Mót, thằng Lượm lưỡng lự:

- Lỡ ổng bắt con Mót thì làm sao?

- Có nhiều người lớn ở đây làm chứng, ổng không bắt được đâu.

Thằng Cảnh hù tay cầm cái tu huýt huơ huơ:

- Mày cứ thả con Mót xuống đi, tao làm gạc-đờ-co[1] cho, tao chỉ cần thổi tu huýt một cái là cảnh sát tới liền. Ba tao mần công an, lính kín mà, lo gì.

Thằng Cảnh hù có cái tật mà thằng Hải không thích là hay khoe ba nó làm cảnh sát. Bởi vậy thằng này bị tụi nó chọc quê hoài. Nó đòi lớn lên sẽ đi làm cảnh sát để bắt ăn trộm. Làm thầy giáo hay bác sĩ, kỹ sư thì mới ngon chớ! Làm cảnh sát gác đường thì có gì hay?

- Đâu có cần mày thổi tu huýt làm gì mậy, có mấy chú ở đây là chắc ăn rồi. Thả con Mót ra đi Lượm rồi đi về, tối rồi.

Thằng Lượm bèn thả con Mót xuống đất. Con Mót chậm chạp đi từng bước khập khiễng rồi ngừng lại, dường như nó không muốn rời khỏi vòng tay ấm áp của thằng Lượm. Nó ngước mõm, đưa mũi vào ống chân đen đủi, đầy mốc trắng của thằng này rồi đưa

---

[1] Cận vệ. Từ chữ garde du corps (tiếng Pháp)

https://tieulun.hopto.org

qua, đưa lại như để tìm lại cái mùi quen thuộc hàng ngày. Trong khi mọi người đang nhìn thái độ của con Mót thì đứa bé gái cất tiếng kêu:

- Ki... Ki lại với chị Ki... Ki... Chóc... chóc... Lại đây với chị, chị cho ăn bánh ngon ngon...

Con Mót quay lại hướng đứa bé gái và đi từng bước chậm rãi. Nó lại chỗ con bé đang ngồi, đưa tay như đang chờ đón ôm nó vào lòng. Con Mót le lưỡi, liếm vào bàn tay con bé và khẽ rít lên từng tiếng nho nhỏ. Ông mặt chuột reo lên:

- Thấy chưa, đã bảo là chó của nhà chúng tớ mà.

Mấy người hàng xóm cũng cùng nhau bình luận:

- Thế là rõ trắng đen rồi...

- Bọn chúng nhìn nhầm rồi...

- Hay là muốn bắt chó của người ta rồi giả bộ mất chó...

https://tieulun.hopto.org

Sao thằng Hải đàng hoàng quá vậy?

Thằng Vân đẩy cánh cổng sắt của ngôi nhà ba tầng bước vào. Con chó bẹc-giê chạy ra ve vẩy đuôi chào mừng ông chủ nhỏ đi chơi đá banh về. Lúc ấy, ở phòng khách phía trong ba nó đang tiếp một ông khách ăn mặc sang trọng, đeo mắt kính gọng vàng. Trên bàn khách là nửa con gà quay đang nằm trên dĩa và một chai rượu đã vơi. Ba nó cùng ông khách, mặt đỏ lừ, nói chuyện oang oang nhưng cái giọng đã hơi lè nhè. Nó chào ông khách và ba nó rồi bước vào phòng ăn phía trong, sát phòng khách để chuẩn bị ăn cơm cùng má nó. Từ trong nhà bếp, nó nghe giọng ba nó vang lên:

- Anh làm sao cho tôi trúng thầu hai trăm cái tivi PX[1] nghe. Mặc dầu thằng Hoàng bệu là em bà con

[1] Post Exchange. Hàng quân tiếp vụ của quân đội Mỹ. Giá rẻ hơn thị trường rất nhiều

https://tieulun.hopto.org

của tôi nhưng mần ăn mà anh, phải giành giật cho bằng được.

- Khó lắm anh ơi. Nhưng tôi sẽ cố gắng.

- Khó gì đâu, anh cứ 'thọt' lên thằng Mỹ bán lô hàng này, nói thằng Hoàng bệu ưa quỵt tiền người ta lắm, có trát tòa rồi.

Giọng ông khách có vẻ ngạc nhiên:

- Ủa, tôi đâu có nghe chuyện đó. Thằng Hoàng bệu uy tín lắm mà.

- Ậy, mần ăn thì phải đâm thọt chớ anh, đàng hoàng thì làm sao giành nhau mối làm ăn được. Đợt này mà trúng 'áp-phe'[1], tui cũng không quên trà nước của anh đâu. Sộp[2] lắm. Bánh sáp đi, bánh quy lại mà.

Một lát sau, ông khách về, ba nó bước vào phòng ăn. Má thằng Vân hỏi:

- Mình ăn cơm không?

Ba thằng Vân say, giọng lè nhè nhưng có vẻ vui nên huênh hoang:

- Thôi, mới nhậu xong với thằng Tài rồi. Chắc phen này trúng mối rồi. Mần ăn phải biết giành giật chứ. Thằng Tài này ngu thấy mẹ. Nhưng lần này cần thì phải nhờ vả nó vậy. Nhớ không mậy, Vân. Làm ăn là phải giành giật cũng như mày đi học phải giành đứng hạng trên, bạn bè trong lớp nó mới nể phải không

---

[1] Từ chữ Affaire: thương vụ, chuyện làm ăn (tiếng Pháp)

[2] Ngon lành. Ở đây ý nói tiền nhiều

https://tieulun.hopto.org

mậy. Còn nhỏ thì làm liên toán trưởng, lên lớp trên thì làm trưởng lớp, ban đại diện rồi sau này làm kỹ sư, dân biểu, muốn vậy thì phải biết giành chỗ nhe... Mấy thằng tướng tá, dân biểu, thượng nghị sĩ cũng vậy thôi...

Má nó có vẻ khó chịu, ngắt lời ba nó một cách nhẹ nhàng:

- Thôi, ông lên lầu nghỉ đi. Để nó ăn cơm rồi một lát còn học thêm với thầy Minh nữa. Nó còn nhỏ, hiểu gì chuyện đời.

- Không hiểu nên tui phải dạy nó những điều trường không dạy... Thôi, tui đi, có hẹn với thằng Lâm bên quận.

Thằng Vân vẫn cắm cúi ăn cơm. Trong những lúc ba nó say, nó im lặng không nói tiếng nào vì nếu hỏi thì ba nó sẽ nói nhiều điều mà nó không thể nào biết được. Nó luôn tay gắp thịt heo luộc, thịt gà quay, thịt bò xào nằm trên những chiếc dĩa sứ xinh đẹp trên bàn. Ba nó bảo nếu không ăn thịt thì các tế bào sẽ tự ăn nhau, mình tự ăn thịt mình. Phải ăn nhiều thịt dù nó có ngán đến tận óc.

Sau khi ăn cơm xong thì ngoài cửa có tiếng chuông reo. Nó biết thầy Minh đã đến để dạy thêm cho nó môn toán - một môn mà nó còn yếu. Nếu yếu môn toán thì nó sẽ khó thi đậu vào trường công. Ba nó thích nó học trường công vì oai, có danh dự chứ ba nó

https://tieulun.hopto.org

dư sức cho nó học trường tư nếu nó thi rớt. Nhưng đó là chuyện vài tháng nữa, bây giờ trong lớp, nếu yếu môn toán thì sẽ thua hạng thằng Hải.

Thầy Minh là thầy dạy lớp Nhì trường Bình Tây nhưng được một người quen trên quận giới thiệu với ba nó là dạy toán rất giỏi, giỏi hơn cô An Khê của nó. Nó muốn được cô An Khê dạy kèm nhưng cô không có dạy thêm buổi tối, vì cô nói nếu dạy học buổi sáng rồi ban đêm còn dạy kèm nó thì sẽ không được công bình với mấy đứa trong lớp, vả lại cô còn phải đi học cái gì đó nữa. Do vậy nó phải chịu học với thầy Minh dù không khoái lắm vì thầy nói tiếng Bắc hơi khó nghe.

Thầy Minh cho nó chép bài rồi tự giải trong khi thầy ngồi phì phà điếu thuốc Ruby. Lâu lâu nó nghe thầy chép miệng:

- Nhà trò giàu quá nhẩy... Giàu quá nhẩy...!

Một lát sau thầy hỏi nó:

- Em có được đóng kịch Trần Quốc Toản của cô Khê không?

- Dạ được, thầy.

- Em đóng vai Trần Quốc Toản hả?

Thằng Vân hơi mắc cỡ, bẽn lẽn nói:

- Dạ, không thầy. Em đóng tuồng quân Nguyên.

- Ủa, thế thì vai Trần Quốc Toản ai đóng, thầy thấy em là hợp vai đó lắm cơ mà.

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

- Dạ, thằng Hải thầy.

- Chậc... chậc... Cô giáo em không biết nhìn ra tài của em rồi. Em oai phong lẫm liệt thế kia, nếu đóng Trần Quốc Toản thì oai hùng ra phết nhá.

Thằng Vân chợt muốn khóc. Thầy Minh đã nói trúng điều làm nó buồn mấy ngày nay. Khi cô An Khê thông báo trong lớp sẽ chọn người đóng vai Trần Quốc Toản nó giơ tay xung phong cùng thằng Hải và một số đứa khác. Ngày dự thi, nó bắt chước hề Tùng Lâm đóng vai Trần Quốc Toản. Nó thấy có một thầy, để râu, bạn của cô An Khê cười hăng hắc. Nó đinh ninh là sẽ được chọn. Ai dè thằng Hải lại là Trần Quốc Toản, còn nó lại đóng vai quân Nguyên. Tức gần chết. Thầy Minh chợt lên tiếng:

- Để thầy xin cô Khê cho em đổi vai nhé.

- Dạ.

Nó đâu biết thầy Minh nói vậy chứ thầy cũng đang tức thầy hiệu trưởng khi chọn vở kịch của cô Khê thay vì chọn màn ca vũ nhạc của thầy để tham dự diễn chung với các trường khác trong lễ kết thúc niên học toàn quận. Thầy Minh không hiểu tại sao phải cho con nít diễn kịch lịch sử. Lịch sử là chỉ để học đi thi thôi. Còn con nít cần phải ca hát cho xôm trò, cho rạo rực... Tức chết đi thôi. Bỗng thầy lóe lên ý nghĩ:

- Thằng Hải học giỏi không em?

- Dạ giỏi cũng như em.

https://tieulun.hopto.org

- Thằng Hải có nói bậy, chửi thề không?

- Không, thầy.

- Thằng Hải có ăn cắp đồ của bạn không, em?

- Dạ không, thầy...

- Chà, vậy khó xin cô cho em đóng Trần Quốc Toản thay thằng Hải quá. Phải chi nó chửi thề, ăn cắp hay nói bậy thì thầy có thể nói với cô Khê được, đằng này...

Nghe những lời thầy Minh nói, thằng Vân bỗng ao ước phải chi thằng Hải ăn cắp đồ của thằng nào trong lớp thì hay quá, nhưng thằng Hải lại vô cùng đàng hoàng! Nó nghèo, không có tiền ăn mà sao đàng hoàng quá vậy kìa? Nó thấy chắc phải làm quân Nguyên cho thằng Hải chém bay đầu rồi... Làm sao giành giựt vai Trần Quốc Toản để lấy le với tụi bạn trong trường đây.Tức thiệt!

https://tieulun.hopto.org

Con chó của ai?

Thấy nguy vì con Mót lại trở cờ, thằng Hải nhìn thằng Lượm. Thằng Lượm cũng đứng ngây người vì ngạc nhiên khi thấy con Mót phản bội nó. Thằng Hải kêu lên:

- Mày huýt gió đi Lượm.

Thằng Lượm bắt đầu chu mỏ huýt gió. Nhưng thằng Hải chỉ thấy cái môi của thằng này chu dài ra mà chẳng nghe được một âm thanh nào:

- Mày huýt gió không kêu rồi Lượm ơi... Từ từ, đừng lo trong bụng. Lo trong bụng thổi không có gió đâu...

Bỗng dưng, thằng Lượm đưa bàn chân của nó ra, một mụt ghẻ hờm, hơi lầy mủ nằm ngay mắt cá chân, rồi từ từ huýt gió. Nghe tiếng huýt gió quen thuộc, con Mót ngừng liếm tay đứa bé gái, quay lại nhìn

https://tieulun.hopto.org

thằng Lượm. Thằng này giờ không còn quan tâm đến con Mót nữa mà hầu như chỉ tập trung vào tiếng huýt gió của mình. Nó mở mắt, khi thấy con Mót đang đi lại về phía mình liền ngừng huýt gió, vỗ tay ra lệnh cho con chó:

- Mót, liếm ghẻ đi Mót... Ừ, liếm đi em...

Con Mót từ từ đưa mõm hửi hửi ngay mụt ghẻ của thằng Lượm rồi bắt đầu thè lưỡi ra liếm. Thằng Hải mừng quá vỗ tay vang trời:

- Thấy chưa, nó là bác sĩ trị ghẻ của tụi xóm tui đó.

Thằng Lượm cũng hứng chí, bắt đầu ra 'khẩu lệnh' như ngày xưa:

- Mót đứng lên Mót, đứng lên...

Ông hớt tóc mở to mắt, mồm há hốc khi nhìn thấy con Mót theo hiệu lệnh của thằng Lượm đã đứng lên bằng hai chân sau, thẳng băng người, hai chân trước cụp xuống như cánh tay, mặt nhìn thẳng vào thằng Lượm và sủa. Thằng Lượm đưa tay ra:

- Bắt tay cái Mót

Con Mót vẫn đứng và đưa chân mặt trước cho thằng Lượm bắt. Ông hớt tóc kêu lên:

- Con chó tuyệt cú. Ê nhóc con, chó của mày hả, bán cho tớ đi.

Ông mặt chuột nói to:

- Chó nào của nó mà bán với mua? Ông cút đi cho nhà tớ rảnh việc nhá.

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

- Ôi ông ơi, có tham thì cũng tham vừa vừa chứ. Chó của mấy đứa nhóc mà cũng bắt.

- Cha chả, không thấy ông mời xơi cỗ rồi tức hả? Bắt hồi nào, tớ mua của mấy thằng bắt chó.

- Ông chả thèm xơi cỗ bằng thịt chó của người khác nhá...

Thấy hai ông đang đấu khẩu thằng Lượm lẳng lặng ôm con Mót đi ra cửa nhưng ông mặt chuột vội vàng chụp tay thằng Lượm lại. Lúc ấy đứa bé gái liền ôm ông mặt chuột kêu lên:

- Bố ơi giả chó cho mấy ảnh đi... đừng làm thịt chó nữa, ác lắm bố ơi.

- Thôi, để cho mấy thằng nhỏ đi đi, tôi cho ông vay tiền mua thịt 'nợn' hay thịt ngan cũng được. Dầu gì cũng 'nà' hàng xóm tắt 'nửa' tối đèn có nhau, cùng từ ngoài Bắc vào cả - Ông hớt tóc nói.

Khi nghe ông hàng xóm hớt tóc nói như vậy, ông mặt chuột bèn buông tay thằng Lượm ra.

- Thằng kia, tao không có bắt chó của mày đâu. Tao mua của thằng bắt chó đi bán đó. Tao mua hết 120 đồng. Mang tiền chuộc lại đây, tao cho chuộc lại con chó.

- Chú bớt xuống một chút được không?

- Không mặc cả. Giá thế là hời rồi. Tao đem con chó này đi bán thì kém lắm cũng được trăm rưỡi nhá.

Ông hàng xóm hớt tóc nói:

https://tieulun.hopto.org

- Thôi, chắc ông í mua một trăm hai đó. Mau đem tiền chuộc đến, rồi mang chó về.

- Mày không được để lâu nhá. Để lâu, ông nuôi phải tính thêm tiền cơm và tiền công nuôi chó đấy.

Đứa bé gái nói với thằng Lượm:

- Anh ơi cho em bế con chó một chút...

Thằng Lượm ngần ngừ, thằng Hải liền nói:

- Mày cho nó bồng con chó một chút đi, nó cũng có công cứu con Mót vậy. Không có nó biết đâu ba nó đã mần thịt con Mót từ khuya rồi.

Nghe lời thằng Hải, thằng Lượm bèn đưa con chó cho con bé. Con nhỏ ôm con chó trong tay vuốt ve bộ lông xơ xác của nó:

- Em ơi, em không chết rồi nhé. Để chị cho em ăn cục xương to, to như thế này nhé... Nào chị bế nào, chó yêu của chị thương quá, yêu quá đi. Có chị, ba chị không đòi làm thịt chó yêu đâu nhé....

Khi nghe ba chữ 'yêu quá đi', thằng Lượm chợt nhớ đến lời cô giáo An Khê khi nói về con Mót, nó suy nghĩ một lúc rồi nói với con nhỏ:

- Khi nào tao chuộc con chó xong, hàng tuần tao sẽ mang con chó lại chơi với mày một lần chịu không.

- Anh nói thật nhé.

- Tao nói thiệt, thằng nào nói láo bà bắn. Nhưng bây giờ mày phải nuôi con chó, không cho ba mày mần thịt nó nghe.

https://tieulun.hopto.org

- Em ứ chịu bố em xơi thịt chó. Em sẽ nuôi con chó cho đến khi anh chuộc nó.

- Tuần sau, tui sẽ mang tiền đến chuộc con chó. Chú không được ăn thịt nó à nha, ăn thịt nó tui đi thưa cảnh sát.

Bỗng dưng một tiếng 'rét' vang lên làm tụi nó giật bắn mình. Thằng Cảnh hù không thấy ai nói đến vai trò của nó, sợ bị quên nên cu ta thổi một phát tu huýt thị oai. Ông hớt tóc khen:

- Cái tu huýt oách thế, cho tớ mượn xem cái 'lào'.

Được khen, thằng Cảnh hù sướng rơn, đưa ngay tu huýt cho ông ta. Cầm cái tu huýt, ông hớt tóc cất ngay vào túi và nói:

- A 'nê' hấp, tịch thu. Không được thổi tu huýt bậy bạ vì phá sự nghỉ ngơi yên tĩnh của hàng xóm. Để cho tớ thổi 'nàm' 'đài hiệu' khi đi cắt tóc dạo.

Thằng Cảnh hù tiu nghỉu vì biết ông này nói đúng. Ba nó là cảnh sát cũng thường nói như vậy. Cũng may là hôm nay nó lượm cái tu huýt cũ mà ba nó đã bỏ đi, nếu không chắc chắn nó sẽ bị ba nó... giam trong nhà không được đi chơi thì thổi tu huýt không kêu luôn!

Khi tụi nó vừa quay đi thì ông hớt tóc kêu:

- Ngày mai tớ qua xóm cúp tóc hai thằng nhé... À, có thêm thằng thổi tu huýt 'lữa' là ba. Đủ tiền mua tờ vé số kỳ tới rồi!

https://tieulun.hopto.org

Cây viết máy lấy le

Cây viết máy Pilot được thằng Són dùng như là một vật để lấy le với bạn bè về sự giàu có của mình bỗng dưng biến mất. Khi tiếng trống trường báo hiệu giờ ra chơi, đang chép bài dở dang, thằng Són buông bút, đứng dậy chạy nhanh ra khỏi lớp để đến cái cầu tiêu ở cuối trường. Sáng nay, trước khi đi học, ba nó dẫn đi ăn hủ tíu hồ ở đường Gò Công, không biết tại sao bây giờ đau bụng quá xá. Chắc có lẽ hôm nay chủ quán làm lòng heo không được sạch. Nó ăn ruột heo thấy hơi đăng đắng. Ba nó chuyên mổ heo lậu bán, nó ngán thịt heo lắm rồi nhưng ăn hủ tíu hồ mà không ăn lòng heo thì đâu có ra hủ tíu hồ. Ăn nhiều nên bây giờ mới bị tào tháo rượt. Tào tháo là ai nó chẳng biết chỉ nghe thằng Hiệp mập nói tào có nghĩa là tào

https://tieulun.hopto.org

lao, tháo là tháo dạ, tháo bụng. Tào tháo là mấy thứ tào lao xấu xa trong bụng bị tháo ra. Chắc vậy! Còn thằng Hải thì nói Tào Tháo là người Tàu đánh nhau với Lưu Bị, Quan Công trong truyện Tam Quốc. Không biết thằng Hải hay thằng Hiệp mập đúng. Nhưng chắc chắn tào tháo rượt là xấu rồi vì đau bụng gần chết. Không có hồi trống ra chơi cứu khổ, cứu nạn thì nó cũng đã xin cô An Khê cho đi cầu, nếu không thì nó sẽ bĩnh ra quần.

Đang ngồi trong cầu tiêu thì nó chợt nhớ đến cây viết Pilot nên vội vàng giải quyết cho xong chuyện tào lao tháo dạ. Cái bụng nó ăn hủ tíu hồ đã nóng bây giờ lại càng nóng ruột hơn về cây viết máy. Trong trường Bình Tây chỉ có mình nó là có viết máy Pilot mắc tiền này. Tụi bạn nó toàn xài viết ngòi lá tre với bình mực nhựa không đổ. Viết một chút là phải chấm mực. Vừa viết bài chậm vì phải chấm mực lại viết chữ không đẹp nữa vì ngòi viết lá tre ra mực không đều. Chưa kể đến chuyện xài viết mực dễ bị dính mực vào tay. Cây viết máy Pilot, nghe anh nó nói, không bằng viết 'bom nguyên tử' - một loại viết tối tân không cần bơm mực, đầu viết là một viên bi thật nhỏ - nhưng vẫn là nỗi thèm khát của tụi bạn trong lớp. Lơ mơ là mất như chơi. Lúc nào nó cũng giắt cây viết trong túi. Bạn bè mượn thì dứt khoát không cho. Khoe cây viết cho bạn bè cầm xem xong là nó lấy lại và cất vào túi

https://tieulun.hopto.org

liền. Khỏi phải nói cũng biết là nó quý cây viết Pilot đến cỡ nào. Không phải vì nó học giỏi nhờ cây viết mà vì cây viết Pilot đã làm nó tăng uy tín và danh dự. Đứa nào trong trường cũng biết thằng Són vì thằng Són có cây viết máy Pilot 'dách lầu', số một. Cây viết Pilot đã làm thằng Són được nhiều đứa trong trường Bình Tây trầm trồ. Trong đó có nhiều đứa trong lớp con gái.

Vẫn còn hơi vương vướng trong bụng nhưng thằng Són cảm thấy đã giải quyết xong phần... cơ bản nên kéo quần, chạy như bay vào lớp. Tim đập thình thịch, nó nhìn ngay vào chỗ ngồi và thất thần khi thấy cây viết Pilot không còn nằm trên bàn nữa. Nó vội vàng mở tập để xem có kẹp cây viết vào đó không. Không thấy. Nó bèn mở cặp táp để tìm. Nhìn và mò mẫm thật lâu từng ngăn cặp nó cũng chẳng thấy cây viết với màu xanh quen thuộc. Nó hoảng hốt thò tay, khum đầu nhìn vào hộc bàn rồi gào lên: 'Thằng nào ăn cắp cây viết của tao rồi!'. Nói xong nó khóc hù hụ: 'Đứa nào không trả tao méc cô... hu... hu..."

Nghe tiếng khóc la của nó nhiều đứa liền bỏ dở cuộc chơi ở ngoài sân chạy vào. Thằng Tiền, thằng Liễng, thằng Hiệp mập, thằng Vân đồng la lên:

- Nãy giờ tao ở ngoài sân nghen... có mấy thằng này làm chứng.

- Tao làm chứng cho thằng Hiệp mập.

https://tieulun.hopto.org

- Tao làm chứng cho thằng Tiền, nãy giờ nó chơi bắn đạn với tao.

Tụi nó tự làm chứng cho nhau rồi nhìn thằng Són khóc với cặp mắt ái ngại và thương hại. Dù không thích tính bủn xỉn và khoe khoang của thằng này nhưng khi thấy bạn học mất cây viết quý bọn nó cũng thấy thương thương.

- Đứa nào lấy trả nó đi tụi bay? - Thằng Vân là liên toán trưởng nên lúc này nó phải ra oai.

- Liên 'tón' trưởng ơi, 'tón' viên Cảnh hù không có lấy.

- À, thằng Cảnh hù, mày là con cảnh sát mày điều tra thám tử, gián điệp thử xem đứa nào lấy cây viết của thằng Són. - Thằng Vân nói như ra lệnh.

- Trước khi mất, chắc cây viết vẫn còn. -Thằng Cảnh hù nhận xét.

- Đồ vô duyên. Thằng Són đang buồn mày lại chọc quê nó. - Thằng Lượm lên tiếng nhắc nhở.

- Thằng Hải đâu rồi? -Thằng Vân lại tỏ quyền uy.

Thằng Són chợt la lên:

- Tao nhớ rồi. Khi tao đi ra, bỏ quên cây viết trên bàn thì thấy thằng Hải còn ngồi trong lớp.

- Ờ, nãy giờ không thấy nó.

- Chắc là nó rồi, tại sao nó lại đi đâu mất. Chắc là nó đi thủ tiêu cây viết. - Thằng Vân nhận định, thằng này vốn ghét thằng Hải nên buông lời nhận xét có ý

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

ngầm. 'Giờ xem cô còn thương mày không cho biết', thằng Vân nghĩ bụng.

Tụi nó bắt đầu nhao nhao:

- Ờ hé, nãy giờ tao không thấy thằng Hải...

- Thằng này khoái cây viết Pilot lắm.

Thằng Cảnh hù binh vực bạn:

- Thằng Hải không ăn cắp cây viết của thằng Són đâu...

Thằng Hiệp mập ủng hộ ý kiến của thằng Cảnh hù:

- Đứa nào nói thằng Hải ăn cắp viết của thằng Són là thằng xạo, thằng gì... ngậm máu... heo... phun người. Thằng Hải nát vỏ vẫn còn bờ tre chớ tụi bay.

Thằng Hiệp mập khoái nói chữ theo những câu thành ngữ tục ngữ thường được nghe ba nó nói nhưng nhớ chỉ lõm bõm. Trong trường hợp này, câu trên cũng thích hợp nên được thằng Cảnh hù đồng tình vì nó biết thằng Hiệp mập muốn nói xéo thằng liên toán trưởng.

Tiếng trống trường vang lên báo hiệu giờ vào lớp bắt đầu. Tụi nó túa ra đứng sắp thành hai hàng trước cửa lớp rồi thằng Vân mới cho từng đứa trật tự đi vào theo từng hàng một. Lúc ấy, thằng Hải từ đâu chẳng biết, tất tả chạy vào xếp hàng. Thằng Hiệp mập lấy cùi chỏ thúc vào bụng thằng Hải thì cảm thấy thằng này có nhét cái gì đó cồm cộm dưới áo. Thằng Hiệp mập hỏi:

- Nãy giờ đi đâu vậy mậy?

https://tieulun.hopto.org

- Ờ, thì đi... - Thằng Hải nói mập mờ.

- Mày nhét cái gì trong lưng quần vậy?

- Mày hỏi chi vậy? - Thằng Hải hơi quạu vì đang mệt muốn đứt hơi mà còn bị thằng Hiệp mập thúc cùi chỏ, hỏi lung tung nữa.

- Cây kim trong bọc có ngày cũng lòi ra nghe mậy. - Có dịp là thằng Hiệp mập 'xổ nho' ngay.

Cô An Khê bước vào lớp, tụi nó đồng loạt đứng dậy, không khí im phăng phắc mặc dù vừa khi nãy chuyện thằng Són mất viết máy thành chủ đề bàn tán lạo xạo của tụi nó. Khi thấy cô giáo giơ tay cho phép ngồi tụi nó mới được ngồi xuống ghế.

Thằng Vân đứng dậy, khoanh tay:

- Thưa cô, trò Són mất cây viết máy cô.

Cô An Khê lấy cây thước kẻ gõ gõ lên bàn để giữ trật tự:

- Trò Vân, sao em biết trò Són mất bút?

- Dạ, em nghe trò Són nói

Thằng Són đứng dậy, khoanh tay:

- Thưa cô, em để cây viết trên bàn, khi em đi ra khỏi lớp đi cầu, quay trở vô thì thấy mất tiêu.

Thằng Vân giơ tay xin nói:

- Thưa cô, xin cô cho xét cặp hết cả lớp...

Cô giáo An Khê im lặng, suy nghĩ trước lời đề nghị của thằng Vân. Vân là liên toán trưởng, có quyền

https://tieulun.hopto.org

đề nghị với giáo viên những gì liên quan đến học sinh trong lớp từ hạnh kiểm đến chuyện học hành. Nhưng nếu cô cho khám xét cặp từng đứa lỡ ra có đứa học trò nào trong lớp lấy thật thì làm sao? Cô phải xử trí sao đây? Trong thời gian đi học ở trường Sư Phạm cô chưa được dạy phải xử lý những tình huống như thế. Cô chỉ được dạy là phải coi trọng học sinh và phải hướng dẫn các em học đức dục và công dân giáo dục sao cho thấm nhuần vào từng hành động và suy nghĩ. Biết đâu được, một trò nào đó trong lớp này chỉ vì ham muốn nhất thời, mà ham muốn cũng đúng thôi vì cây bút của thằng Són quá đẹp, nên không ngăn được lòng tham đã đánh cắp. Tìm ra thủ phạm là học trò mình, một đứa bé, trừng phạt nó, bêu riếu nó có phải là điều hay không? Mà cũng không thể không trừng phạt vì việc trẻ ăn cắp sẽ là bước khởi đầu cho một hành vi không lương thiện, mà học đường phải là nơi ngăn chận thói xấu từ những bài học đạo đức. Học thôi chưa đủ, mà cần phải trừng phạt thói xấu. Nhưng trừng phạt như thế nào để thói xấu nhỏ không trở thành sự bất lương lớn hơn. Cô nhớ lại một bài báo mình đã đọc về ông Lindsey - cha đẻ của tòa án thiếu nhi tại Denver, Huê Kỳ, có viết: 'Khi một đứa trẻ ăn cắp một chiếc xe đạp, điều quan trọng đối với xã hội không phải là số phận chiếc xe đạp mà là số phận đứa trẻ'. Cô phải

https://tieulun.hopto.org

xử trí trường hợp này sao đây? Phải để cho tụi nó tự giải quyết. Từng lứa tuổi có những cách giải quyết theo tập thể của nó. Nhất là khi nó đã bầu lên người chỉ huy trong lớp. Phải để cho học sinh tìm cách tự giải quyết những vấn đề của chúng, để sau này khi lớn lên chúng sẽ biết cách giải quyết vấn đề riêng của bản thân mình!

- Thôi bây giờ các em xé giấy, rồi viết tên người bạn nào mà các em biết chính xác, cô nói chính xác, chứ không phải nghi ngờ nhé. Nghĩa là các em đã thấy rõ ràng bạn đó lấy, rồi ghi tên của bạn ấy vào phiếu. Nếu không thì để giấy trắng. Khi gửi phiếu cho cô, các em phải đề tên của mình để cô biết đó là phiếu của ai. Trò nào, không thấy rõ ràng, đích xác mà vu cáo bạn bè thì cô sẽ phạt thật nặng, nhớ chửa?

Tụi trong lớp đồng thanh hô:

- Dạ nhớ, cô.

Rồi tụi nó xé giấy tập ra, cắm cúi viết. Cả lớp yên lặng như tờ. Còn lòng cô giáo thì rối bời. Trời ơi, nếu có tên nào trong những lá phiếu đó thì cô sẽ phải giải quyết sao đây? Không thể tha thứ học sinh nào phạm tội ăn cắp được. Nhưng phải phạt thế nào mà trò ấy vẫn có tương lai. Một lần lầm lỡ của tuổi thơ không thể tiêu diệt tương lai và cuộc đời của nó được...

https://tieulun.hopto.org

Thằng Lượm vận động tranh cử nghị viên

Cuộc vận động tranh cử Nghị viên Hội đồng Đô Thành[1] làm mấy bức tường không còn chỗ trống vì những bích chương to, rồi áp phích nhỏ dán đầy. Những tấm bích chương với nhiều gương mặt của các ứng cử viên với đủ thứ khẩu hiệu, chữ nghĩa tô điểm cho những bức tường hàng ngày loang lổ, xám xịt. Chưa hết, những tờ áp phích nhỏ còn được rải đầy đường, hay nhét vào từng nhà. Thằng Hải khoe với tụi nó là đã lượm được một cọc mấy tờ áp phích nho nhỏ, khổ to bằng tờ prô-gram hát bóng, với đủ thứ hình của rất nhiều ứng cử viên. Thứ giấy này dùng để đi cầu[2] thì mát lắm.

---

[1] Tương đương với Hội đồng nhân dân Thành phố nhưng nhiệm kỳ có ba năm.

[2] Đi vệ sinh

https://tieulun.hopto.org

Tụi nó thấy bầu cử cũng vui vui. Cứ ba năm là tụi nó lại thấy áp phích, bích chương, xe có máy ô-pạc-lưa[1] kêu gọi 'đồng bào hãy đầu phiếu cho ông... cho bà..."chạy đầy đường. Tụi nó nghe nói là mấy ông nghị viên này không oai bằng mấy ông dân biểu nhưng cũng thuộc loại hách-xì-xằng lắm. Mỗi cuộc bầu cử, chưa biết có lợi cho bà con lối xóm ra sao nhưng chí ít cũng đã mang lại việc làm ngắn ngày, cũng như ước mơ đổi đời cho đám thanh niên thất nghiệp và tụi nhỏ trong xóm. Trong đó có anh Yểm.

Qua sự giới thiệu của chú Tư liên gia trưởng, anh Yểm làm quen được với ông Tâm - ứng cử Nghị viên Hội đồng Đô Thành đơn vị quận 5 và quận 6. Sau khi nghe anh Yểm khoe thành tích đã từng đánh lộn trong xóm thì ông Tâm hứa hẹn sẽ cho anh Yểm làm "gạc-đờ-co" khi ông trúng cử. Bởi vậy, anh Yểm quyết tâm vận động cho ông ta bằng cách nhờ thêm thằng Lượm đi dán bích chương cổ động cho sự nghiệp tưởng tượng của ông ta. Bây giờ, sau những ngày trốn chui trốn nhủi vì sợ bị bắt đi quân dịch, anh Yểm phát hiện ra mình có tài làm cổ động và ủng hộ viên trong chiến dịch vận động bầu cử cho ông Tâm. Anh cảm thấy oai vệ, hách xì xằng khi ngồi trên chiếc xe Renault mui trần - một chiếc xe mướn của hãng quan tài Trường Thọ, cầm cái loa pin chỉ nói độc một câu

[1] Loa phóng thanh. Từ chữ haut-parleurs (tiếng Pháp)

https://tieulun.hopto.org

'Đồng bào hãy dồn phiếu bầu cho ông Nguyễn Tâm, người có thể làm cho mọi người có cuộc sống ấm no'. Mỗi lần xe chạy ngang khu xóm của tụi nó, nhất là khi có chị Mari Linh ở nhà vì chưa tới giờ đi làm ở quán 'sờ-nách-ba'[1], anh Yểm cố tình chĩa loa vào nhà chị mà la đến tét giọng: 'Hãy bầu cho ông Nguyễn Tâm, có Trần Văn Yểm làm gạc-đờ-co... Hãy bầu cho..." Lúc ấy mặt anh Yểm nghênh lên, mũi nở ra, đỏ lừ vì phấn khích như để trả thù cho những ngày chui rúc, làm nghề bện chổi đót trong nhà. Nếu lúc đó, anh nghe được chị Mari Linh nói với mẹ thì anh sẽ ê chề như thế nào: 'Đi ứng cử mà lấy xe chở hòm đi cổ động thì coi như là rớt chắc. Ai mà bầu cho thằng cha lái xe hòm, lỡ thằng chả đắc cử thì cả xóm, quận này đi vô hòm hết'. Đáp ứng lại lời con, mẹ chị Mari - một bà me Tây hồi hưu - ngáp vặt: 'Bộ má thằng cha này hết tâm đặt rồi sao mà đặt tên con là Tà Tâm. Nó Tà Tâm thì dân làm sao có cơm ăn no được, nó lấy hết mẹ rồi'. 'Người ta tên Tâm đẹp đẽ mà nói là Tà Tâm'. 'Tao nghe mấy bà ngoài chợ nói hồi mới đẻ, thằng cha này được bà già đặt tên là Tà Tâm. Nhưng ứng cử nó sợ rớt nên bỏ chữ Tà đi đó. Mà thôi, tà tâm hay tà ma gì cũng vậy, dân nghe lời mấy thằng cha nghị viên, dân biểu quốc hội ham chức quyền, không vì dân nghèo thì có mà hốt đồ dơ mà ăn.

[1] Snack bar: quán bán rượu cho lính Mỹ có tiếp viên nữ phục vụ. Thường có nghĩa xấu như quán bia ôm.

https://tieulun.hopto.org

Bao nhiều năm rồi, hứa cho đã, giá cả hàng hóa thì lên, đồ mấy thằng xạo ke...” Chị Mari Linh bỗng nhiên bật cười: ‘Cái thằng gác cửa cái ‘sờ-nách-ba’ của con, ngày thường như con rùa lật ngửa, giờ xin nghỉ việc để đi vận động tranh cử và còn úp úp mở mở nói là mình ở trong cái đảng gì đó hiện đang ứng cử. Nếu người nó theo phò mà đắc cử nó sẽ cưới con mần vợ. Giống thằng Yểm xóm mình quá xá... Lúc này bộ mặt nó lúc nào cũng vác hất... như là làm cận vệ cho thằng tà tâm, tà đạo, tà chim tới nơi...”.

Má chị Mari Linh ngừng câu chuyện, bà đi vào góc nhà, bới tung đống đồ:

- Mấy tờ báo tao bỏ đây đâu rồi.

- Má coi trong góc đó, mà má tìm báo làm gì? Coi hình mấy thằng cha ứng cử viên nghị gật hả?

- Hông, tao đi bỏ phiếu.

- Ủa, chưa tới ngày đi bỏ phiếu mà.

- Tao đi bỏ phiếu là... là đi... cầu đó.

Hết đi phát loa rồi sau đó Yểm được ông Tâm giao thêm công việc dán bích chương giới thiệu tiểu sử hình ảnh, sự nghiệp và đường lối tranh cử ứng cử viên. Thằng Yểm được quyền mướn thêm vài thằng ‘xây lủ có’[1] cùng đi dán cho nó nhanh. Ông ta giao Yểm mỗi ngày đi dán 200 tấm bích chương với giá khoán 100 đồng. Thay vì mướn nhiều thằng tốn kém,

[1] Trẻ nhỏ (tiếng Quảng Đông)

https://tieulun.hopto.org

thằng Yểm chỉ kêu một mình thằng Lượm đi phụ dán với giá mỗi ngày 30 đồng. Như vậy mà thằng Lượm mừng húm. Thằng này chẳng mơ ước được làm gạc-đờ-co cho ông Tâm mà chỉ mong kiếm được 120 đồng để chuộc con chó Mót.

Thằng Lượm ôm xấp bích chương trong lòng bằng hai tay. Xấp bích chương cả trăm tờ này rất nặng. Cạnh bên nó là thằng Yểm, một tay xách thùng hồ và tay kia cầm cây cọ to. Vừa đi, thằng Yểm vừa vẽ ra một tương lai:

- Ông Tâm nói với tao ổng mà đắc cử nghị viên thì đời tao cũng lên hương...

Thằng Lượm thắc mắc hỏi:

- Lên hương là sao anh?

- Ổng nói sẽ cho tao làm gạc-đờ-co cho ổng.

- Gạc-đờ-co là làm gì anh?

Giọng thằng Yểm nghe thấy đầy tương lai:

- Là cận vệ riêng cho ổng. Ổng làm nghị viên hội đồng đô thành, tao làm gạc-đờ-co, có đeo súng, ổng đi đâu tao theo đó, ai ám sát ổng tao rút súng ra bắn trước. Nếu nó bắn ổng thì tao phải lấy người ra che cho ổng...

- Lỡ đạn bắn trúng anh xí lắc léo thì làm sao?

- Làm sao xí lắc léo được mậy... Ờ, chỗ này tường trống nè mày, dán được rồi đó.

https://tieulun.hopto.org

Nhìn khoảng tường trống, phía dưới nham nhở với những mảnh giấy rác, bịch ny lông, chai lọ và hình như có cả những đống phân người và thú bắt đầu phân hủy, đầy ruồi nhặng, thằng Lượm thấy ghê ghê khi phải dẫm chân lên đó, nó liền chỉ qua khoảng tường cạnh bên:

- Sao mình không dán ở đây anh Yểm?

- Không được mậy. Có bích chương của ông khác rồi thấy không?

Thằng Lượm nhìn tấm bích chương có chạy dòng chữ thật bự 'Ứng Cử Viên Đinh Văn Ngọ, đấu tranh cho công bằng xã hội', bên cạnh là chân dung của một ông đầu hói, đeo kính cận và hình biểu tượng cái búa đang chặt xiềng.

- Mình dán cạnh bên tấm bích chương này đi anh?

- Dân nhìn vô hai tấm bích chương bị hoa mắt không thấy rõ bích chương của ông Tâm.

- Mình dán chồng lên bích chương búa phá xiềng đi...

- Không được mậy. Mày dán như vậy là ông Ngọ sẽ đi thưa ông Tâm về tội 'phá hoại, cạnh tranh trong bầu cử' thì ông Tâm bị chính phủ không cho ứng cử nữa. Dán đại ở đâu đi mậy...

Không đợi thằng Lượm trả lời, thằng Yểm đã đặt thùng hồ xuống mặt đất, cầm cây cọ, nhúng vào thùng hồ, quét thành hai gạch chéo, sau đó quét bốn

https://tieulun.hopto.org

đường thẳng nối liền hai gạch chéo. Thằng Lượm có nhiệm vụ là dán tấm bích chương có hình của ứng cử viên Nguyễn Tâm - với những dòng chữ:

'Quý đồng bào hãy bỏ phiếu cho ứng cử viên Nguyễn Tâm - người sẽ mang lại cuộc sống hạnh phúc cho đồng bào. Hãy bỏ phiếu cho hình cái nhà'. Nhìn dấu hiệu của tấm bích chương, thằng Yểm nói:

- Ông Tâm hay hơn ông Ngọ nhe mậy.

- Hay chỗ nào anh?

- Dân cần nhà chớ đâu cần búa phá xiềng. Vô bầu cử thấy cái nhà là người ta nhớ, chớ nhìn cái búa nhớ tới chuyện bửa củi, mệt thấy mẹ. Chỉ có nghèo mới đi bửa củi.

- Nhưng mà ổng làm sao xây nhà cho má em được anh?

- Để ổng đắc cử nghị viên tao sẽ nói ổng xây nhà cho má mày.

- Nghị viên giàu lắm hả anh?

- Ừ, giàu nứt vách luôn vì ổng có súng, có xe hơi, nghị viên có thể lên tàng hình chửi tổng thống.

- Nghị viên 'chì' vậy sao anh?

- Oai lắm.

- Còn nghị gật là sao anh?

- Nghị gật là... mấy ổng đi họp rồi ngủ gục.

- Em nghe chú Tám trong xóm nói mấy ông chánh phủ xôi thịt lắm. Xôi thịt là sao hở anh?

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

- Xôi thịt là ăn xôi với ăn thịt đó. Ăn nhiều nên mập. Mà mày hỏi nhiều quá. Ráng dán hết mấy tấm bích chương rồi dìa mày. Mày đi dán bích chương một ngày kiếm được mấy chục khỏe re...

- Khỏe re như con bò kéo xe. Mệt gần chết. Tại em muốn có tiền chuộc con chó Mót... Nhưng anh ơi, chừng nào anh trả tiền cho em vậy?

- Tao cũng đâu biết. Chừng nào ổng trả tiền cho tao, tao sẽ trả tiền cho mày.

- Chừng nào ổng trả tiền cho anh?

- Ổng nói khi ổng thắng cử, ổng sẽ trả tiền liền.

- Nhưng lỡ ổng thất cử thì sao?

Thằng Yểm im lặng, ngắc ngứ. Nó cũng không biết là ông Tâm có trả tiền công cho nó hay không khi thất cử. Vì dân vì nước cũng phải có tiền chớ, nó đâu có đi làm công không, lỡ lính bắt thì đi lính thấy mẹ. Bây giờ cảnh sát thấy nó xách bích chương với thùng hồ đi dán khắp mấy cột điện, vách tường là biết nó đi vận động bầu cử thì không dám bắt, chứ ngày thường là a lê hấp 'lên đường nhập ngũ tùng chinh' ngay. Thằng Yểm chỉ khoái Tùng Lâm[1] chứ không khoái tùng chinh. Đi lính là chết. Không chết thì cũng đui què, sứt mẻ làm sao con Mari Linh nó mê được. Khi ông Tâm đắc cử nghị viên, nó sẽ làm gạc -đờ -co cho ổng,

[1] Tên một danh hài

https://tieulun.hopto.org

nó có súng, oai phong lẫm kiệt còn hơn cảnh sát nữa, nó sẽ cưới con Mari Linh, không cho con nhỏ này đi bán sờ-nách-ba, nách má gì nữa. Đi bán gì không bán, bán trong sờ-nách-ba - nhột thấy mẹ. Ờ nhưng mà lỡ ông Tâm thất cử thì sao? Nó không trả lời được, bèn đánh trống lảng:

- Ổng chắc ăn như bắp. Mày không thấy ổng lên tàng hình nói quá trời sao?

- Sao em thấy ổng lùn xủn, cái trán bóng lưỡng, thấy mắc cười dễ sợ...

- Mày coi tàng hình ở đâu?

- Ở máy công cộng, ngước lên mỏi cổ gần chết. Nhờ có máy tàng hình công cộng nên tối thứ bảy em được xem cải lương không tốn tiền...

Đúng là từ ngày xóm nó được chánh phủ cho đặt máy truyền hình công cộng thì mỗi tối thứ bảy tụi nó hẹn nhau ra ngồi giành chỗ từ lúc 6 giờ chiều, chứ để khi ông liên gia trưởng[1] mang chùm chìa khóa tới mở cánh cửa của cái thùng đựng máy truyền hình thì bà con lối xóm chen nhau đông nghẹt.

Thằng Yểm tô vẽ cho niềm tin của mình:

- Mày không biết, ở ngoài ông Tâm đẹp trai như nghệ sĩ nhe mậy. Nghe nói ổng có tới hai vợ. Tiền vận

[1] Tương đương tổ trưởng tổ dân phố. Nhiều nhà họp thành liên gia, có một liên gia trưởng

https://tieulun.hopto.org

động bầu cử kỳ này là do bà vợ hai, bán vải ở chợ Soái Kình Lâm cho. Ổng đâu có lùn, tại tàng hình có cái máy làm cho người thay đổi. Mập thành lùn, cao thành ốm.Tối hôm rồi, tao có xem thằng cha ứng cử dấu hiệu ba cô gái Bắc, Trung, Nam nói chuyện trên tàng hình. Ông này hom hem, đen thui. Còn ông có dấu hiệu xe bò thì nói chuyện như nói trong phim câm không nghe được tiếng, có ông thì người dài ngoằng, chắc tại do cái tàng hình không kéo ăn ten đúng theo hướng gió có hình. Còn ông Tâm nói là tại mấy người này không chịu cho tiền trà nước cho mấy thằng cha truyền hình nên nó phá hoại, như mấy ông thợ mộc, thợ hồ phá gia chủ vậy. Thôi còn mấy chục cái nữa ráng dán đi mày rồi về nghỉ sớm. À, mà tao mệt quá rồi... giờ mày mang đống bích chương này với cái thùng hồ về nhà nghe.

- Về nhà ai?

- Nhà mày chớ nhà ai.

- Nhưng còn đống bích chương?

- Khỏi dán nữa. Mình không dán ổng cũng đâu có biết.

- Lỡ ông Tâm đi đếm từng cái thì sao?

- Ổng không có thời gian đâu mày ơi. Không lẽ ổng phải đi hai quận, đếm từng cái sao? Nếu ổng có sinh nghi, thì tao nói là mình vừa dán xong, mấy thằng của ông cây búa lại gỡ như tụi mình gỡ bích chương của ông cây búa vậy...

https://tieulun.hopto.org

- Mình làm như vậy lỡ ổng thất cử rồi không trả tiền mình thì sao?

- Không, ổng không thất cử đâu. Mà thất cử cũng phải trả tiền. Ổng giàu mà. Thôi tao đi về sớm để tắm nghe...

Nói xong, thằng Yểm liền quay lưng đi. Thật ra, thằng này chẳng mệt chút nào nhưng giờ này nó biết là con Mari Linh bắt đầu đi bán sờ-nách-ba. Mà giờ này thì con Mari Linh đẹp rực rỡ nhờ thoa son, đánh phấn, vẽ lông mày. Chưa hết, còn thơm sực nức nữa...

Trong khi đó thì thằng Lượm đứng nhìn đống bích chương, cái thùng hồ rồi tiếp tục dán. Đi làm cho người ta, dù chưa nhận tiền, phải mần cho đàng hoàng. Má nó với cô An Khê thường dạy nó như vậy. Kệ ráng một chút, nếu không dán lỡ ổng thất cử thì tội nghiệp cho ổng lắm...

Trong bụng, bây giờ, nó coi ông Tâm này như người thân của nó...

https://tieulun.hopto.org

Phương pháp điều tra của lính kín Cảnh hù

Được thằng Vân - liên toán trưởng giao làm lính kín điều tra vụ án mất viết máy của thằng Són, thằng Cảnh hù cảm thấy sao khó quá. Nhưng đã làm con của cảnh sát thì có chơi, có chịu. Phải nhờ ba nó chỉ vài đường võ điều tra, theo dõi.

- Ba, lớp con có thằng bị mất viết.

- Mất thì mua cây khác. - Ba nó vừa đọc báo vừa nói.

- Cây viết này là viết máy Pilot, mắc tiền lắm ba.

- Ai biểu đi học mà xài viết mắc tiền chi cho mất.

- Tại ba nó cho, bắt nó phải xài cho nó có danh dự. A con biết rồi, vậy là thằng này bị mất cái danh dự.

- Danh dự đâu phải nhờ cây viết. Danh dự là học giỏi. Còn như vậy là khoe của.

https://tieulun.hopto.org

- Ba ơi ba, muốn tìm thủ phạm ăn cắp viết máy trong lớp con phải làm sao vậy ba?

- Mày coi thằng nào mặt la mày lét nhất trong lớp. Mấy thằng ăn cắp, trong lòng nó luôn luôn sợ bị phát giác nên khi ai xét hỏi thì nó rất sợ, nói chuyện run run, mắt nhìn láo liên chỗ khác.

- Khi nói chuyện con phải nhìn thẳng vô mắt nó hả ba?

- Ừ, nhìn thẳng vô mắt nó.

Áp dụng bước một bài học điều tra, nó nhìn mặt và xem thái độ của từng đứa trong giờ học, giờ ra chơi. Nhìn hoài một lúc, thằng Cảnh hù thấy thằng nào cũng có vẻ gian xảo hết. Tại sao thằng Long lại lén lén, lút lút thò tay vào hộc bàn lấy cái gì ra... rồi bỏ vô miệng. Nhìn kỹ một lúc thằng Cảnh hù mới biết thằng này đang ăn vụng bánh rế, bánh cay. Còn thằng Tám ghẻ, sao giờ học mà cứ len lét nhìn cô rồi thò tay vào háng. Sinh nghi, nhìn một lúc thằng Cảnh hù phát giác thằng này đang gãi ngứa vì có lác trong háng. Kêu thằng này mua thuốc lác ông già xức mà nó sợ rát. Cho mày ngứa đáng đời nhe con. À mà thằng Lập tồ mới đáng nghi à nghe. Tại sao nó cứ cầm cái cán viết, rồi nhìn ngòi viết sau đó đâm cái ngòi viết xuống bàn? Một chút nó lại nhìn trước, nhìn sau, quay qua, quay lại rồi thò tay vào cặp thằng Mại ngồi cạnh bên len lén lấy ra cái ngòi viết cắm vào cán bút của nó. Đúng rồi thằng này ăn cắp, nhưng là ăn cắp

https://tieulun.hopto.org

ngòi viết của thằng Mại. Nếu nó dám ăn cắp ngòi viết là có thể ăn cắp viết máy. Ủa, nhưng mà nếu có viết máy rồi thì nó ăn cắp ngòi viết làm gì? Kìa... kìa, thằng Nho... thằng này làm gì mà mặt la mày lét, ngó trước, ngó sau rồi lấy chai sữa của thằng Hùng, uống một hớp rồi để lại chỗ cũ mà thằng Hùng không biết vì thằng này mắc lo nói chuyện với thằng Tư lang ben. Nhìn một hồi, thằng Cảnh hù thấy thằng nào cũng đều gian xảo hết, ngay cả thằng Són là thằng bị mất đồ. Nhưng làm sao mà tìm được khi thủ phạm chỉ có một mà trong lớp ngót nghét 40 đứa gian xảo?

Chỉ còn cách là nhìn thẳng vào mắt tụi nó khi nói chuyện. Hôm nay, vì là lính kín nên nó được đứng cùng liên toán trưởng trước cửa, sắp xếp trật tự cho từng đứa đi vào lớp để nhìn vào mắt từng thằng. Lúc ấy thằng Hiệp mập đi ngang qua, nhìn nó. Ừ, thằng này có vẻ gian hùng đây. Nó kêu thằng Hiệp mập:

- Ê, Hiệp mập.

- Gì mậy?

- Mày nhìn thẳng vào mắt tao nè.

- Ủa, mắt mày bị sao vậy? Nhặm mắt hả? Tao thấy có cục ghèn nào đâu.

- Không phải. Mày hãy nhìn thẳng vào mắt tao.

Mặc dù ngạc nhiên khi thấy thằng này sáng nay có vẻ khùng khùng nhưng thằng Hiệp mập vẫn nhìn thẳng vào mắt thằng Cảnh hù:

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

- Nè, tao nhìn rồi nè.

- Cây viết ra sao mậy?

- Bữa nay cái ngòi viết tao bị rè rồi, viết không được nữa. Mày có dư ngòi viết nào không cho tao mượn một cái.

Thằng Cảnh hù nhìn thẳng vào mắt thằng Hiệp mập. Thằng Hiệp mập thì lại ngó thẳng vào mắt thằng Cảnh hù chờ đợi câu trả lời. Chưa tìm ra được thủ phạm mà lại phải cho thằng Hiệp mập mượn ngòi viết, chưa thành công trong việc phá án mà thằng Cảnh hù đã thấy lỗ nặng.

Nó để cho thằng Hiệp mập đi vào lớp rồi nhìn vào thằng Hoàng, thằng Long, thằng Chương, thằng Hải, thằng Hưng, thằng Tốt... sắp vào lớp nói:

- Trước khi đi vào lớp, tụi mày nhìn vào mắt của tao nhe...

- Mắt bị nổi mụt lẹo hả?

- Ai biểu ham nhìn chó mắc lẹo làm chi.

- Ê, đừng nói bậy mậy. Tao phải tìm thủ phạm.

- Xạo ke. Nhìn mắt mà biết thủ phạm. - Thằng Tám ghẻ vừa gãi nách vừa nói.

- Ê, gãi vừa vừa mậy, con cái ghẻ nó chạy qua người tao. - Thằng Long nhăn mặt.

Từng thằng đi vào lớp. Thằng Cảnh hù bắt từng thằng nhìn vào mắt nó và mấy thằng kia cũng bình thản nhìn lại mắt thằng này để tìm xem có mụt lẹo

https://tieulun.hopto.org

nào không. Khi đến phiên thằng Nghĩa nhìn vào mắt nó thì thằng Cảnh hù gắt lên:

- Mày nhìn thẳng vào mắt tao nè.

- Thì tao nhìn rồi.

- Sao tao thấy mày nhìn ở đâu không vậy? Mày nhìn thẳng vào mắt tao nè.

- Ừ, tao nhìn nè, mày nhìn cho kỹ.

- Mày nhìn chưa?

- Nhìn rồi nhưng sao tao thấy mày nhìn ra chỗ khác.

Thằng Nghĩa tức quá la lên:

- Chọc quê tao, tao thoi bể mặt.

Thằng Tèo con, đứng sau lưng thằng Nghĩa nói:

- Thằng Nghĩa nó lé[1] thì làm sao nhìn thẳng mày mậy, đồ ngu mà cũng làm lính kín.

Thằng Cảnh hù gãi đầu, sực nghĩ 'Ừ, chết mẹ, thằng Nghĩa bị lé thì làm sao nó nhìn ngay mắt mình được. Cái vụ này thì phải làm sao đây ta?'.

Nhìn vào mắt tụi nó thằng Cảnh hù thấy mắt thằng nào cũng ngay thẳng trừ thằng Nghĩa mắt lé. Thằng Tám Hí, thằng Chẩy thì mắt bị mụt lẹo do nó nhìn phải hai con chó bị mắc lẹo ngoài đường, nó nói vậy.

---

[1] Mắt lác

https://tieulun.hopto.org

Chuyện thất cử lại liên quan đến con chó

Thằng Yểm đứng bấm chuông căn nhà lầu ba tầng ở đường Phạm Đình Hổ. Đây là nhà của ông Tâm ứng cử Nghị viên Hội đồng Đô Thành trong mùa ứng cử vừa qua mà thằng Yểm được ông thuê dán bích chương vận động tranh cử khu vực quận 6. Thật chẳng may, số ông đen đủi nên ông rớt cái đụi. Cái số không may này nó chuyền sang cho thằng Yểm theo con đường trực tiếp là ông Tâm không trả tiền công đi dán bích chương cho nó. Vì vậy mới có nguyên nhân là thằng Yểm đến đứng bấm chuông trước cửa nhà ông nghị hụt.

Trong nhà chưa có ai lên tiếng để xác định chủ nhân căn nhà thì thằng Yểm đã nghe tiếng đối đáp léo nhéo ở sau lưng nó:

https://tieulun.hopto.org

- Phải nhà ổng không mậy?

- Chắc rồi, hồi trước tao có lại đây lãnh bích chương mà...

Thằng Yểm quay lại. Một thằng mặt đầy mụn. Một thằng để râu mép, có lẽ để trông già dặn hơn số tuổi nhìn thằng Yểm với cặp mắt dò hỏi. Rồi thằng mặt mụn cũng lên tiếng:

- Anh là người trong nhà chú Tâm hả?

Thằng Yểm lắc đầu:

- Tui tới tìm ổng chớ có bà con gì đâu?

- Tụi tui cũng đi tìm ổng.

Thằng có râu bây giờ mới lên tiếng:

- Tụi tui cũng đi tìm ổng, tụi tui sắp làm gạc-đờ-co cho ổng...

- Hai anh là gạc-đờ-co? - Thằng Yểm chợt nghĩ 'Sao ổng nhiều gạc-đờ-co vậy ta? May mà ổng thất cử chớ nếu mà đắc cử không biết ổng có cho mình làm gạc-đờ-co không nữa. Mấy thằng này gồ-ghề quá..."

- Ừ, gạc-đờ-co nhưng ổng rớt rồi thì tụi này đi đòi tiền dán bích chương. Nếu anh không phải là người trong nhà chú Tâm thì anh tìm ai vậy?

- Tui cũng đi... đòi tiền dán bích chương?

- Vậy ổng có nói cho anh làm gạc-đờ-co không vậy?

Thằng Yểm ngập ngừng, nhưng sau cùng nó cũng gật đầu:

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

- Ừ, ổng cũng nói cho tui là gạc-đờ-co cho ổng.

- Sao mà gạc-đờ-co nhiều vậy ta. Hôm qua, đến đây đòi tiền cũng thấy hai thằng nói là gạc-đờ-co. Không lẽ ổng đi ị cũng có gạc-đờ-co lấy giấy chùi đít cho ổng nữa sao ta. Thằng cha Tâm này gạt tụi mình rồi chớ làm gì có nhiều thằng gạc-đờ-co như vậy.

Thằng mặt mụn nói với vẻ suy nghĩ hơn:

- Chắc là phải có cuộc đấu võ, thi tài như trong tuồng Hoa Mộc Lan mày ơi. Thằng nào có nghề mới làm gạc-đờ-co thí mạng cho ổng...

Thằng có râu gạt ngang:

- Gạc-đờ-co hay gạc-măng-gê[1] gì thì cũng phải trả tiền công dán bích chương cho tụi mình chớ. Đi dán mấy ngày, mệt thấy mẹ, thấy có đồng cắc nào đâu. Thằng chả lên đường ra xứ nợ thì cũng phải trả tiền mình chớ. Anh nhấn chuông chưa?

- Nhấn rồi, nhưng không thấy ai ra trả lời, trả vốn gì nữa.

- Anh dang ra chỗ khác, - thằng có râu nói như thằng Yểm là gạc-đờ-co chìm của ông nghị hụt - để tui nhấn chuông cho cả nhà điếc lỗ tai luôn.

Nói xong, thằng có râu thò tay nhấn vào nút chuông cửa và để luôn không nhấc tay ra. Đứng từ ngoài cửa, ba thằng gạc-đờ-co hụt nghe tiếng chuông

---

[1] Tủ, chạn đựng thức ăn. Từ chữ garde - manager (tiếng Pháp)

https://tieulun.hopto.org

trong nhà reo nghe muốn nhói tim. Một lát sau, dường như không chịu nổi tiếng chuông, có tiếng chân trong nhà bước ra.

Cánh cửa mở hé một bên. Một gương mặt phụ nữ hốc hác, mắt thâm quầng, tóc xổ như bà ta không kịp chải tóc, hay nói đúng hơn là không thèm chải, ló ra giữa hai cánh cửa. Giọng người phụ nữ này nói như thều thào:

- Ổng không có ở nhà đâu mấy chú ơi.

- Vậy ổng đi đâu, trả nợ đi cho tụi tui đi chớ. Cái thân nghèo đi làm mướn mà cũng không có tiền công thì lấy gì ăn đây bà nội? -Thằng có râu giở giọng du côn.

Và sau cùng, thằng Yểm chỉ nghe được người phụ nữ nói một câu:

- Ổng đi trốn nợ rồi... không biết chừng nào về.

... Vậy là thằng Yểm không đòi tiền được làm thằng Lượm chới với như hụt chân giữa sóng nước. Nó đang chờ đợi thằng Yểm trả tiền để nó có tiền chuộc con chó Mót. Bây giờ coi như hụt đỏi[1] rồi. Nó không ngờ rằng chuyện ông Tâm trở thành ông nghị viên lại liên quan mật thiết đến con chó Mót như vậy!

---

[1] Thất bại

https://tieulun.hopto.org

Thích thì thích nhưng...

Đứa nào cũng biết nhà thằng Hải nghèo. Nghèo như nhà thằng Lượm, thằng Ti. Vậy mà khi ba thằng cùng chơi bắn đạn hay thảy đáo thì đứa nào cũng thấy cái quần soóc ka ki của thằng Hải không cũ như quần của tụi nó. Quần của thằng Lượm, thằngTi thì màu xanh ka ki đã bạc thếch gần trở thành màu trắng. Một bữa, thằng Út đẹt nói mát:

- Nhà thằng Hải giàu quá ta. Lúc nào nó cũng bận quần mới tinh.

Thằng Hải hỏi một cách bí mật:

- Mày muốn bận quần mới không?

- Mày cho tao hả?

- Tao chỉ có hai cái quần thay đổi bận đi học làm sao cho mày được mậy. Cho mày thì lấy gì tao bận.

https://tieulun.hopto.org

- Vậy tại sao mày hỏi tao muốn bận quần mới không? Tao cũng có hai cái như mày nhưng cũ xì rồi.

- Nếu mày muốn bận quần mới thì trưa nay mang quần tới nhà tao.

- Trưa nay mang mấy cái quần?

- Mấy cái cũng được. Mỗi cái năm đồng, hai cái mười đồng.

- Thôi, tao chỉ còn năm đồng. Mang một cái thôi.

Trưa đó, sau khi ăn cơm xong thằng Út đẹt đi đến nhà thằng Hải. Nhà nó chỉ băng qua một con đường nhỏ phía đầu cánh đồng ruộng khô là tới nhà thằng Hải ngay. Khi thằng Út đẹt vừa đến nhà thằng Hải thì thấy thằng này đang gò lưng ngồi làm bài. Nó ngạc nhiên hỏi:

- Bài mới học hồi sáng mà mày làm liền vậy.

- Mày không biết cách học của tao. Mày học bài cô mới dạy, mau nhớ, mau hiểu lắm. Rồi sáng mai đi học, mình ôn lại lần nữa là dễ như ăn cơm tấm sườn bì.

- Vậy mà tao không biết. Để tao bắt chước cách của mày coi thử.

Thằng Hải hỏi:

- Cái quần của mày đâu?

Thằng Út đẹt đưa ra một gói giấy nhựt trình bèo nhèo:

- Nè. Vốn liếng của tao đó.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Hải bịt mũi:

- Sao thúi vậy mậy? Sao mày không chịu giặt trước?

- Nhà tao hết xà bông rồi.

- Thì chỉ cần giặt bằng nước lạnh rồi phơi nắng là xong.

- Tại mày nói gấp quá. Mày mới nói với tao sáng nay làm sao tao giặt quần cho kịp được.

- Ờ, thôi cũng được.

- Nhưng mày làm gì cho nó mới?

- Mày đợi một chút.

Vừa đúng lúc ấy hai thằng nghe tiếng trống con 'tung, tung' trong trẻo vang lên từ ngoài đầu xóm rồi kéo dài đến tận trước cửa nhà thằng Hải. Thằng này chạy ra cửa, kêu lớn:

- Nhuộm... nhuộm...

Từ xa, một người đàn ông, mặc chiếc áo thun ba lỗ, quần soóc ka ki để lộ bắp chân gân guốc, khỏe mạnh như chứng tỏ đôi chân này đã đi dọc ngang các con xóm nhỏ trong nhiều năm trời. Ông ta đội cái nón cối nhựa ngả màu vàng sậm, phía sau vành nón đã bể hết một phần. Một tay nắm cần gánh để cân bằng hai cái thùng ở hai đầu, một tay ông cầm cái trống con liên tục lắc qua lắc lại khiến cho viên nhựa to ở đầu dây liên tục va vào hai bên mặt trống tạo nên những tiếng 'tung', 'tung' nghe rất vui tai. Tiếng trống này là 'âm hiệu' giới thiệu cho gánh nhuộm quần áo riêng

https://tieulun.hopto.org

của ông như bà bán chè mè đen thì rao 'chí mà phủ, chí mà phủ', chị bán huyết heo hấp thì ' huyết hấp đê... huyết hấp đê...". Còn ông thì chỉ cần lắc cái trống con kêu 'tung', 'tung'. Mà thật ra, đôi lúc, trong con xóm nhỏ này, không cần cả tiếng rao hay tiếng trống con báo hiệu. Bà con trong xóm chỉ cần căn giờ là biết thời khắc xuất hiện của từng người bán hàng. Như ông già Tàu, đội nón cối nhựa, quần ka ki thường lắc trống 'tung', 'tung' là khoảng gần hai giờ chiều. Rồi một chút nữa sẽ tới bà già xẩm xách một cái thùng con con bán chè tào thưng hay mè đen xuất hiện. Cứ lần lượt thay phiên, theo một thời khóa biểu gần như nhất định như thế, họ trở thành cây kim đồng hồ cho những người trong xóm. Nghe tiếng chị bán huyết hấp bà con biết đã gần bốn giờ chiều, gần 5 giờ thì có một thằng nhỏ đạp xe bán bánh tiêu, dào cháo quẩy...

Nghe tiếng thằng Hải gọi, ông thợ nhuộm quẩy cái gánh đi về phía nhà thằng Hải và đặt gánh xuống trước cửa nhà nó. Ông thợ nhuộm hỏi, giọng lơ lớ:

- Nị nhuộm cái gì?

- Cái quần soóc.

- Màu xanh hay đen.

- Xanh hay đen mậy? - Thằng Hải hỏi thằng Út đẹt làm như thằng này không có quyền trả lời ông thợ nhuộm.

Thằng Út đẹt hơi lưỡng lự:

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

- Xanh... xanh... đen... đen... hay là xanh dương đậm đi.

- Hầy lớ, xanh dương 'lậm', năm 'lồng' một cái.

- Mắc quá. Nị bớt bốn 'lồng' đi. - Thằng Hải nhái giọng ông thợ nhuộm, trả giá - Cái quần nó nhỏ xíu hà...

Thằng Hải đưa cho ông thợ nhuộm cái quần. Ông ta cầm cái quần săm soi, mặt trước, mặt sau rồi nói:

- Hà... cái quần nhỏ quá, thôi ba 'lồng' chịu không?

Chưa bao giờ thấy người bán hàng giảm giá, hai thằng khoái chí, đồng ý liền. Như vậy là tụi nó có dư tiền ăn nước đá nhận chế xi rô rồi.

Ông thợ nhuộm nói với thằng Hải:

- Nị cho ngộ xin miếng 'lước'.

Thằng Hải chạy vào nhà, xách ra cho ông thợ nhuộm nửa thùng nước mà nó mới gánh từ nhà ông Hai Tiền. Đúng ra, nó chỉ cần một phần tư thùng nước thôi, nhưng nó có ý 'ăn có' trong khi mang nhiều nước cho ông thợ nhuộm.

- Hà, sao nhiều 'lước' vậy?

- Không sao. Ông cứ nhuộm cho nó đi. Coi vậy chớ cái quần của nó vải ka ki, hút nước dữ lắm.

Ông thợ nhuộm đổ nước vào cái thùng nhỏ ở đầu gánh. Ông thò tay vào túi quần lấy ra cái hộp quẹt thiếc, mở nắp, kéo dây tim, lấy ngón tay trỏ quẹt vài cái vào bánh xe, rồi lấy que châm lửa, thắp vào cái lò dầu

https://tieulun.hopto.org

hôi đặt dưới thùng. Tiếp đến ông lấy ra một gói thuốc nhuộm nhỏ bỏ vào thùng rồi lấy thanh tre dắt ở mép gánh thò vào thùng quậy đều. Nước trong thùng bắt đầu chuyển thành một màu xanh đậm.

Trong lúc chờ đợi cái quần cũ biến thành mới, thằng Út đẹt nói với thằng Hải:

- Tụi trong lớp nó nghi mày...

- Nghi tao... nghi tao làm sao?

- Tao thì tao không có tin tụi nó nói bậy đâu... nhưng tụi nó nghi mày lấy cây viết Pilot của thằng Són vì tụi nó thấy mày thích cây viết đó lắm.

Thằng Hải cũng hơi ngờ ngợ tụi trong lớp nghi nó ăn cắp cây viết máy của thằng Hải vì một số thằng nhìn nó với cặp mắt kỳ kỳ. Nhất là thằng Vân với những thằng bạn trong nhóm của nó. Riêng thằng Són thì chẳng tỏ ý gì cả, vẫn chơi và nói chuyện với nó một cách bình thường. Còn mấy thằng bạn thân của nó như Lượm, Ti, Cảnh hù, Út Đẹt, Hiệp mập... vẫn có thái độ thân thiện. Nhưng trong thâm tâm thằng Hải ức lắm. Tức muốn khóc.

- Tại sao tụi nó nghi tao?

- À, tại bữa đó, cái bữa mà thằng Són bị mất cây viết thì tụi nó không thấy mày đâu, rồi khi về trong bụng của mày có cái gì cồm cộm nữa mà mày lại không cho tụi nó xét...

- Không có đứa nào được xét trong người của tao hết nếu như tao không thích.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Hải nhớ lại rồi. Hôm đó nó không cho tụi nó xét người vì trong bụng nó đang giấu một... cuốn truyện mới mướn ở tiệm ông Năm Dầu. Truyện mới, rất hay viết về số phận những đứa trẻ không gia đình.

Thằng Hải thường lợi dụng giờ ra chơi để chạy xuống tiệm ông Năm Dầu hoặc chui vào nhà kho của trường để đọc sách. Vì trong giờ ra chơi, sân trường rất náo nhiệt nó không thể tập trung đọc sách. Khi thì thằng Són, khi thì thằng Cảnh hù, khi thì thằng Lượm... lại hỏi nó cái nọ cái kia làm nó mất tập trung. Tức nhất là những đoạn sách đang hay mà phải ngừng lại, để trả lời những câu hỏi tầm phào.

Vì vậy, sáng ngày thằng Són mất bút máy, thằng Hải bị tui nó nghi ngờ vì biến đi đâu mất. Khi quay về lớp thì cái bụng nó cồm cộm nhưng nó không cho thằng nào xét. Nó nhét cái gì dưới bụng? Thằng nào cũng thắc mắc. Chỉ có nó mới có thể trả lời đó là quyển truyện 'Vô gia đình' của Hector Malot! Cũng chính vì lý do đó mà tụi trong lớp lại càng nghi ngờ thằng Hải hơn. Chỉ có những thằng bạn thân như thằng Lượm, thằng Cảnh hù, thằng Hiệp mập... là không nghi ngờ nó vì tụi nó biết má thằng này rất ghét mấy thằng ăn cắp. Có lần thằng Hải bị má nó đánh sưng đít vì cái tội đi qua hàng bán kẹo quen tay thò vào bao hàng lấy vài cục. Do đó, thằng Hải cũng lây cái tánh ghét ăn cắp của má nó từ nhỏ. Nó cũng

https://tieulun.hopto.org

rất ghét thằng nào ăn cắp, cho đó là hành động bất lương. Ăn cắp sẽ thành ăn cướp và bị cảnh sát bắt bỏ bót, vào trại tế bần, rồi khi ra khỏi trại sẽ trở thành du côn. Mà nó thì không muốn trở thành du côn.

Thật ra thằng Hải cũng ước mơ có cây viết Pilot lắm. Có cây viết máy vừa viết chữ nhanh lại vừa không dính mực ra tay. Khi đi học tụi nó vẫn dùng cán viết bằng gỗ với ngòi viết lá tre chấm mực tím đựng trong bình mực bằng nhựa hoặc bằng lọ mực Parker cũ. Bình mực bằng nhựa thì ít đổ mực ra ngoài hơn bình mực bằng lọ Paker. Ngày nào, đi học về, tay chân thằng Hải cũng dính mực tím tèm lem. Chưa nói, nhiều khi xui, nó còn làm đổ mực hay bắn mực lên áo khiến cho cái áo trắng đầy những vết mực tím rịm làm cho nó phải tốn tiền mua thuốc 'ô đờ da ven' hôi rình về tẩy áo. Có hôm, khi thấy nó đi học về, tay chân không một vết mực, má nó khen 'cha, hôm nay tay con sạch sẽ quá', nó trả lời tỉnh rụi 'hôm nay con xài viết chì chép bài vì bỏ quên bình mực ở nhà'.

Đôi lúc, muốn để dành tiền ăn hàng, thay vì mua bình mực pha sẵn thằng Hải mua mấy viên mực tím, đổ nước sôi vào thế là nó có ngay bình mực tím, đậm hay lợt thì tùy vào số lượng nước. Có khi hết tiền mua mực, nó bèn lấy mấy trái mồng tơi, ép thành nước để làm mực. Nhưng mực bằng trái mồng tơi thì lợt nhách, làm nó không thấy chữ học bài. Có hôm, cô giáo xét

https://tieulun.hopto.org

tập thằng Hải chép bài thấy chữ nghĩa lem nhem, khi mờ khi tỏ, bèn bắt nó xòe tay ra để cô giáo lấy thước khẻ tay. Từ đó nó hết dám ẩu lấy trái mồng tơi làm mực nữa. Trái mồng tơi chắc chắn không đậm bằng dấu thước kẻ hằn lên bàn tay của nó, đỏ hỏn. Thằng Hải gan lì, bậm môi không khóc. Không hiểu sao, trong lúc bị cô giáo lấy thước khẻ tay, nó không nhớ gì về mấy viên mực tím mà chỉ ước mơ được có cây viết máy Pilot. Má nó có hứa nếu thi đậu đệ thất trường công thì sẽ thưởng cho nó cây viết máy Pilot. Ước mơ thì ước mơ, thích thì thích nhưng ăn cắp viết của thằng Són thì không bao giờ nó nghĩ đến chứ đừng nói là làm thiệt. Vậy mà tụi nó nghi mình, có tức không chớ.

Thằng Hải thề trong bụng là phải học theo cách điều tra của Lê Phong phóng viên trong truyện trinh thám của Thế Lữ để tìm cho ra thằng ăn cắp, trước hết để minh oan cho nó, sau nữa là 'phải dẹp bỏ thành phần xấu xa để xây dựng xã hội theo luật pháp' như hiệp sĩ bịt mặt trong truyện 'Bàn Tay Máu' đăng trên báo *Sài Gòn Mới* hàng ngày... Nó không biết xây dựng xã hội là sao nhưng ăn cắp chắc chắn là xấu xa như con ma cà tưng rồi.

... Khi thấy nước trong thùng bắt đầu sôi nổi bọt, ông thợ nhuộm mới lấy cái quần của thằng Út đẹt bỏ vào. Ông ta lấy thanh tre ấn vào cái quần khuấy đều để cái quần được ngâm hoàn toàn vào nước nhuộm.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Út đẹt đứng nhìn cái quần cũ biến thành màu xanh mới với vẻ khoái chí khi ông thợ nhuộm vớt nó ra khỏi thùng nước nhuộm, bỏ vào thùng nước lạnh thằng Hải đem ra hồi nãy để làm cho cái quần vừa nhuộm nguội lại. Ông thợ nhuộm tắt lò. Vừa lúc đó thằng Hải từ trong nhà chạy ra hỏi:

- Nước nhuộm này ông đổ bỏ hả, đưa tui đổ cho.

- Ờ. Nị đem ra sau nhà đổ xuống đường mương dùm ngộ.

- Cho ngộ nhuộm ké cái quần này một chút rồi ngộ đổ nước dùm cho.

Nói xong, không đợi ông thợ nhuộm đồng ý, thằng Hải bỏ ngay cái quần soóc của nó vào thùng nước nhuộm. Ông thợ nhuộm cũng dễ tính, không nói tiếng nào, cầm cây tre nhúng quần của thằng Hải vào cái thùng bắt đầu cạn nước, cố gắng để cái quần hút được phần nước còn lại trong thùng. Dầu sao thì phần nước còn lại sau khi nhuộm quần của thằng Út đẹt cũng phải đổ đi nên có vớt vát cho thằng Hải nhuộm ké thì cũng chẳng tốn kém gì. Nhưng số xui cho thằng Hải vì không đủ nước màu để nhuộm toàn bộ nên cái quần của thằng Hải loang lổ như con chó đốm, đậm nhạt không đều nhau. Nhìn cái quần mới nhuộm của mình, sậm màu thật mới so với cái quần đậm nhạt của thằng Hải, thằng Út đẹt chọc quê:

- Cái quần của mày ngộ dễ sợ, kiểu mới, không ai có.

https://tieulun.hopto.org

- Chọc quê hả mậy, quần vầy ai dám bận mậy. Thôi ông ơi nhuộm lại cho tui cái quần đi, nhưng lần bớt tiền nhe, tại vì chỉ nhuộm một chút xíu thôi mà...

Khi thằng Út đẹt ra về thì má thằng Hải từ nhà sau đi lên, kêu:

- Hải, vô đây má biểu.

- Dạ, gì vậy má?

- Hồi nãy, mà có nghe loáng thoáng cái vụ cây viết gì đó?

- Dạ, trong lớp con có thằng mất cây viết máy.

Mẹ nó nói từ tốn, giọng thắc mắc:

- Sao má nghe thằng Út đẹt nói cái gì đó có dính tên con ở trỏng?

- Dạ... dạ...

- Con có lấy viết của bạn không?

- Má... má không tin con sao. Con không lấy viết của nó mà.

- Vậy sao tụi nó nói?

- Con cũng không biết nữa.

- Má cũng biết là con thích viết máy lắm, có lần con đã nói với má. Con có lấy không?

- Không mà má, con thề...

- Không có thề thốt gì hết. Hải nè, nhà mình nghèo nhưng phải cho sạch nghe con. Ba con chạy xích lô máy, má bán bánh bèo cũng đủ nuôi con. Đừng làm

https://tieulun.hopto.org

gì để người ta cười chê nghe Hải, nhục lắm. Nghèo thì cạp đất mà ăn, bên nội, bên ngoại con đều dạy ba má như vậy.

- Con biết mà má. Con không có tham lam đâu. Tham lam xuống diêm vương quỷ sứ sẽ cho vào vạc dầu, nóng lắm.

- Thôi, má tạm thời tin con vậy. Nhưng nếu má biết con lấy viết của bạn má sẽ từ con hay má sẽ tự tử chết cho con vui lòng.

Thằng Hải bỗng dưng buồn quá. Mấy đứa bạn nói bâng quơ nó chỉ tức chứ không buồn nhưng những lời nói có vẻ nghi ngờ của má nó làm nó buồn nhiều. Làm sao gỡ nỗi oan đây? Ai giúp nó? Cô An Khê chăng?

https://tieulun.hopto.org

Cứu tinh cho thằng Lượm

Những ngày hôm sau, trước giờ học hay giờ ra chơi, tụi nó đều bàn tán về chuyện thằng Són mất cây viết máy vì đây là chuyện chưa bao giờ xảy ra trong lớp. Thằng Tài ghẻ nói:

- Chỉ có thằng Hải thôi, nó ngồi gần...

- Mà nó đi đâu mất trong giờ ra chơi...

- Có lẽ ăn cắp xong nó đi tránh mặt...

Lúc ấy thằng Lượm binh bạn mình quyết liệt nhất:

- Tụi bay đừng có nói tầm bậy, thằng Hải không bao giờ ăn cắp đồ của thằng nào đâu.

Thằng Hiệp mập thì nói chữ:

- Tụi bay đừng có giậu đổ bìm leo.

- Phải có chứng cứ mới nói được ai ăn cắp chứ tụi bay, - thằng Cảnh hù nói theo kiểu pháp luật.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Lượm thì nói chắc như đinh đóng cột:

- Tụi bay dám cá với tao không... Đứa nào nói thằng Hải ăn cắp... tao... tao... cho chó cắn nổi điên luôn...

Hơn ai hết thằng Lượm biết rằng thằng Hải không phải là thằng ăn cắp. Và mỗi khi có dịp là nó mạnh miệng để bảo vệ thằng Hải. Sự mạnh miệng này làm trong lòng nó cảm thấy nhẹ tội đi chút xíu mặc dù không thoát khỏi cảm giác nặng nề, u ám và hối lỗi chất chứa trong lòng. Nó cảm thấy mặc cảm tội lỗi với thằng Hải và thằng Són.

Ngày thằng Són mất viết, thằng Lượm cũng như mọi thằng bạn khác trong lớp, đưa cặp cho thằng Cảnh hù xét. Và cũng như mọi thằng bạn khác trong lớp nó không bị nghi ngờ là ăn cắp viết của thằng Són. Thật ra, thằng Lượm cũng chẳng quan tâm lắm vì những ngày này tâm trí nó lo nghĩ nhiều về con chó Mót. Hôm đó đúng là ngày cuối cùng nó phải có tiền để chuộc con chó.

Nó đã đi dán bích chương bầu cử với thằng Yểm suốt ngày chủ nhật và sáu buổi chiều mong kiếm đủ 120 đồng để chuộc lại con chó. Nhưng nó lại nghe tin ông ấy thất cử vì ít phiếu hơn những ứng cử viên khác nhiều. Nó đi tìm thằng Yểm để đòi tiền công dán bích chương thì thằng Yểm thề với nó rằng chưa lấy được đồng nào vì ông nghị hụt này đã tàng hình. Thằng Lượm cảm thấy chới với như hụt đỏi,

https://tieulun.hopto.org

rớt tỏm xuống sông. Hay là nó đi vác bao gạo ở bến ghe chài Lê Quang Liêm? Nó nhỏ con quá, không có sức nên các chủ chành sẽ không mướn. Đi đẩy xe ba bánh ở dốc cầu Chợ Lớn thì biết chừng nào mới kiếm được 120 đồng? Hay là sẽ năn nỉ ông người Bắc đang giữ con Mót chờ thêm một vài ngày nữa để nó đi làm kiếm thêm tiền. Hiện nay, nó nhịn ăn sáng để dành được khoảng mười mấy đồng trong con heo, có lẽ phải mượn tiền thêm mấy thằng bạn nữa, đưa trước cho ông như dằn cọc, được bao nhiêu hay bấy nhiêu.

Sau khi ăn cơm trưa xong, nó đi qua xóm chổi để xem tìm được công việc gì nhẹ nhàng như xé chổi hay bện lọn chổi không. Sở dĩ nơi này được gọi là xóm chổi vì trong xóm có năm nhà làm cây chổi quét nhà mà người miền ngoài gọi là chổi đót. Xé hay tước những cọng chổi là công đoạn đầu tiên, nhẹ nhàng, dễ làm nhất. Ai cũng có thể xé chổi được nhưng để có được cây chổi quét nhà còn phải qua những công đoạn khác như bó lọn rồi từ những lọn được thợ lành nghề bó thành cây chổi quét nhà. Thằng Yểm bó chổi rất hay nhưng thằng Lượm học hoài chưa được vì bó chổi cũng cần sức. Nghĩ vậy, nó nói vói vào trong nhà:

- Má ơi, con đi qua xóm chổi nghen má.

- Cái cặp con để đâu?

https://tieulun.hopto.org

- Chi vậy má?

- Để má vá lại một, hai chỗ lủng trong cặp, chứ để lọt đồ ra ngoài hết.

- Con để trên góc giường đó má. Thôi con đi nghen.

- Về sớm nhe Lượm.

Đi một vòng các nhà làm chổi nhưng không thấy ai gọi nó vào làm phụ. Không biết hôm nay là ngày xui hay là vì các xe chở chổi trên rừng từ miền Trung vào không kịp nên sân phơi của các nhà làm chổi lớn trong xóm trống trơn. Những ngày thường là từng bó chổi đót to hơn một vòng tay ôm của người lớn chất đầy sân phơi trước nhà. Trong những nhà làm chổi thì toàn người là người làm đủ các công việc xé, bện, bó, tề chổi... rồi những cây chổi quét nhà thành hình - được chất lên xe hàng, chở ra chợ. Giờ thì vắng hoe. Thằng Lượm buồn tình đi về nhà định học bài rồi sẽ ra tiệm ông Hai ghiền mướn xe đạp đi xuống nhà ông người Bắc để năn nỉ.

Đang ngồi làm bài toán đố trên chiếc giường tre thì má nó kêu:

- Lượm, vô đây má biểu.

- Dạ, gì má?

Không đợi nó đi xuống nhà dưới, má nó từ dưới bếp đi lên. Má thằng Lượm đưa tay ra cho nó coi, trên bàn tay gầy guộc dính đầy lọ nghẹ của má nó xuất hiện một vật mà nó không bao giờ ngờ đến.

https://tieulun.hopto.org

- Sao con có cây viết đẹp vậy? Má tưởng con chép bài bằng viết mực không chớ?

Thằng Lượm giựt mình, nói ngay:

- Ủa... má thấy cây viết ở đâu vậy? Không phải viết của con. Viết máy của thằng Són. Con xài viết mực chép bài mà.

- Má thấy nó nằm kẹt ở chỗ rách của vải lót.Viết của bạn ở đâu con có vậy, mà sao giấu kín quá. Không mở lớp vải lót, lủng lỗ để vá thì không thể nào thấy? - Má nó hỏi với giọng điệu nghi ngờ.

Biết là nói thế nào má nó cũng không tin nên nó nói đại:

- Con mượn về nhà chép bài vô tập cho nó, hôm nay tay nó đau.

- Ờ, chép xong rồi trả cho nó đi nghe con. Viết này chắc mắc tiền lắm.

Hèn chi mà thằng Cảnh hù không thể tìm thấy cây viết của thằng Són. Nhưng tại sao cây viết máy của thằng Són lại nằm trong chiếc cặp của nó. Nó có đụng đến cây viết của thằng Són bao giờ đâu?

Chắc phải đem cây viết trả lại cho thằng Són rồi vì đây là của phi nghĩa, mà má nó thấy được sẽ sanh nghi hỏi tới thì nó cũng chẳng biết cách trả lời. Mà nó thì cũng chẳng có thể đem đi học được vì cây viết có khắc tên thằng Són rõ ràng. Nhưng đem trả thì lại không được vì tụi trong lớp sẽ nghi nó là thằng ăn

https://tieulun.hopto.org

cắp viết, sau đó hối hận đem trả. Ôi, đủ thứ chuyện mà tụi trong lớp có thể nghĩ ra... Làm sao đây? Làm sao đây? Nhưng không thể lấy viết của bạn học được - dù là không cố tình thì cũng là ăn cắp. Không có tốt chút nào. Phải đem đi tìm thằng Són trả ngay. Nhưng nó chợt nhớ tới giờ phải đi xuống nhà ông người Bắc để năn nỉ ổng cho nó chậm trả tiền lại một vài hôm. Cũng không sao, gặp thằng Són xong nó sẽ chạy ngay xuống nhà ông ấy, có tối một chút cũng không sao. Trước khi đi nó sẽ ghé lại bà Hai cháo lòng kiếm cho con Mót vài cục xương luôn thể.

Thằng Lượm ra quán ông Hai Ghiền mướn xe đạp rồi đạp thẳng ra chợ Bình Tây. Nó biết thằng Són buổi chiều hay phụ ba nó bán thịt ế từ sáng. Gần tới cửa chính của chợ thì nó gặp thằng Vân đang đi từ trong chợ ra, trên tay xách một gói thịt bò. Nhìn cục thịt bò trên tay thằng Vân, thằng Lượm thèm muốn nhểu nước miếng. Thịt bò này xào với đậu đũa thì ăn ngon 'hẩu sực' luôn.

- Ủa, đi đâu vậy mậy? -thằng Vân hỏi.

- Tao đi vô chợ gặp thằng Són. Mày mua thịt bò về cho má mày hả?

- Thịt bò này bầy nhầy lắm, mua cho con chó bẹc-giê. Mày đi tìm thằng Són làm gì?

Thằng Lượm chợt nghĩ tại sao mình không nói với thằng Vân? Nó là liên toán trưởng mà.

https://tieulun.hopto.org

- Tao đem trả cho thằng Són cây viết máy.

- Ủa, mày ăn cắp viết máy của thằng Són hả?

- Tao đâu có ăn cắp... Tao cũng không biết làm sao cây viết máy nằm ở trong cặp của tao nữa.

Thằng Vân hỏi ngay:

- Bây giờ mày định đi trả cho thằng Són?

- Ừ. Để nó mất viết tội nghiệp nó lắm.

- Nó con nhà giàu mà, tội nghiệp cái gì? Mất cây viết thì mua cây viết khác. Nhưng mày coi chừng...

- Coi chừng gì?

- Tao nghe thằng củ hành nó nói với thằng Són là thằng Hải nghi ngờ mày lấy cây viết nên đã nói với thằng củ hành rồi.

Thằng Lượm không ngờ thằng Hải là bạn thân của nó mà đi nói oan cho nó với thằng Cảnh hù. Thật là đâu còn nghĩa kim bằng nữa. Vậy mà tại sao thằng Hải lại cùng đi tìm chó với nó như vậy? Thằng Lượm cảm thấy bối rối không biết xử trí ra sao. Nó bèn hỏi thằng Vân:

- Vậy tao phải làm sao?

- Mày không nên trả cây viết cho thằng Són. Như vậy thì tụi nó nghĩ là mày lấy thiệt.

- Rồi cây viết làm sao?

- Mày giấu hay là đem bán đi.

- Nhưng tụi mày nghi ngờ thằng Hải lấy cây viết thì tội nghiệp nó.

https://tieulun.hopto.org

- Nhưng nó 'rơi thơ' méc mày với thằng Són thì nó có tội nghiệp mày không?

Thằng Lượm băn khoăn:

- Thôi, nó không tin tao nhưng tao vẫn thương nó.

Thằng Vân khăng khăng thuyết phục thằng Lượm:

- Tao thương mày lắm, tao mới nói. Mày giấu cây viết đi tao cũng không thèm nói với đứa nào đâu. Thôi tao về nghen, để còn kịp nấu thịt bò cho con bẹc-giê.

Khi thằng Vân đi rồi, thằng Lượm vẫn còn đứng tần ngần trước cửa chợ, không biết có nên đi vào nhà lồng chợ gặp thằng Són không? Sau cùng, nó quyết định đi vào khu bán thịt heo trong nhà lồng chợ để gặp thằng Són trả cây viết. Kệ, thằng Són nghĩ mình ăn cắp cũng được nhưng không thể để thằng Hải bị hàm oan, tội nghiệp.

Nó dẫn chiếc xe đạp xộc xệch đi vào nhà lồng chợ, len lỏi qua nhiều dãy bán đồ chạp phô rồi đến một dãy sạp chuyên bán thịt heo, thịt bò. Nó dẫn xe đi vòng vòng mấy lượt nhưng đến sạp bán thịt của nhà thằng Són thì sạp này đã đóng cửa. Nó hỏi một ông bụng phệ, quấn chiếc tạp dề đầy máu heo đã ngả màu xám xịt, tay đang cầm cây dao pha to tướng:

- Chú ơi, chiều nay thằng Són có ra bán không chú?

- Thằng Són theo ba nó đi Vũng Tàu chơi từ hồi trưa rồi. Công tử con nhà giàu mà.

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

Thằng Lượm lại lóc cóc dẫn xe ra khỏi chợ. Khi đi ngang qua quầy bán thức ăn trong chợ nó cảm thấy đói bụng vì mùi thịt nướng xông lên nức mũi. Nó chợt thấy một con chó ghẻ đang cào những mẩu thức ăn thừa trong đống rác. Bỗng dưng nó nhớ con chó Mót da diết. Nếu hôm nay không có tiền chuộc con chó thì biết đâu ông người Bắc chẳng mần thịt nó hay bán nó cho người khác. Nếu ổng bán con chó Mót đi rồi chắc nó hối hận lắm, chỉ vì nó không có tiền mà con Mót bị người ta mần thịt để 'xơi'. Thằng Hải thì chơi xấu với nó còn thằng Són là công tử, con nhà giàu, mất cây viết vẫn được cho đi Vũng Tàu tắm biển. Cây viết máy thì có nghĩa gì với nó. Mất cây này nó có thể mua cây khác. Còn con chó Mót mất đi thì không thể tìm con chó khác được. Nó thương con chó Mót lắm. Trong đầu thằng Lượm mường tượng ra cảnh con chó Mót đang đưa mắt nhìn ra cánh cửa tre nhà ông người Bắc chờ nó đến đón về. Nghĩ đến đây thằng Lượm rơm rớm nước mắt.

Nó nhảy lên yên xe, cắm đầu cắm cổ chạy xuống chợ Cầu Bót như sợ mình sẽ thay đổi ý vào giờ phút chót. Nó đạp xe một hơi đến tiệm cầm đồ 'Thịnh Phát' ở góc mé sông gần cầu chữ U - nơi khá quen thuộc vì thỉnh thoảng phải đi cầm đồ cho má nó.

Ông chủ tiệm cầm đồ trạc 50 tuổi, để ria con kiến, nhìn nó qua cửa tò vò. Gương mặt thằng Lượm cũng không lạ gì với ông ta. Mà không chỉ thằng Lượm,

https://tieulun.hopto.org

nhiều người lớn cũng như những thằng như nó - chuyên đi cầm đồ hôm trước chuộc đồ bữa sau là gương mặt quen thuộc đối với ông ta. Cầm rồi chuộc, chuộc rồi cầm như cơm bữa, nhờ vậy tiệm cầm đồ của ông ta mới sống được. Thỉnh thoảng cũng có người không còn tiền chuộc, ông liền đem món đồ ra bán giá rẻ và cũng có người mua. Bán giá rẻ nhưng ông có lời nhiều hơn khi khổ chủ đến chuộc món đồ đã đem 'hấp'. Mở tiệm cầm đồ cũng phải đóng thuế vì muốn mở tiệm phải được Bộ Nội Vụ cho phép chớ phải chơi sao.

- Cầm gì đây mậy?

- Cây viết máy Pilot.

- Pilot hay Parker cũng vậy. Đưa tao coi thử.

Thằng Lượm rụt rè lấy cây viết trong túi đưa qua lỗ cửa tò vò vuông nhỏ. Ông ta cầm, mở mắt kính lão để nhìn cho rõ vào ngòi viết rồi xem qua thân viết.

- Tên mày trên cây viết đó hả... 50 đồng.

Năm chục đồng quá rẻ, nhưng cũng không sao vì càng ít tiền thì người đi cầm đồ càng dễ chuộc và tiền lời trả cho món đồ đi cầm cũng ít. Nhưng bây giờ, theo nhẩm tính, nó cần ít nhất là 100 đồng mới đủ tiền chuộc con chó. Nó đi cầm cây viết vì dự tính sẽ đi bó chổi, kẹt lắm thì đi làm 'phá hỏa'[1] bầu cua

[1] Từ dùng trong cờ bạc, chỉ người có nhiệm vụ chung hoặc gom tiền sòng bầu cua.

https://tieulun.hopto.org

cho Hai Lùn để kiếm tiền chuộc cây viết lại và tìm cách trả cho thằng Són - nãy giờ trong đầu nó nghĩ như vậy.

- 100 đi chú ơi.

- Không được mày, chắc giá 60 đồng.

Thấy nó ngần ngừ, ông chủ tiệm cầm đồ đưa cây viết lại cho nó và cầm tờ báo *Sài Gòn Mới* tiếp tục đọc. Thằng Lượm cầm lấy cây viết ngần ngừ suy nghĩ. Nếu cầm 60 đồng thì cũng chẳng đủ tiền chuộc con chó Mót. Nó sẽ có một cách cầm cây viết kiểu khác mà vẫn có đủ tiền.

Nghĩ vậy, nó cầm cây viết bỏ cẩn thận vào túi quần, sau đó đi ngược lại bến xe một bugi - tiếng lóng mà tụi nó gọi xe thổ mộ, gửi chiếc xe đạp tại bãi giữ xe ở góc chợ rồi leo lên xe ngựa đi về hướng khu chợ trời Đại Quang Minh. Nó quyết định sẽ bán cây viết và yêu cầu mấy ông chợ trời giữ cây viết lại để nó sẽ đến chuộc.

Chiếc xe ngựa già bắt đầu gõ vó câu lóc cóc, đi vào quãng trời chiều. Nó ngồi ngược trong khoang nhìn ra đường, chân gác lên bậc 'thềm' bước lên xe. Chuyến xe thổ mộ xế chiều ít người đi. Bác xà ích chậm rãi kéo dây cương. Con ngựa già phe phẩy đuôi. Vài con ruồi bay vo ve xung quanh đít ngựa. Thằng Lượm khi đi xe một bugi - tức xe một ngựa - không bao giờ thích ngồi gần bác xà ích. Vì thỉnh

https://tieulun.hopto.org

thoảng đang chạy, con ngựa phun phẹt phẹt một đống hôi rình.

Nó lạy trời lạy Phật cho bán được cây viết. Có lẽ trời Phật đã thương nó nên tự dưng cây viết máy của thằng Són nằm trong cặp nó. Sao kỳ vậy ta, nó không sao hiểu nổi!

https://tieulun.hopto.org

Con chó Mót bị ông bắt chó mang đi đâu rồi?

Trời gần sụp tối thằng Lượm mới đến được khu nhà ông người Bắc bắt chó của nó vì nó đi xe ngựa chớ không dám đi xe lam, sợ tốn tiền. Nó còn phải dành tiền đi xe ngựa sau khi chuộc được con Mót về. Ngồi trên xe ngựa buổi tối rộng rãi hơn vì ít người đi nên nó có thể ôm con chó Mót mà nói chuyện, mà hít được hơi ấm của nó, còn được nó liếm mặt. Thằng Lượm thấy nó mất cái cảm giác nầy lâu lắm nên thèm ôm con Mót vô cùng.

Đi vòng vèo trong hẻm, dù con đường nầy chỉ đến một lần thôi, nó đã đến trước nhà ông bắt chó. Cửa trước căn nhà rào bằng một cánh cửa tre sứt sẹo

https://tieulun.hopto.org

nhưng thằng Lượm không dám đẩy vào, vì lỡ ổng tưởng nó là ăn trộm kêu lính bắt thì sao, nên chỉ đứng ở ngoài gọi vọng vào.

Không ai trả lời tiếng gọi cửa của nó. Mà cũng lạ, trời tối rồi nhưng sao trong nhà không thấy thắp ngọn đèn nào nên tối mù mù. Nhưng chết rồi, sao không nghe thấy tiếng của con Mót. Thằng Lượm chắc chắn là con Mót mà nghe hơi người của nó là phải sủa liền. Hơi người của nó là hơi chó mà. Hay là...

Thằng Lượm không dám nghĩ tới vì sợ, nó thất thanh kêu lớn:

- Mót ơi, Mót, anh Lượm nè... Mót ơi... Mót ơi...

Vẫn không thấy tiếng con Mót sủa lên. Thằng Lượm liền kêu tiếp:

- Chú ơi, chú ơi... chú có ở nhà không, chú ơi... Mót ơi, Mót...

Vẫn im lặng, một không khí im lặng đến não lòng. "Hay là ông bắt chó đã đem con chó đi về Bắc rồi. Con chó dễ thương quá nên ổng đem con chó trốn về Bắc. À không, ông này thèm ăn thịt chó lắm, chắc không chờ được nó đem tiền chuộc nên ổng đã 'đánh chén' con chó cùng với mấy ông bạn rồi," thằng Lượm tự hỏi trong lòng như để tự trả lời và trấn an nó. "À mà không, ổng là người lớn phải giữ lời với con nít chứ. Chắc ổng tắt đèn ngủ sớm, còn con chó Mót bị bịnh lỗ mũi nên không đánh hơi ra mùi của mình được.

https://tieulun.hopto.org

Mỗi lần mình bị nghẹt mũi thường không hít được mùi thơm của sườn nướng, nói chi mình đi suốt buổi chiều, người chưa tắm nên hôi rình."

Nghĩ vậy nên thằng Lượm mạnh dạn đẩy chiếc cổng tre bước vào. Trong nhà tối hù, thằng Lượm phải đi chậm rãi rồi sau đó mới thấy lờ mờ phía trong căn nhà nhỏ. Nhà nó đã chẳng có đồ đạc gì nhiều mà nhà ông bắt chó còn tệ hơn nữa. Chỉ có chiếc chõng tre là còn nằm được. Nhưng khi nhìn nồi cơm bắc trên bếp vẫn còn sót lại một ít hột, nó lấy tay cạy vài hột rồi đưa lên miệng nhai vẫn còn thấy mềm mềm. A, hột cơm như vầy có nghĩa là ổng với đứa con gái mới ăn hồi chiều hoặc hồi sáng. Nhắc đến cơm bây giờ nó thấy hơi đói bụng. Và khi đói bụng thì nó lại thấy buồn ngủ.

Như vầy thì phải chờ thôi. Chắc ổng cùng đứa con gái và con Mót đi chơi hơi lâu, phải ở đây chờ con Mót về mới được. Nhưng ở đây lâu quá, sợ má nó la vì chưa bao giờ nó đi suốt buổi chiều mà giác nầy chưa về. Thôi kệ, bây giờ mà về nhà thì cũng trễ rồi, chờ thêm chút nữa xem sao!

Nó ngồi trên cái chõng tre, rồi ngả lưng nằm xuống. Thật dễ chịu khi suốt buổi chiều nay phải đi bán cây viết máy. Gặp thằng cha bán chợ trời chỉ chịu mua cây viết 100 đồng. Năn nỉ hết nước miếng mà thằng cha đó không chịu cho thêm hai chục hoặc mười đồng gì cũng được. Chắc 100 đồng là hết giá rồi nên

https://tieulun.hopto.org

nó bán đại vì vẫn có đủ tiền chuộc con chó và đi xe về. Nó đập con heo lấy tiền để dành từ hôm tết tới nay cũng được bốn chục. Đi xe ngựa hai chuyến hết sáu đồng. Dư xăng chuộc con Mót về rồi. Bất giác nó thò tay vào túi áo.

Thằng Lượm đứng bật dậy, tay chân run lẩy bẩy. "Chết mẹ rồi, tiền đâu rồi. Sao mất rồi? Chắc bị móc túi hay làm rớt dọc đường khi lấy tiền ra trả tiền xe ngựa buổi chiều," nó thảng thốt. Tim nó đập mạnh. "Trời ơi làm sao đây, làm sao kiếm lại được tiền để chuộc con chó đây? Sao lại bỏ tiền trên túi áo mà không chịu bỏ trong túi quần." Khi nhắc đến túi quần, nó liền lấy tay thọt vào hai túi quần sọt. Một cái túi đã lủng một lỗ, thọt cả ngón tay vào được. Còn cái quần kia thì trống không. Không còn một đồng nào hết!

Nó ngồi phịch xuống giường trong tâm trạng u ám. Kể cả, bây giờ muốn đi về cũng chẳng có tiền. Hay là trời Phật muốn trừng phạt thằng tham lam bán cây viết của bạn mình để chuộc con chó. Dù là để chuộc con chó, dù là không tận tay lấy cây viết của bạn nhưng cũng là tham lam, là thói xấu. Nó thấy vô cùng có lỗi khi không trả lại cây viết cho thằng Són, vì nó đã nghĩ trước sau gì cũng đi làm gì đó để kiếm tiền chuộc lại cây viết.

Nó cảm thấy lạnh vì gió thốc vào căn nhà. Nó bèn nằm xuống chõng, dự định nghỉ một chút cho đỡ mệt

https://tieulun.hopto.org

thì về. Nó co hai chân lên ngực, hai tay bó gối cho đỡ lạnh. Nó nhớ con Mót quá nhưng bây giờ làm sao có tiền để chuộc nó đây, tiền về xe còn không có.

...

Nó nghe tiếng con gái ông bắt chó kêu:

- Bố ơi, bố ơi đừng ăn thịt nó. Nó ngoan lắm mà.

- Không được. Xơi thịt chó là ngon nhất trần đời. Ở ngoài Bắc, trời lạnh, nhất là mùa giáp hạt thì chó là nhất đấy nhé. Đừng hòng có mà xơi. Nhà nào có chó cũng làm tất rồi luân phiên đến từng nhà cùng chén...

- Nhưng mình đâu có đói đâu bố.

- Đã đành là không đói nhưng cúng giỗ mẹ mầy thì cũng cho tươm tất chứ để láng giềng người ta cười cho.

- Nhưng sao bố không mua gà hay ngan?

- Gà, ngan nhỏ tí tẹo thì làm sao ăn cho đủ. Mua nhiều con thì tiền đâu mà mua. Con chó nầy tao mua được giá lắm, có năm chục mà được một mâm cỗ đầy.

Thằng Lượm nghe lòng tưng tức. Ổng mua có năm chục mà bắt nó chuộc đến 120 đồng. Cơn tức chợt lắng xuống khi nó nhìn thấy ông ấy đang bắt nồi nước sôi. Bên cạnh nồi nước sôi là một cái gậy lớn có lẽ ông ấy dùng để đập đầu con Mót. Nó nhìn sang gốc cây mận thì thấy con Mót đang bị buộc cổ vào gốc cây. Nó thấy mắt con Mót buồn thật buồn và hình như đang chảy nước bên hai khóe khi ông ta cầm cái cây lên, giơ cao định đập vào đầu con chó.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Lượm lao ra, đẩy ông ta ra một bên làm ông ta xiểng liểng và khúc cây rơi xuống. Nhân cơ hội, thằng Lượm ôm chầm lấy con chó. Con Mót sủa lên vài tiếng như mừng rỡ và lấy cái lưỡi đỏ hỏn liếm chung quanh mặt thằng Lượm như ngày nào...

...

- Mày ngon nhỉ, dám vào nhà tao mà nằm, - giọng ông bắt chó kêu lên.

Nó vẫn cảm thấy lưỡi con Mót và tiếng gầm gừ khi đang liếm trên mặt mình - tiếng gừ vui mừng của con chó. Và giọng bé Lan vang lên:

- Bố xem, con Kiki khôn chưa. Nó nhận ra anh ấy ngay, còn liếm mặt nữa, đồ chó. Chị nuôi mày tốn bao nhiều là cơm mà mày có hôn chị đâu... Ghét, chị cho mày đi về theo anh ấy luôn...

Giật mình, nó ngồi dậy. Con Mót đang chồm lên người và liếm mặt nó. Ông bắt chó đang lui cui đốt mấy ngọn đèn dầu làm căn nhà sáng lên. Lấy tay dụi mắt nó thấy con chó Mót thật. Nó lấy tay ôm con Mót vào lòng vuốt ve. Té ra nãy giờ là nó nằm chiêm bao. May quá, con Mót không bị đập đầu bỏ vào nước sôi.

- Con Kiki nó khôn lắm anh, - con bé Lan lấy tay vuốt ve con chó, bắt chuyện với nó - anh đến chuộc con chó về hả? Sao anh không để lâu lâu hãy chuộc để em còn chơi với nó...

https://tieulun.hopto.org

Ông bắt chó nghe vậy nói lớn:

- Thôi để nó chuộc cho nhanh. Nào có mang tiền đi không, đưa cho tớ rồi mang con chó đi.

Nghe nói đến tiền thằng Lượm nhanh nhẩu lấy tay đưa vào túi áo, túi quần tìm kiếm. Không thấy số tiền bán cây viết máy đâu thì nó biết chuyện mất tiền là thật, không phải chuyện chiêm bao. Nó thất thần:

- Chú ơi, con có mang tiền qua chuộc con chó nhưng con làm mất rồi. Con thề, nói láo xe nhà binh cán con chết. Chú cho con nợ rồi con đi làm hồ con trả.

- Sao cho mày nợ được. Biết mày ở đâu mà đi đòi. Sức mày đi làm hồ ai mà thuê mày?

Tay ôm con chó, thằng Lượm mếu máo:

- Chú ơi, con nói thiệt mà chú, con sẽ đi mượn bạn bè, nhờ tụi nó hùn lại cho con mượn tiền trả chú vì tụi nó cũng thương con Mót lắm...

- Nếu không có tiền chuộc con chó, tao sẽ đi bán lại người khác...

Nghe câu nầy con Lan giãy nãy:

- Con không cho bố bán đâu nhé, chó của con chứ không phải của bố.

- Chú ơi cho con nợ đi mà, con cắn rơm, cắn cỏ ngậm vành xin chú...

Trong hoàn cảnh nầy nó bỗng nhớ lại một câu mà nó thường nghe trong mấy tuồng cải lương nên nói đại hy vọng ông nầy có thương tình không.

https://tieulun.hopto.org

- Không có rơm mí lị vành gì cả...

Lúc ấy, ông cúp tóc vừa bước vào, nói oang oang:

- Gớm hai bố con đi chơi từ sáng mới về à? Ông Chi đầu xóm trên nhờ tôi mời ông đi ăn giỗ... Ủa, thằng này... mày chưa chuộc chó về à?

- Tiền đâu mà nó chuộc? Mà giỗ ai thế?

- Bố ổng. Ủa không có tiền mà sao chuộc chó chú mày?

- Dạ... con có tiền.

- Nhưng tiền đâu? - ông cúp tóc hỏi.

- Con làm mất rồi.

- Thật không?

- Dạ con nói thiệt. Chiều nay con có tiền mang lên chuộc chó nhưng chắc làm rớt ngoài đường rồi. Con muốn chuộc con chó về rồi con sẽ trả tiền chú ấy sau...

Ông bắt chó gạt ngang:

- Mày mang về rồi lấy gì bảo chứng cho mày là sẽ trả tiền tao?

- Con hứa với lời hứa danh dự của học sinh trường Bình Tây. Con sẽ ghi tên lớp con học, cô giáo An Khê, tên con và số nhà ở đường Phạm Văn Chí nữa... Con... con... sẽ làm giấy nợ, giấy thế thân... cho chú... Con nói thật mà...

- Bố ơi, bố cho anh ấy chuộc con chó đi, ảnh còn hứa mang con chó lại cho con chơi nữa mà.

https://tieulun.hopto.org

- Dạ... dạ, con còn mang con chó lại cho bé Lan chơi nữa.

- Nhưng nếu mày trốn tao, không trả tiền thì sao? Tao bị tụi nó giựt tiền hoài, không tin được thằng đ... nào.

Ông cúp tóc chợt chen vào:

- Thôi, ông ơi cho nó chuộc đi...

- Nó ôm chó đi mà không trả tiền nợ cho tôi thì sao?

- Tôi biết xóm tụi 'ló' ở đường Phạm Văn Chí mà...

- Tôi mất tiền chứ ông đâu có mất tiền...

- Tôi bảo 'nãnh' cho 'ló'. Một thời gian mà 'ló' không trả tiền cho ông thì tôi là người sẽ trả. Ông cho 'ló' chuộc con chó đi. Nhìn cảnh 'lày' tôi nhớ 'nại' hồi ở quê ngoài Bắc quá...

- Ông bảo đảm?

- Vâng, tôi bảo đảm.

- Con cũng bảo đảm cho ảnh luôn. Coi như con chó nầy là của con rồi con đem cho ảnh.

Bố bé Lan nghe ông cúp tóc nói xong liền nói với con bé:

- Thôi, giao chó cho nó đi cho rảnh nợ...

Con bé Lan hơi có ý tiếc rẻ khi trao con Mót cho thằng Lượm. Còn thằng này thì vô cùng vui sướng, miệng nói lia lịa:

- Con... cám ơn chú hớt tóc... Con cám ơn chú, thôi con về liền, trời tối quá con sợ má con lo. Anh về

https://tieulun.hopto.org

nghe bé Lan, rồi anh sẽ mang con Mót xuống đây hai anh em mình tập cho nó làm hát xiệc. Thưa mấy chú con về.

Thật ra nó vẫn còn sợ bố con Lan đổi ý nên phải đi thật lẹ. Thằng Lượm liền ôm con chó, rời khỏi cái chõng mà nó đang đứng tựa lưng nãy giờ đi liền ra cửa. Lúc ấy, bố bé Lan kêu giật lại:

- Ê, thằng kia khoan đi...

Tim thằng Lượm thót lại. Chưa ra khỏi cửa nó phải dừng lại. Chết tía, ổng đổi ý rồi.

- Cái gì rớt trên chõng kìa, phải tiền của mày không?

Trên chiếc chõng tre, một vài tờ tiền được buộc lại bằng cọng thun ở ngay chỗ nó nằm, hơi khuất trong bóng tối. Nếu như không quen mắt với cái chõng nầy thì khó nhận ra trong ánh sáng lờ mờ của căn nhà. Thằng Lượm cầm lấy những đồng tiền được buộc trong cọng thun nhìn rồi reo lên:

- Đúng rồi tiền của con, tiền của con. Con không có làm mất tiền... Con trả chú tiền chuộc con chó nè. Trời ơi, trời Phật cứu con... Con về nghe hai chú. À, mà con không còn nợ nữa nhe...

- Khoan mày để tao đếm lại tiền.

Sau khi đếm tiền, ông ta bèn lấy ra tờ 10 đồng:

- Tiền mày dư, lấy lại mà về xe.

https://tieulun.hopto.org

Nhưng thằng Lượm có nghe đâu. Trong màn trời mờ tối đầy hơi nước chuẩn bị báo một cơn mưa nặng hạt thoắt ẩn, thoắt hiện bóng một thằng nhỏ ôm con chó lầm lũi đi...

Bỗng dưng có tiếng kêu to:

- Ê, chú mày đợi đấy. Tớ sẽ 'nấy' xe đạp đèo chú mày về nhà.

Chú hớt tóc dạo chạy nhanh ra khỏi nhà, lúp xúp chạy theo thằng Lượm.

https://tieulun.hopto.org

Không hổ danh lính kín

Không thể tìm được thủ phạm bằng cách nhìn vào mắt thằng ăn trộm, thằng Cảnh hù phải hỏi ba nó cách điều tra tiếp. Ba nó chỉ nói:

- Mấy thằng ăn cắp thì phải đi bán đồ ăn cắp ở những chỗ bán loại hàng đó. Thí dụ nó ăn cắp đồng hồ thì phải bán ở mấy tiệm đồng hồ.

Thằng Cảnh hù hiểu liền. Ăn cắp đồng hồ thì thằng ăn cắp phải bán ở những tiệm đồng hồ vậy thì thằng ăn cắp viết máy phải bán ở những tiệm bán viết máy. Nó suy luận 'mấy thằng trong lớp không thể đi xa được. Vòng vòng mấy tiệm bán viết máy ở Chợ Lớn, Chợ Bình Tiên cùng lắm ra tới Tổng Đốc Phương[1] gần khu vực rạp hát Đại Quang Minh là hết sức.'

[1] Đường Châu Văn Liêm bây giờ

https://tieulun.hopto.org

Nghĩ vậy, ngày đầu tiên sau giờ học, nó đạp xe rảo xung quanh khu vực Chợ Lớn trước. Kế bên tiệm thuốc tây, nhìn ra bến xe buýt Chợ Lớn - Sài gòn là một tiệm bán viết máy hiệu 'Toàn' khá lớn. Nó khóa bánh chiếc xe đạp vô cây cột đèn rồi đi thẳng vô tiệm, nhìn vào những cây viết máy xinh đẹp, sáng chói đang nằm trong những cái hộp be bé nằm trong tủ kính. Một người đàn ông đứng sau quầy hàng bước lại nhìn nó hỏi:

- Em muốn mua viết máy hả? Hiệu gì? Pilot, Paker, Waterman, Sailor... đủ loại, viết êm mà đẹp...

Nó rụt rè hỏi:

- Tui... tui muốn... mua viết cũ... ở tiệm có bán viết cũ không?

Ông chủ đổi giọng:

- Mày giỡn hả mậy? Muốn mua viết cũ thì phải tìm mấy chỗ bán đồ lạc-son[1].

- Dạ... dạ...

Nó quay lưng đi liền khi thấy cái mặt khó chịu của ông chủ. Không biết tìm mấy chỗ bán viết máy lạc-son ở đâu nó liền đạp xe dọc theo đường Hậu Giang chạy vô chợ Bình Tiên. Chợ Bình Tiên chỉ là một khu chợ nhỏ, nằm cạnh bên là rạp hát Tân Bình, có đình Bình Tiên mà tụi nó thường hay đi xem hát bội vào những mùa cúng kỳ yên. Nó gửi xe đạp ngay bãi giữ xe bên hông rạp Tân Bình rồi đi vào chợ. Trong chợ Bình

[1] Đồ cũ bán giá rẻ. Từ chữ À la solde (tiếng Pháp)

https://tieulun.hopto.org

Tiên có đủ thứ sạp, bán đủ thứ đồ nhưng không thấy một cái sạp nào bán viết máy hay đồ dùng học sinh. Nó bèn quay ra đứng nhìn sang bên kia đường Minh Phụng. Rồi, vậy nãy giờ mà nó không chịu nhìn sang bên kia đường.

Đó là một dãy phố lầu, hai tầng, xây dựng theo kiểu Tây nhưng trưng bày theo kiểu người Tàu. Tầng trên được người ta dùng để ở, còn phía dưới dùng để buôn bán. Nào là tiệm bán vàng, bán quần áo, bán tạp hóa nằm cạnh nhau. Những căn nhà phía dưới rực rỡ, xinh đẹp bao nhiêu thì những căn nhà phía trên dơ dáy, cũ kỹ và bầy hầy bấy nhiêu. Quần áo phơi la liệt trên các loại móc, dây chăng chằng chịt từ góc này sang góc kia với đủ thứ loại: Từ áo thun ba lỗ đến nịt vú, quần tà lỏn, khăn mặt, khăn tắm còn lành lặn hay lủng lỗ chỗ. Nhà phía dưới sơn phết đủ màu, sạch sẽ, rực rỡ ánh đèn còn nhà phía trên thì u tối, loang lổ màu vôi đã vữa, xám xịt vì nước mưa thấm qua những ống dẫn nước từ trên mái nhà. Tất nhiên thằng Cảnh hù chỉ nhìn vào những cửa hàng tạp hóa phía dưới. Chợt thấy bên cạnh tiệm bán hàng giấy tiền, vàng bạc, hàng mã là một tiệm bán đồ dùng học tập, mừng quá nó liền băng qua đường, vội đến nỗi suýt bị chiếc xe xích lô máy đụng phải. Người lái xe xích lô máy, đội nón cối nhựa, cổ quấn chiếc khăn lông đen nhẻm dùng để lau mặt nhìn nó la lên:

https://tieulun.hopto.org

- Ê, lần sau đi coi chừng giùm xe nhe mậy, chán đời rồi hả mậy?

Thằng Cảnh hù nghĩ thầm 'Người lớn gì mà ăn hiếp con nít quá. Ơ mà, con nít đi tầm bậy bị la là phải. Trước khi băng qua đường phải nhìn trước, nhìn sau chứ. Lỡ như bị ổng đụng là mình phải vô chẩn y viện[1] rồi, què cẳng thì làm sao làm lính kín được? Còn ổng thì bị nhốt vô khám. Tại mình đi không tuân theo luật đi đường mà ổng bị nhốt thì tội nghiệp ổng lắm.'

Tiệm bán dụng cụ học sinh này là tiệm của một người Tàu vì nó nhìn thấy một bà xẩm đang ngồi đọc báo chữ Tàu trước của tiệm. Theo lời ba nó nói thì mấy người Tàu bị ông Ngô Đình Diệm bắt vô quốc tịch Việt Nam thì mới cho buôn bán[2]. Dầu vậy, tự nhiên, khi thấy bà xẩm thằng này chợt nhớ ngay đến chuyện mua 'giấm sủ'[3] của thằng Ngầu lái. Thằng này cái gì nó cũng nói lái được.

- Nị mua cái gì? - Bà Xẩm bỏ tờ báo xuống hỏi nó.

- Tui muốn mua viết máy.

- Ở 'lây' hổng có bán viết máy, chỉ có viết lông viết mực Tàu, chữ Tàu há.

---

[1] Bệnh viện quận, trị bệnh sơ cứu miễn phí

[2] Năm 1956, Việt Nam Cộng hòa buộc những người Trung Hoa muốn mở tiệm buôn bán đều phải nhập quốc tịch Việt Nam. Đến đầu năm 1975, một số người Việt gốc Hoa có chiến dịch phản đối và đòi ra khỏi quốc tịch Việt Nam để khỏi phải đi lính

[3] Nói lái: Vú Sẩm

https://tieulun.hopto.org

- Mua viết máy hả, nị muốn mua thì ra Tổng 'lốc' Phương. - Một người đàn ông mặc áo thun ba lỗ, phía dưới cái bụng thù lù là cái quần cụt - từ phía nhà trong bước ra nói với nó.

- Ở Tổng Đốc Phương, mà ở chỗ nào vậy 'tài lũ'[1]?

- Gần ở rạp Tài Quáng Mình...

- Tài Quáng Mình?

- Hà Đại Quang Minh đó mà.

Nó bắt đầu chán nản vì phải đạp xe đi vòng vòng mà cũng chẳng biết đi theo phương hướng nào cho đúng. Nhưng lỡ lên mặt làm tàng với mấy đứa trong lớp rồi thì không thể bỏ ngang mất mặt bầu cua hết nên buổi chiều ngày hôm sau nó vẫn tiếp tục công việc làm trinh thám, điều tra. Nó đi xe đạp đến trước chợ Bình Tây, nơi có bến xe buýt chạy tuyến đường Sài Gòn - Chợ Lớn. Nó biết rằng xe buýt chạy tuyến đường này sẽ đi ngang qua đường Tổng Đốc Phương, nhưng vốn tính cẩn thận của con nhà lính kín, nó cũng hỏi người bán vé đang ngồi trên xe.

- Chú ơi, xe này có đi ngang đường Tổng Đốc Phương không chú?

Người đàn ông trung niên, mặc bộ quần áo ka ki vàng đồng phục của Công Quản Chuyên Chở, trên tay cầm một cọc vé xe buýt trả lời:

---

[1] Ông chủ (tiếng Quảng Đông)

https://tieulun.hopto.org

- Có. Xe này đi ngang đường Tổng Đốc Phương. Mà cháu muốn xuống khúc nào?

- Cháu muốn xuống trạm rạp Đại Quang Minh hay Thủ Đô cũng được. À, mà giá vé bao nhiêu vậy chú?

- Hai đồng một vé mỗi lần lên xuống.

- Sao mắc quá vậy chú. Bớt cho cháu một đồng được không?

- Giá vé đồng hạng mỗi lần lên xuống. Cháu đi ra tới tận chợ Bến Thành cũng giá hai đồng mà leo lên mua vé rồi leo xuống cũng hai đồng.

- Như vậy cháu phải tốn tới bốn đồng mà đi có một chút, uổng tiền quá. Cháu là học sinh mà đâu có tiền.

Nhìn quanh quẩn một hồi trong xe, nó nhận thấy vé xe vương vãi trên sàn xe, ghế ngồi. Nó lén lượm một vé bỏ vào túi rồi bước xuống xe. Lúc ấy, người bán vé xe buýt gọi lại:

- Ê nhỏ. Cháu là học sinh hả, lớp mấy?

- Dạ, lớp Nhứt trường tiểu học Bình Tây, là tiểu học đánh thắng mấy Tây đó!

- A... trường Bình Tây, chú cũng có thằng con học ở đó. À, bộ cháu định đi lậu vé hả?

- Ủa, sao chú biết?

- Chú có thâm niên làm nghề soát vé xe buýt mà không biết sao. Hồi nãy chú thấy cháu lượm vé bỏ là chú biết. Không qua mặt mấy người soát vé được đâu.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Cảnh hù giựt mình. Đúng là nó định đi lậu vé bằng cách lấy vé xe đã dùng rồi cầm trên tay để cho mấy người soát vé thấy nó đã có vé rồi nên không bắt nó mua vé. Ai ngờ, ông soát vé xe buýt này ma lanh còn hơn nó.

- Dạ, tại cháu thấy xe dơ quá.

- Ờ... nhiều người vô ý thức lắm cháu. Mỗi chuyến chú mỗi quét sàn xe mệt nghỉ.

Bỗng dưng trong đầu thằng Cảnh hù lóe lên ý nghĩ và nó nói ngay:

- Chú cho cháu quét sàn xe rồi chú cho cháu đi quá giang một đoạn được không?

- Ờ... hay đó. Cháu xuống phía dưới, lấy cây chổi quét hết vé vụn trên sàn xe rồi bỏ vô giỏ ở hàng ghế cuối đó nghe...

Thằng Cảnh hù đi xuống cuối xe lấy cây chổi, khoái chí thấy mình thông minh quá cỡ. Nó cầm cây chổi quét lấy quét để, một lát sau, sàn xe sạch bong. Xong rồi, nó tự nhiên kiếm một cái ghế trống cạnh hàng đầu để ngồi.

Người soát vé đi lại, móc túi đưa cho nó tờ giấy hai đồng. Nó ngạc nhiên nhìn ông ta. Người bán vé xe buýt bình thản nói với nó:

- Hai đồng là hai đồng trả công. Bây giờ cậu đưa lại cho tui hai đồng để tui bán cho cậu vé xe, đi cho nó đàng hoàng. Lỡ có thanh tra xe buýt xét vé nửa chừng

https://tieulun.hopto.org

thì tui không vì cậu mà mang tiếng là cho người thân đi lậu vé...

Đúng giờ khởi hành, một người cũng mặc đồng phục xe buýt bước lên xe và ngồi vào chỗ tay lái. Ông ta nói với chú soát vé:

- Chắc tui với ông sắp thất nghiệp rồi.

- Sao vậy? - Chú soát vé hỏi với giọng lo lắng.

- Mấy tờ báo đăng là công quản chuyên chở mỗi tháng lỗ từ 4 đến năm triệu. Nghe nói là chánh phủ chịu không nổi sẽ đóng cửa xe buýt thì tụi mình thất nghiệp chứ sao?

- Không lẽ không đền bù cho tụi mình sao?

- Nghe nói là nghiệp đoàn xe buýt đang đòi hỏi đó. Nếu không chắc phải đi biểu tình quá[1].

Chiếc xe buýt nổ máy, chuyển bánh. Đầu giờ chiều nên xe lác đác người. Dù ít hành khách nhưng đúng giờ xe buýt vẫn rời trạm đầu là chợ Bình Tây để đón khách đang chờ ở những trạm trên đường cho đến trạm cuối là ga Sài Gòn. Nó đã từng đi xe buýt này ra Sài Gòn với anh nó nhiều lần nên biết ít nhiều về các trạm nào xe phải ngừng để đón khách. Muốn đón xe và xuống xe, khách đi xe phải chờ xe dừng đúng trạm chứ xe buýt này không dừng dọc đường.

---

[1] Một thời gian sau, Công Quản chuyên chở phải giải tán xe buýt vì lỗ nặng

https://tieulun.hopto.org

Qua khỏi bưu điện Chợ Lớn, vòng qua đường Tổng Đốc Phương, hướng về đường Nguyễn Trãi, đến trước trạm rạp hát bóng Lê Ngọc[1] xe buýt ngừng lại để thằng Cảnh hù đi xuống. Trước khi rời khỏi xe, nó nhìn dáo dác để tìm chú bán vé xe buýt và tự hỏi không biết sau này có gặp lại chú trên những chuyến xe buýt nữa không? Tội nghiệp chú. Nó mong là hãng xe buýt sẽ không phải đóng cửa. Chánh phủ phải nuôi nó chớ vì đi xe buýt rẻ quá mà. Mong chú đừng thất nghiệp. Nó bước xuống xe và lấy cuốn sổ tay trong túi ra ghi chép số xe buýt. Thám tử, lính kín lúc nào đi điều tra tìm tội phạm cũng có cây viết trong túi áo để ghi chép dấu vết - ba nó thường nói như vậy.

Thằng Cảnh hù đi ngược lại một quãng và băng qua đường Tổng Đốc Phương để đi qua rạp Đại Quang Minh. Sau lưng rạp hát có một con đường nhỏ chuyên bán vải và trên lề đường là những quầy bán tập giấy viết, mực tàu, bút lông đủ loại đủ cỡ treo lủng lẳng, có cả giấy hồng điều chuyên viết liễn, sớ nữa.

Trên lề đường, dọc theo bức tường một ngôi chùa Tàu của người Minh Hương loang lổ vết vôi với những chữ viết bậy là các quầy hàng nhỏ bằng tấm ny-lông mà trên đó có đủ những món đồ 'lâm vố'[2]. Theo con mắt 'nhà nghề' của nó là để mấy người buôn bán

---

[1] giờ không còn nữa

[2] do chữ rabiot (tiếng Pháp) biến âm ra, nghĩa là đồ tạp nhạp

https://tieulun.hopto.org

hàng xách tay có thể túm tất cả món đồ đang bày trên tấm ny lông thành một cái 'tụng' chạy cho nhanh khi cảnh sát công lộ xuất hiện. Chủ của những 'gian hàng' xén tí tẹo này là những người đàn ông thường đội nón nỉ trên đầu, bận áo thun ba lỗ hay áo ngắn tay để lộ những vết xăm đủ loại hình hài. Ít khi thấy người bán là phụ nữ nhưng nếu là phụ nữ thì họ hút thuốc lá Bastos nặng còn hơn cả đàn ông nữa. Đứng gần họ nghe mùi khét lẹt chứ không phải mùi thơm như khi đứng gần cô An Khê.

Trước mắt thằng Cảnh hù là những món đồ linh tinh như đồng hồ, máy ra-dô cũ, mới, bi-đông nước của lính, hộp quẹt zippo, lon sữa gui-goz, nón sắt, tiền giấy, tiền kẽm cũ, viết máy... nằm phơi trên những tấm ny lông bạc úa theo thời gian. Thằng Cảnh hù đi thơ thẩn dọc theo lề đường, nhẩn nha nhìn vào những món hàng đang nằm trên những cái quầy như không muốn gây sự chú ý - đây cũng là một bài học mà nó đọc được trong tờ báo trinh thám hàng tuần của ba nó. Phải chú ý tìm nhưng không cho mấy người bán biết mình tìm mới hay.

Đi qua hết tất cả các quầy hàng với những món đồ 'lâm-vố', thằng Cảnh hù đột ngột dừng lại trước một sạp hàng nhìn vào cái đồng hồ Telda cũ. Nó cầm lên ngắm nghía. Người đàn ông, gương mặt sạm nắng, giương đôi mắt hí hấp háy nói như bắn súng liên thanh:

https://tieulun.hopto.org

- Đồng hồ Thụy Sĩ mới cắt chỉ đó mày, chứ không phải đồ lô can[1] Chạy đúng giờ hết sẩy

- Hai cây kim chỉ một giờ 55 mà đúng cái gì. Bây giờ mới một giờ rưỡi...

- Thì đồng hồ tốt mới chạy lẹ chớ mậy. Lực sĩ chạy đua thằng nào chạy lẹ thì giỏi hơn thằng chạy chậm chớ. Mua đi tao bán rẻ mở hàng. Tao mới mua được của thằng kia, nó đánh bài cào thua, nó bán rẻ cho tao, tao bán rẻ lại cho mày, chỉ lấy lời uống cà phê chút đỉnh. Hai trăm thôi.

Thằng Cảnh hù cầm cái đồng hồ, đưa lên lỗ tai, lắc lắc để nghe tiếng máy. Người đàn ông kêu lên:

- Đừng lắc mậy. Mậy lắc hai cây kim nó văng ra là mày phải mua đó nghe nhỏ. Tao bán mở hàng trăm chín đó, bớt mười ngàn cho mày đi xe 'bít'. Đồng hồ Thụy sĩ tốt nhất xứ Đông Dương nghe mậy. Mày không mua thì uổng lắm.

Thằng Cảnh hù chắc lưỡi:

- Đồng hồ đẹp quá, nhưng tui không có đủ tiền.

- Mày có cái gì đổi không?

- Không có chú ơi... Nhưng có chút đỉnh tiền mua món khác.

Thằng Cảnh hù để cái đồng hồ trở lại chỗ cũ rồi nhìn sơ những món hàng thập cẩm khác. Nó cầm

---

[1] Đồ nội. Từ chữ Local (tiếng Pháp)

https://tieulun.hopto.org

xem cái lắc vàng xi trở thành bạc màu, xám xịt rồi như tiện tay, nó cầm một cây viết máy Pilot đang nằm cạnh bên một cái cân xách tay thiếu mất trái cân lên mở nắp ra xem ngòi viết có bị rè hay không, sau đó liếc nhanh dòng chữ khắc bên thân cây viết. Người đàn ông mắt hí lại tiếp tục liến thoắng:

- Mua đi mậy. Mày đang đi học hả... Đi học mua cây viết này học giỏi lắm... Có thằng học trò mới bán cho tao... Mua đi, tao bán giá rẻ cho. Đi học mà có cây viết này tụi bạn mày nó lé mắt hết. Viết chữ xấu như ma cũng thành chữ đẹp...

- Cha, nghe chú nói tui ham quá. Chú bán bao nhiêu?

- Để rẻ cho mày trăm rưỡi thôi.

Thằng Cảnh hù le lưỡi:

- Thôi, sao mắc vậy chú. Năm chục được không? Tui có năm chục hà.

- Năm chục làm sao bán mậy. Tao mua đã hết một trăm tư rồi. Lời mười ngàn hút thuốc thôi... Nhưng thôi tao bán giá vốn cho mày một trăm tư...

Thằng Cảnh làm như tiếc rẻ, đặt cây viết xuống:

- Tui nói thiệt, tui chỉ có năm chục đồng hà. Ủa, thằng nào đi học lại bán cây viết này chứ?

- Thì thằng đó nó 'mậu lúi'[1]. Mày không mua sớm nó lấy tiền ra chuộc lại coi như mày hút gió không

[1] Không có tiền (Tiếng Quảng Đông)

https://tieulun.hopto.org

kêu đó nghe con. Nó kêu tao để đó cho nó ít hôm nó chuộc lại giá cao. Có tiền mua đại đi. Thôi, thương mày, bán một trăm ba đó.

- Không có tiền chú ơi.

Nó để cây viết máy xuống cạnh bên cái cân xách, dợm bỏ đi. Người đàn ông gọi giật giọng:

- Ê, thôi thương mày lấy một trăm hai. Coi như bán lỗ cho mày đó.

- Nhưng tui không có tiền thiệt. Chỉ có năm chục. Thôi, chú để dành cho tui đi. Chiều mai tui xin tiền má tui, tui ra mua.

- Lỡ có người mua giá cao hơn sao mậy?

- Thôi, một trăm mốt đúng giá.

- Ừ, tao thấy mày dân chơi cầu ba cẳng[1] nên bán cho mày một trăm mốt. Chiều mai ghé hé mậy. Qua chiều mai là qua phà, ai mua tao bán ráng chịu. Ờ, quên nữa... mày đặt cọc đi.

- Ủa, tui đặt cọc lỡ ngày mai chú không ra bán thì sao?

- Ngày nào tao không ở đây mậy.

- Nhưng tui đặt cọc mà chú bán cho người khác chú có đền tiền tui không?

- Tao trả mày lại tiền, đúng như tiền mày đưa tao.

- Chú khôn quá vậy. Tui đặt cọc là để chú bán cho tui rồi chú bán cho người khác mà lại không đền tiền gấp đôi cho tui sao được?

---

[1] Tên một cây cầu ở quận 5, gần chợ Kim Biên, bây giờ không còn nữa

https://tieulun.hopto.org

- Thằng láu cá thiệt... Thôi, khỏi cọc. Mai mày không ra mua thì tao bán cho người nào đến mua trước à nghe. - Miệng nói vậy nhưng trong đầu người đàn ông mắt hí này lại nghĩ 'ai mua được giá tao bán chứ làm sao đợi mày được'

Thằng Cảnh hù huýt gió, tay đút túi quần nghĩ thầm cây viết đúng là của thằng Són rồi. Có khắc tên đàng hoàng, nhưng thằng nào ăn cắp? Phải tìm cho được thằng ăn cắp mới là thám tử điều tra chớ. Nhưng thằng cha này không chịu nói mà chắc cũng không nhớ người bán. Mà dầu sao cũng tìm ra manh mối rồi...

Nó chắc lưỡi đi ra lề đường Khổng Tử để chờ đón xe Lam. Từ đây đi xe Lam về Chợ Lớn chắc cũng chỉ ba đồng, chứ đứng đợi xe buýt này biết chừng nào nó ghé trạm. Ngoài ra, đi xe Lam mát, nghe tiếng xe bon bon khá vui tai.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Són và bài toán của chính nó

Buổi tối, sau khi cơm nước xong, ba thằng Són thường đi ngủ sớm hơn mọi người trong nhà để hai giờ sáng ông đến lò mổ heo. Ít khi ba nó hỏi đến chuyện học hành của con mình vì ông ta cho rằng học đến lớp Nhứt, biết làm tính cộng, trừ, nhơn, chia là quá đủ cho cuộc đời người buôn bán rồi. Tối nay, ba nó lại đem cuốn sổ thu chi với những con số chi chít tiền mua vô bán ra để thử trình độ tính toán của nó. Với những con số thể hiện đồng vốn bỏ ra, đồng lời đi vô, ông chỉ cần lấy bàn tính gỗ, khẩy khẩy vài viên bi gỗ là có đáp số ngay. Ông ta mở những trang giấy tập đầy mỡ heo, nói với thằng Són:

- Mày lấy giấy viết ra đây.

Ngạc nhiên, thằng Són hỏi:

https://tieulun.hopto.org

- Chi vậy ba? Con làm bài hết rồi.

- Tao đâu kêu mày làm bài. Mày làm bài để trả bài cho cô mày, còn tao kêu mày tính toán là tính toán cho tao. Làm quen từ từ đi mày.

Thằng Són mở cái cặp da, lấy ra cuốn tập, cây viết và cái bình mực. Nhìn thấy cái bình mực, ba thằng Són tròn xoe mắt:

- Ủa, cây viết máy đâu rồi?

- Dạ... dạ...

Thằng Són không biết phải trả lời ba nó ra sao vì nó chưa nói với ba nó là cây viết đã bị đứa nào ăn cắp.

- Mày bán rồi hả? Bán cho thằng nào? Đứa nào dụ mày bán rẻ cho nó hả?

- Dạ... không... không... không có ba... - Thằng Són có cái tật càng bối rối thì càng nói cà lăm.

- Đâu mày bán được bao nhiêu tiền đưa đây cho tao coi.

- Dạ... con... con... không... có... bán... Con... làm hư.

- Mày làm hư. Tao không tin. Hoặc là mày bán cho đứa nào hoặc là mày làm mất chứ mày không có làm hư cây viết. Mày là con tao, tao biết rõ con heo làm sao thì tao biết rõ mày như con heo vậy... Heo bịnh, heo bị sán lãi, heo gạo tao nhìn tao biết liền bởi vậy tao nghe mày nói tao biết liền hà.

Nghe con trai mình bị so sánh như con heo, má thằng Són nóng mũi nhảy vô cãi:

https://tieulun.hopto.org

- Trời ơi, con trai tui đẹp trai như kép Thành Được mà nói giống con heo.

- Tui nói nó giống heo hồi nào. Giống heo thì chỉ có bà, đồ nái xề, mập... mập à... tui nhìn thấy bà ngày càng mập như nái xề vậy đó.

Má thằng Són tru tréo:

- Bây giờ ông chửi tui là heo nữa hả. Hết thằng Són rồi giờ ông định làm thịt má con tui như làm thịt heo vậy hả?

https://tieulun.hopto.org

Nghe tiếng vợ làm dữ, ba nó đành chĩa mũi dùi trở lại vào thằng Són:

- Mai tao vô trường, nói là mày bị tụi trong lớp ăn cắp viết... Còn mày bán cho thằng nào đó thì thằng đó phải trả lại cây viết... Tao không tin là mày làm hư... Tao thấy mày thương cây viết đó còn hơn thương mấy con heo nữa.

Khi nghe ba nó đòi đi vào trường để thưa với hiệu trưởng, thằng Són sợ vô cùng. Nó nghe nhiều đứa, nhất là thằng Vân liên toán trưởng - nói là thằng Hải ăn cắp viết của nó vì là thằng ngồi gần nhất và không cho khám người. Nó không tin chuyện này vì nó biết tính thằng Hải. Thằng này rất đàng hoàng. Nhiều thằng trong lớp thấy nó có tiền ăn bánh nên ưa xun xoe và nịnh nó để khi ra chơi nó mua bánh cho ăn. Còn thằng Hải thì không bao giờ, nhiều khi nó mời mà thằng Hải cũng chẳng thèm ăn, còn tỏ vẻ khinh khỉnh. Ấy vậy mà, nhiều khi nó làm toán không được, thằng Hải lại chỉ liền mà không cần nó bao ăn bánh canh giò heo. Thằng Hải chơi với bạn là không tính toán. Có lần nó làm cho thằng Hải bị hàm oan, bị cô An Khê phạt đứng ngoài sân banh mà thằng này cũng chẳng giận nó một chút nào mới là kỳ lạ. Chưa hết, nó còn đấm một cú rất 'trực khởi' làm thằng Hải ộc máu mũi ngay trong lớp. Nhưng thằng Hải chẳng oán trách gì nó chút nào.

https://tieulun.hopto.org

Không biết tối hôm trước, thằng Hải đi xem tuồng cải lương có hoạt kê hài hước, nghe hai anh hề đối đáp như thế nào mà sáng hôm sau thằng Hải đã bắt chước nói với thằng Són:

- Mai tao đi Tây, mốt tao đi Mỹ. Mày thấy ngon hông?

Thằng Són bĩu môi:

- Mày xạo ke. Sức mấy mà mày đi Tây với đi Mỹ được.

- Mày đúng là quê một cục. Tao đi Tây là đi Tây Ninh, còn đi Mỹ là Mỹ Tho á!

Thằng Hải vừa dứt lời, thằng Són liền trợn mắt, cung tay một phát vô lỗ mũi thằng Hải. Thật ra nó không ngờ tại sao mình lại phản ứng như vậy. Máu từ trong lỗ mũi thằng Hải chảy ra có vòi. Thằng Hải phải ngước mặt nhìn lên trần nhà để cho máu mũi ngừng chảy. Cô An Khê ngừng ngay bài giảng, đập thước xuống bàn nghe cái chách:

- Són. Sao trò đánh trò Hải?

Thằng Són đứng dậy, khoanh tay, nhìn thẳng cô giáo trả lời:

- Dạ thưa cô, tại trò... trò... Hải đem tên... tên... ba má em ra chọc... chọc... chọc... cô. Mà em rất... ghét... ghét... ghét... thằng nào đem tên ba, má... má... má... em ra chọc. Em có chọc tên ba, má nó bao giờ đâu.

Mấy đứa học trò trong lớp rộ lên vì nó biết thằng này khi tức cái gì thì nó sẽ nói cà lăm, nói không dứt

https://tieulun.hopto.org

chỉ trừ phi khi trả bài thì nó im re như ngậm hột thị. Tiếng xì xào vang từ đầu lớp đến cuối lớp.

- Trời ơi, thằng Hải ngon ta...

- Làm sao nó biết tên ba má thằng Són được vậy, hay quá ta?

- Hay cái gì? Chắc nó dòm lén trong sổ của cô chứ gì?

Học trò trong lớp rất kỵ việc bạn bè trong lớp biết tên cha mẹ của mình, ngay cả những đứa bạn thân nhất. Tên cha mẹ là điều húy kỵ. Không gì độc hơn khi tụi nó biết tên cha mẹ rồi đem ra giễu cợt. Tên cha mẹ đẹp thì còn đỡ, nhưng nếu tên cha mẹ xấu thì bọn học trò trong lớp sẽ cười và trêu chọc cho tới số.

Cô giáo đâu biết điều húy kỵ của tuổi học trò. Cô liền bảo:

- Trò Són, tay nào trò đánh trò Hải đâu?

Thằng Són xòe tay ra. Cô giáo An Khê lấy thước kẻ, chuẩn bị khẻ tay thằng này thì thằng Hải giơ tay:

- Dạ, thưa cô, lỗi tại em... em kêu tên...

Cô giáo quay qua thằng Hải:

- Sao trò lại kêu tên ba má người ta.

Thằng Hải ấp úng:

- Dạ, em... em..

Máu trong mũi thằng Hải đã hết chảy vì nó đã cuốn miếng giấy tập nhét vào hai lỗ mũi, cách nó học được từ mấy người lớn ở xóm nó. Mỗi khi máu mũi chảy,

https://tieulun.hopto.org

cứ ngước mặt lên trời, quấn giấy quyến thuốc lá nhét vào lỗ mũi là máu ngưng chảy tức khắc.

Cô giáo nghe thằng Hải nói vậy nên không dùng thước khẻ tay thằng Són nữa. Cô nói:

- Sau giờ học, hai trò phải ra đứng dưới cột gôn trong sân vận động nửa tiếng mới được về.

Sau dãy phòng học của lớp tư có khoảng sân lớn với một sân cỏ mềm, xanh mượt cho học trò nam đá banh, học trò nữ nhảy dây, chơi lò cò, đánh đũa mỗi giờ ra chơi. Thỉnh thoảng, trường cũng tổ chức cho học sinh lớp Nhứt thi chạy, hoặc thi kéo co trong giờ thể dục. Còn bây giờ, sau giờ học, cả một sân vận động vắng ngắt chỉ còn thằng Són và thằng Hải đứng phơi nắng ngay dưới hai cột gôn. Cả hai đứa đứng im lặng, không thằng nào thèm nói chuyện với thằng nào.

Thằng Hải nhiều lần định nói với thằng Són rằng nó đã hiểu lầm vì nó không hề biết tên cha mẹ của thằng Són. Tối hôm qua, nó vừa đi xem một vở hoạt kê cải lương, có hai thằng cha hề nói chuyện đi Tây, đi Mỹ mà nó đã lập lại cho thằng Són nghe để giúp vui cho bạn, cười đâu hổng thấy mà đã thấy lỗ mũi ăn trầu (may mà cái đầu chưa xỉa thuốc). Thật là oan cho nó quá nhưng nó nghĩ bây giờ mà nói thì thằng Són đâu có tin, thôi chịu đứng giữa sân vận động mà dang nắng cho quen.

https://tieulun.hopto.org

Còn thằng Són, sau cú đấm bất ngờ mà nó không kiểm soát được thì cũng cảm thấy bứt rứt trong lòng. Nó lý luận tại sao thằng Hải lấy tên ba má nó là Ninh và Tho ra để trêu chọc nó, đánh là phải. Nhưng thằng Hải là bạn mình, đã từng cho mình cọp dê bài, bây giờ mình đánh nó quá mạng thì kỳ quá. Nó nhớ một câu hát cải lương mà hề Minh thường ca trong bài Tống Tửu Đơn Hùng Tín là "*giết kẻ thù chứ giết bạn đành sao*". Thằng Hải là bạn mà mình đánh nó đành sao? Còn đâu tình nghĩa nữa, nhưng sau này nó còn cho mình cọp dê[1] toán đố nữa không?

Đứng một hồi, chân cẳng mỏi nhừ, thằng Són len lén lấy cái đồng hồ Telda trong cặp ra xem. Trời càng ngày càng nắng gắt, mới đứng được có 10 phút mà mồ hôi, mồ kê hai đứa chảy ròng ròng. Theo lệnh cô hai đứa phải đứng đúng nửa tiếng nghĩa là còn hai mươi phút nữa. Thằng Són nghĩ phải tìm cách để về thôi, chứ đứng như thế này thì sẽ chảy mỡ như heo trong lò mổ thôi. Nghĩ vậy, nó kêu thằng Hải:

- Hải ơi, về chưa?

- Chưa tới nửa tiếng về sao được!

Thằng Hải thấy thằng Són bắt chuyện nên cũng không nỡ im lặng, vì nó biết thằng này không được nói thì còn khổ hơn cả việc đứng dưới nắng.

- Mình về sớm một chút không sao đâu.

---

[1] Chép lại. Có lẽ đọc theo cách phiên âm của chữ copier (tiếng Pháp)

https://tieulun.hopto.org

- Thôi, bỏ qua đi Tám. Đâu có được. Cô dặn đúng nửa tiếng là nửa tiếng.

Thằng Són chắt lưỡi:

- Nhưng làm sao cô biết được. Mình nói với cô là mình đứng đúng nửa tiếng.

Thằng Hải nói y như như sách:

- Cô không biết chứ mày biết, tao biết, trời biết, lương tâm mình biết.

Thằng Hải chợt ngừng lại. Nó mới sực nghĩ ra rằng nó nói một câu y như trong sách cổ học tinh hoa, chuyện một người đi đưa vàng hối lộ cho ông quan. Ông quan thanh liêm đã nói câu ấy. Mà nó có phải là quan đâu sao mà dám nói như quan được. Phải về lấy quyển sách đó ra xem lại.

- Mày có đồng hồ không?

Thằng Són làm bộ hỏi thằng Hải như vậy vì nó biết chắc rằng thằng này viết máy còn chẳng có làm gì nói đến đồng hồ đeo tay.

- Không tao chỉ đếm thôi.

- Mày đếm làm sao. Làm sao đúng được bằng đồng hồ. Đồng hồ có ba cây kim, một kim phút, một cây kim chỉ giờ và một cây kim gió. Đồng hồ chính hiệu mới có ba kim còn đồng hồ 'lô-can' chỉ có hai kim... Đồng hồ mắc nhứt là đồng hồ Omega rất 'kim thời'[1] của... của...

---

[1] Hiện đại. Chữ xưa, nay ít thấy dùng

https://tieulun.hopto.org

- Cần gì có đồng hồ mậy. Dễ ợt. Một giờ có 60 phút - nửa giờ chỉ có 30 phút. Một phút có 60 giây, đúng hôn?

Thằng Són ngắc ngứ vì nó biết thằng Hải tính rợ[1] rất giỏi.

Thằng Hải xòe bàn tay, làm tính nhẩm:

- Vậy thì 30 phút mình nhơn 60 giây thì ra tổng số giây. Mày biết ra bao nhiêu giây không? Mày không được tính ăn gian như khi đi cân heo, bán thịt heo nghe chưa.

Thằng Són ngắc ngứ. Nếu không có cây viết với miếng giấy thì nó thua. Thằng Hải chọc quê:

- Vậy mà cũng không biết. Mày chỉ cần lấy số sáu như với số ba thôi là ra 18, sau đó để hai con số không vô là 1.800 giây đó biết không?

Thằng Són thực tế hơn:

- Nãy giờ mình đứng được bao nhiêu giây rồi?

Đến phiên thằng Hải ngắc ngứ:

- Tao... tao tính đếm đến một ngàn tám trăm là đúng nửa tiếng, nhưng nói chuyện với mày làm tao quên mất không biết đã đếm được bao nhiêu.

Bây giờ đến phiên thằng Són hỏi ngược lại:

- Mày có đồng hồ không?

- Không có đồng hồ đeo tay. Tao coi đồng hồ ở nhà với xem ké đồng hồ nhà người ta không.

Thằng Són bây giờ bắt đầu khoe của:

---

[1] Tính nhẩm

https://tieulun.hopto.org

- Mày tin đồng hồ hay mày tin là mày đếm đúng.

- Tin đồng hồ chứ. Đếm đâu có chắc ăn.

- Tao có đồng hồ đeo tay. Nếu đồng hồ chỉ đúng 12g là tao với mày về há.

- Ừ.

Thằng Són móc trong túi quần soóc sạch sẽ, mới tinh của nó cái đồng hồ hiệu Telda đưa cho thằng Hải xem. Thằng Són còn chọc quê thêm một câu:

- Biết coi giờ đồng hồ đeo tay không mậy? 12g hai cây kim ở đâu?

- Thì hai cây kim ở trong đồng hồ chớ ở đâu?

- Đúng 12g thì chỉ có một cây kim thôi.

- Xạo ke! Không lẽ một cây làm rớt ra ngoài.

- Vẫn còn hai cây. Nhưng hai cây kim chập một. Thôi bây giờ mày coi hai cây kim chập một chưa.

Thằng Hải nhìn vào mặt đồng hồ Telda. Nó nghĩ, thằng này đúng là con nhà giàu. Đi học có viết máy Pilot lại có đồng hồ mỏng te, nhẹ hều. Cái mặt tròn với hai cây kim thanh mảnh làm sao. Có cái đồng hồ này đeo vào tay thì tụi thằng Ti, Chim với tụi trong lớp lé mắt hết.

- Ủa, hai kim chập một rồi. 12g trưa rồi... Sao lẹ vậy cà?

Thằng Són nói tỉnh rụi:

- Nếu 12g thì đi về. Đưa đồng hồ đây tao đi về. Còn mày muốn đứng thì mày đứng.

https://tieulun.hopto.org

- Sức mấy mà đứng mậy. Đúng giờ thì đi về thôi.

Cả hai đứa ôm cặp, đi về hai hướng khác nhau. Thằng Són thấy thằng Hải vừa đi thì nó hí hửng cười hắc hắc. 'Thằng Hải đã bị mình lừa rồi mà nó không biết!'. Té ra, thằng Són đã vặn kim đồng hồ chạy nhanh 15 phút. Bây giờ chỉ 11g45 nhưng thằng Són đã lén thằng Hải vặn đồng hồ lên 12 giờ để lừa thằng này. Có đồng hồ đeo tay cũng đỡ thiệt!

Còn thằng Hải vừa đi lại vừa ngẫm nghĩ về cái đồng hồ của thằng Són. Đồng hồ ngoại quốc của thằng Són tốt thiệt, luôn luôn chạy... nhanh. Sở dĩ thằng Hải biết đồng hồ của thằng Són chạy nhanh là vì đúng 12g trưa sẽ có tiếng còi hụ từ Tòa Hành chánh quận 6, để báo cho bà con biết đến giờ nghỉ trưa. Nó nói là đứng đếm số giây là nói xạo với thằng Són mà thôi. Thằng Hải tặc lưỡi:

- Mình đâu có về sớm đâu. Mình chỉ về đúng giờ của đồng hồ thằng Són thôi... Cô giáo đâu có la mình được.

Chuyện này, một thời gian sau thằng Hải mới kể cho nó nghe khi hai thằng đang ăn bánh canh giò heo của bà Hai mập. Ngồi nghĩ lại thấy vui quá trời. Vậy mà ngày mai ba nó vô trường thưa với thầy hiệu trưởng vụ cây viết máy của nó, rồi thằng Hải sẽ bị nghi ngờ. Trong đầu của nó tiếp tục nghĩ ra những viễn cảnh không mấy sáng sủa. Thằng Hải sẽ bị

https://tieulun.hopto.org

đuổi học, sẽ bị đưa lên bót cảnh sát vì tội ăn trộm, sẽ bị đưa đi trại giáo hóa Thủ Đức[1] Càng nghĩ thì thằng Són càng cảm thấy mình có lỗi. Tại sao lại la lên là mất viết. Mất viết thì thôi chứ có gì đâu vì nó có để dành tiền trong ống heo, mua lại cây viết khác mấy hồi.

Khi nghĩ đến chuyện mua cây viết khác mấy hồi thằng Són chợt nảy ra một ý thật hay, như vừa tìm ra cách giải bài toán đố khó. Nhà nó là dân buôn bán thì nó sẽ giải quyết theo cách... bán mão.

[1] Trung tâm giữ trẻ vị thành niên phạm pháp theo thời gian quy định dưới lệnh của tòa án. Trong trung tâm trẻ phạm pháp sẽ được học nghề, văn hóa và luật pháp. Sau đó trở lại cuộc sống bình thường, không có án

https://tieulun.hopto.org

Mua chậm thì mất

Ngày hôm sau thằng Cảnh hù quay trở lại chỗ chợ trời bằng xe Lam. Ngồi xe Lam vừa mát lại vừa ngừng đúng chỗ muốn xuống hơn xe buýt. Tính tới, tính lui, thằng Cảnh hù thấy tiền bỏ ống heo chỉ đủ để chuộc cây viết máy với lại đi hai chuyến xe Lam là coi như tiền đi không trở lại. Khi đập con heo, thằng Cảnh hù tiếc hùi hụi. Nó cũng chẳng phải là thằng tốt lành gì mà phải lấy tiền chuộc cây viết cho thằng Són, ngoài ra nó cũng chẳng thích thằng này lắm nhưng lỡ làm thân lính kín thì phải ráng lấy uy tín, danh dự với tụi bạn trong lớp. Nó chỉ muốn minh oan cho thằng Hải. Thằng này bị một số đứa trong lớp, nhất là thằng Vân nghi là đã ăn cắp cây viết của thằng Són vì thằng Hải rất thích cây viết này, hay mượn để chép bài. Thằng Cảnh hù không tin điều này nhưng nó không biết làm sao để chứng minh là

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

thằng Hải vô tội. Đã tìm thấy cây viết của thằng Són nhưng không thể tìm ra thằng nào ăn cắp đi bán thì chỉ còn cách chuộc lại cây viết rồi len lén bỏ lại vào cặp của thằng Són, giống như thằng này bỏ vào cuốn sách nào đó rồi quên vậy thôi.

Nó hiên ngang đi lại chỗ người đàn ông bán đồ lạc son ở lề đường ngày hôm qua. Nó nhìn những món đồ 'lâm vố' đang bày trên tấm bạt nhưng không thấy cây viết máy đâu. Ngạc nhiên, thằng Cảnh hù hỏi người đàn ông:

- Chú ơi, cây viết hôm qua đâu chú?

- Cây viết gì?

- Cây viết máy Pilot mà chú nói bán trăm mốt đó.

- Tao bán cho thằng nhỏ khác rồi.

- Ủa, sao chú nói bán cho tui mờ?

- Ai biểu mày không đặt cọc làm chi. Gặp mối sộp tao phải bán chứ. Vừa bán giá cao vừa chắc ăn. Rủi như hôm nay mày không ra mua thì tao leo cây sao mậy?

- Nhưng mà chú bán cho thằng nào vậy?

- Làm sao tao biết đó là thằng nào. Cũng như mày vậy, tao chỉ biết mày là con của ba mày, má mày chứ đâu có biết mày là ai đâu.

- Nhưng mà thằng đó nó ra làm sao?

Thấy thằng Cảnh hù có vẻ nôn nóng, người đàn ông chợ trời mắt hí này lại nói kiểu chọc tức:

https://tieulun.hopto.org

- Ừ, thằng đó nó có cái mặt, cái mặt nó có hai cái lỗ mũi mắm cạnh hai bên con mắt. Nó có hai cái chân, trên hai cái chân là cái rún, dưới cái rún là con chim.

Thằng Cảnh hù nghĩ lại, ‘ Ừ mà làm sao ông này nhớ được ổng bán cây viết cho thằng nào. Ngay cả mình chưa chắc ổng đã nhớ’. Nghĩ vậy, nó đành lủi thủi đi về. Tức cho mình vì một nhiệm vụ chưa hoàn thành. Vậy mà cũng đòi làm lính kín, con cảnh sát chìm.

Bỗng dưng thằng Cảnh hù nghe người đàn ông kêu lại:

- Ê nhỏ.

- Gì chú?

- Tao nhớ rồi.

- Nhớ gì chú.

- Thằng mua cây viết.

- Mặt nó ra làm sao chú?

- Làm sao tao nhớ.

- Vậy chú nhớ cái gì?

- Nó nói cà... cà... cà lăm...

https://tieulun.hopto.org

Con chó phản chủ

Bà con hàng xóm gần nhà thằng Vân đều nhìn con chó bẹc-giê của nó với cặp mắt không mấy thân thiện, chưa nói là có pha lẫn chút sợ hãi. Họ sợ khi nhìn vào con mắt, cái hàm răng nhọn hoắt, tấm thân to và dài nhất là cặp mắt hơi ngây ngây của con chó. Nhìn cặp mắt này người ta nghĩ có thể ngày nào đó nó sẽ phát điên, cắn mình chết. Nếu không chết vì bị nó cắn thì cũng phải vào nhà thương chích 36 mũi ngừa chó dại thì cũng... chết. Bởi vậy, khi thấy thằng Vân dẫn con chó ra đường đi chơi thì ai cũng tránh xa với tâm niệm tránh... chó bự chẳng xấu mặt nào!

Theo thường lệ thì mỗi chiều thằng Vân dẫn con bẹc-giê ra đường đi vòng vòng cho con chó tập thể dục, giãn gân cốt - theo lời ba nó. Khoái con chó thì khoái nhưng cái màn dắt đi vòng vòng hàng ngày này

https://tieulun.hopto.org

riết nó cũng chán. Thời gian đầu khi dẫn con chó ra khỏi nhà, biết mọi người đi đường nhìn theo với vẻ trầm trồ, thằng Vân cảm thấy mình quan trọng nên đắc chí lắm. Nó vừa đi, vừa biểu diễn sự oai hùng của mình bằng cách la hét và đánh con chó bẹc-giê bằng chiếc roi mây nhỏ khi tay kia đang cầm dây xích cổ chó. Nhìn con chó bẹc-giê thò cái lưỡi đỏ hỏn, cam chịu sự đánh đập của thằng nhỏ nhiều người thấy thằng Vân giỏi thiệt chứ chẳng phải tay vừa. Mới nhỏ xíu mà đã trị được con chó bự xự rồi!

Riết rồi cũng chán. Đi qua, đi lại hoài cũng mỏi chân. Mà con chó thì cứ cắm đầu mà chạy làm nó chạy theo muốn hụt hơi. Chiều nay cũng vậy. Đáng lẽ nó được đi đá banh ở sân vận động quận 6 với mấy thằng trong lớp rồi nhưng phải dẫn con chó đi... ị, coi tức không chớ. Vì vậy, thằng Vân kết hợp một công đôi chuyện. Nó dẫn con chó bẹc-giê, thay vì đi về hướng bến Lê Quang Liêm thì đi ngược về sân vận động quận 6 - nơi nó biết tụi bạn đang cùng nhau tập dượt đá banh dưới sự hướng dẫn của mấy anh cầu thủ đội banh trong câu lạc bộ thanh niên quận.

Khi thằng Vân dẫn con chó đến sân vận động thì mấy thằng trong lớp nó như Hoàng, Ty, Hiệp mập, Nghĩa lé, Cảnh hù, Tám hí, Hùng lác, Tám ghẻ đang đá cùng mấy thằng Xóm Chùa. Đá với đội Xóm Chùa là lớp tụi nó thua chắc. Tụi Xóm Chùa thằng nào

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

cũng to con với lại có máu 'cu bồi' - du côn, hay thúc cùi chỏ, đá vào ống quyển cho đối phương què cẳng. Tụi nó đá banh chỉ nhắm vào ống quyển 'đội bạn' chứ không thích nhắm vào trái banh.

Thằng Vân cảm thấy nóng máu liền hộc tốc buộc con bẹc-giê vào hàng rào rồi chạy ù vào sân. Vẫn cảm thấy mình là liên toán trưởng nên vừa vào sân nó đã la lên:

- Hùng lác chuyền banh cho tao...

Chỉ có một thằng đứng ngoài trận đá banh là thằng Chẩy. Thằng này có giọng nói to và khoái làm nhà tường thuật trực tiếp truyền thanh như ông Huyền Vũ[1]. Khum hay bàn tay che miệng nó nói to:

"Trái banh đang trong chân của thằng Hùng lác. Hùng lác chuyền banh cho thằng Vân nhưng thằng này lại đón hụt. Trái banh lúc này lại nằm trong chân của một thằng Xóm Chùa. Thằng Hùng lác buột miệng chửi thề. 'Đá như con... c..'. Thằng Xóm Chùa sút bổng trái banh về phía gôn của đội thằng Hùng lác nhưng thằng Tám ghẻ đã nhảy lên, đánh đầu cho trái banh bay về phía thằng Hoàng."

Ngoài sân, thằng Vân la lên:

- Hoàng, chuyền banh cho tao.

---

[1] Ký giả kiêm bình luận viên bóng đá nổi tiếng trước năm 1975, người mà giới mê đá bóng cho rằng cho đến nay không bình luận viên nào có thể thay thế.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Chẩy tiếp tục tường thuật trận đá và đưa cả tình cảm lẫn nhận xét về những thằng bạn của mình vào:

'Thằng Ty phớt lờ không đưa banh cho thằng Vân mà nó lại chuyền banh cho thằng Hiệp mập. Mặc dù có da, có thịt hơn tụi bạn nhưng thằng Hiệp mập cũng lê lết tấm thân khá lẹ để chận banh và chuyền cho thằng Nghĩa lé. Thằng này đã đứng trước gôn của đội Xóm Chùa - được đánh dấu bằng những cái áo và quần dài dồn đống. Như con khỉ, thằng này chuyền banh từ chân trái qua chân phải rồi từ chân phải qua chân trái, quay một vòng chân phải xong chuyền banh qua chân trái và sút bổng thật mạnh. Trái banh nhựa bay sà trên mặt đất, thằng Tèo-giữ gôn đội Xóm Chùa ngã lăn xuống bên phải để chụp banh. 'Vô...", 'vô'... 'quả da' đã đi vào góc trái ngược với sự phán đóan của thằng Tèo. Trái banh đã phá thủng lưới của đội Xóm Chùa do công của thằng Nghĩa lé. Thủ môn đội Xóm Chùa đã phán đoán lầm vì nhìn vào mắt thằng Nghĩa lé. Thằng Nghĩa lé luôn được chơi vai trò tiền vệ vì cặp mắt nhìn không ngay của nó. Xin nói thêm với quý vị khán giả chút xíu bí mật của đội trường Bình Tây.Thằng Hoàng - đội trưởng đội banh lớp đã nói: 'Khi tụi nó nhìn vào mắt thằng Nghĩa lé nó sẽ đoán trật vì không biết thằng Nghĩa lé sẽ đá trái banh vào đâu'. Quả là linh như thần! Thằng bắt gôn Xóm Chùa đã lỡ nhìn vào

https://tieulun.hopto.org

cặp mắt không bao giờ nhìn cùng một hướng của thằng này...”

Hai đội bắt đầu đặt trái banh giữa sân nhưng lúc ấy có tiếng con chó bẹc-giê sủa ầm ĩ. Thằng Vân quay đầu nhìn về phía hàng rào mà hồi nãy nó đã cột con chó vào đó. Con bẹc-giê vừa chồm lên cao, như muốn bứt tung sợi dây xích bằng da vừa sủa -tiếng sủa nghe hết sức lạ lùng về hướng một người đàn ông đang dẫn một con chó bẹc-giê khác đi ngang. Ông này ngồi trên xe Mô-bi-lết, chạy với tốc độ chậm để kéo con bẹc-giê chạy theo xe tập thể dục.

Con bẹc-giê của thằng Vân vùng mạnh. Sợi dây xích tuột ra khỏi hàng rào vì thằng Vân buộc không chặt. Con bẹc-giê phóng chạy theo con chó của người đàn ông chạy xe mô-bi-lết. Thằng Vân liền nhanh chân rời khỏi sân, chạy vụt theo để bắt con chó của mình lại. Vừa chạy nó vừa kêu ‘Ki... ki... ki..’ nhưng con chó của nó không còn nghe lệnh của chủ nữa. Nhờ sợi dây xích cổ hơi dài nên thằng Vân lấy chân đạp ngay sợi dây, và dùng tay kéo con chó ngược trở lại. Con bẹc-giê quay lại đối diện với nó, mõm há ra để lộ hàm răng nhọn hoắt và cái lưỡi đỏ hỏn, nhưng đáng sợ hơn là cặp mắt của nó như đang phóng ra những tia lửa. Thằng Vân lượm một cành cây đang nằm trên mặt đất quất túi bụi vào thân người con bẹc-giê, một hành động nó đã làm thường xuyên khi

https://tieulun.hopto.org

con chó có vẻ trở chứng, không nghe lời. Thằng Hiệp mập chép miệng:

- Nó đánh con chó thấy thương ghê luôn.

Thằng Hùng lác nói tiếp:

- Tao mà là con chó, tao cắn nó liền.

Không biết có phải nghe lời thằng Hùng lác hay không mà con chó, sau khi bị thằng Vân đánh một cây thật mạnh vào lưng, liền chồm lên tấn công thằng này. Tụi nhỏ đứng trong sân banh la lên:

- Chết mẹ, thằng Vân bị chó nó cắn rồi...

- Chó phản chủ cắn chủ, phải bắt con chó ra...

- Bắt con chó ra...

Tụi nó kêu la om sòm nhưng không thằng nào dám nhào vô để tách con chó bẹc-giê ra khỏi thằng Vân. Bây giờ, ngược với hình ảnh hàng ngày, thằng Vân đang bị con chó rượt chạy vòng vòng. Hình như con chó này đã căm thù thằng Vân lắm hay sao mà quyết cắn một cú chí mạng. Thằng Vân kêu lớn:

- Cứu tao... cứu tao... tụi...

Nhưng mấy thằng nhỏ đứng trong sân banh sợ quá, người cứng đờ như trời trồng. Không thằng nào dám chạy ra mà còn sợ rằng đứng đây, con chó đang lên cơn điên hung dữ này chạy vào táp mình một cái là lãnh thẹo với 36 mũi chích ngừa của 'Phú de' như chơi.

Lúc này, thằng Vân bị con bẹc-giê phập một cái vào chân nhưng thời may thằng này rút chân kịp nên

https://tieulun.hopto.org

hàm răng con chó chỉ sướt qua da của nó. Nghe mùi máu, con bẹc-giê hình như hung dữ hơn vì hàng ngày nhà thằng Vân thường cho con chó ăn thịt bò tươi. Nó nhào vào người thằng Vân để cắn trong khi thằng này đang cố gắng chạy để thoát khỏi hàm răng của con chó thân yêu nay đã trở thành con vật phản chủ. Trên sân banh bây giờ là cảnh tượng rượt đuổi hết sức hài hước giữa con chó và người mà người lại là ông chủ nhỏ của nó.

Bỗng dưng đánh rầm một tiếng. Tụi con nít đang đứng trên sân banh nhìn về hướng tiếng động xảy ra thì thấy thằng Hải đang khiêng nguyên chiếc xe đạp nhỏ quăng về phía con chó để giải vây cho thằng Vân. Con chó ngừng đuổi thằng Vân để quay về phía thằng Hải. Bây giờ đến phiên thằng Hải cuống quýt tìm cách thoát khỏi cặp mắt của con chó nổi tiếng hung dữ mà nó đã từng được biết khi thằng Vân mang chó vào trường để thi đấu với con chó Mót của thằng Lượm. Thằng Hải quay lưng, co giò chạy. Con chó bẹc-giê bỏ thằng Vân và quay theo rượt thằng Hải. Đến phiên thằng này la chói lói: 'Lượm ơi, chó rượt tao... Lượm ơi...". Con chó phóng lên chụp hai chân trước vào lưng thằng Hải. Áo nó rách soạt để lộ ra những đường sướt trên lưng rướm máu.

Sở dĩ thằng Hải kêu tên thằng Lượm chói lói như vậy vì hai thằng có hẹn đến sân banh để tập đá banh.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Hải và thằng Lượm đến ông Hai Ghiền mướn xe đạp cùng lúc nhưng thằng Hải đạp xe đi trước còn thằng Lượm vừa đạp xe vừa kéo con chó Mót chạy theo nên chậm hơn thằng Hải.

Vừa lúc ấy, con chó Mót vừa đến kịp chạy lại ngay đầu con bẹc-giê. Con chó to ngừng lại nhe răng nhìn đối thủ nhỏ con đang thị uy bằng tiếng sủa yếu ớt của mình. Thằng Lượm quăng ngay chiếc xe đạp ngã trên mặt đất, chạy lại ôm con chó Mót và nhìn thẳng vào mắt con chó bẹc-giê. Trước đây thằng Lượm đã từng đối mặt và thu phục con chó này trong trường rồi, nhưng lúc đó nó không hung tợn và có vẻ lên cơn như lúc này nên bây giờ thằng Lượm bối rối vô cùng.

Nhiều người có kinh nghiệm về dạy chó đã nói với thằng Lượm là không nên nhìn vào mắt con chó đang hung dữ vì nó biết mình đang sợ nó. Nhưng thằng Lượm lại làm ngược lại. Nó nhìn thẳng vào mắt con chó bẹc-giê với cặp mắt bình thản và hiền từ. Thằng Lượm nổi tiếng là thằng có ảnh hưởng, sức hút với mấy con chó vì từ nhỏ nó đã nằm chung với chó nên hấp thụ hơi chó trong người. Trong khuynh hướng thiên bẩm, mỗi người có một biệt tài trời phú khác nhau thì có lẽ thằng này được trời cho cái tài dụ chó. Trước nỗi sợ hãi của bọn trẻ, thằng Lượm khẽ huýt sáo, rồi từ từ lột cái áo thun đang mặc, cuộn tròn lại. Nó rất bình tĩnh, tuy nhiên để phòng hờ

https://tieulun.hopto.org

bất trắc, nó cũng lui dần từng bước và con bẹc-giê cũng từng bước chậm chạp tiến lên. Bầu không khí rất căng thẳng. Thằng Lượm đưa cái áo thun đã cuộn tròn thành một cái gói bùng nhùng đưa dứ dứ trước ngực để làm vật cản giữa nó và con bẹc-giê. Nó cũng hiểu là cách đối phó với một con chó dữ là phải có một vật cản để đánh lừa con chó rồi sau đó là... chạy. Nhưng thằng Lượm không thể chạy được vì phía sau lưng nó là bức tường của Ty Cứu hỏa quận.

Con chó Mót trong tay thằng Lượm vẫn tiếp tục sủa. Thằng Lượm vừa thủ thế bằng cách cầm cái áo thun cuộn tròn đưa thẳng về phía trước, đánh lưỡi kêu 'chóc... chóc'. Nó lùi dần, lưng tựa vào bức tường và con bẹc-giê từ từ tiến lên.

Lạ thay, con bẹc-giê chậm chạp đưa mũi hửi hửi cái áo thun cuộn tròn - vật hộ thân của thằng Lượm. Rồi nó hả miệng, đưa ra hàm răng nhọn lễu, to và cái lưỡi thè dài đỏ hỏn, táp lấy cái áo thun. Thằng Lượm không giữ lại mà còn buông cái áo thun ra để con bẹc-giê có thể dễ dàng ngoạm lấy. Con bẹc-giê vẫn gừ gừ nhưng không còn thái độ hung dữ như trước. Thằng Lượm từ từ đưa cánh tay vuốt lên đầu con bẹc-giê. Con vật ngước mõm lên, há miệng và lấy lưỡi liếm tay nó.

Bỗng dưng có tiếng kêu của một người phụ nữ:

- Vân... Vân... con chó cắn con nhiều không?

https://tieulun.hopto.org

Một người đàn ông lao đến con chó, nắm chặt dây đai cổ:

- Ki... Ki... đứng yên đó... Ki...

Ông ta lấy cái rọ mõm chó tròng vào mõm con bẹc-giê. Rồi ông ta lấy một cái roi đã mang theo người cùng với cái rọ, quất tới tấp vào thân người con chó. Con bẹc-giê sau khi bị người đàn ông nắm chặt vòng cổ, rọ mõm thì đứng yên, tỏ vẻ phục tùng. Thằng Lượm chụp tay người đàn ông lại:

- Bác... bác... đừng đánh nó, tội nghiệp.

- Tội nghiệp con mẹ gì, nó mới cắn con tao.

- Tại thằng Vân đánh nó chớ bộ.

Người phụ nữ xem vết thương ngay chân thằng Vân, thở phào:

- May quá, con chỉ bị trầy thôi, xức 'canh-ki-ốt' là khỏi... Tôi đã nói với mình rồi, đừng nuôi mấy con chó này nữa có ngày nó phản chủ mà mình không nghe lời tôi.

Người đàn ông - ba thằng Vân chống chế:

- Chắc nó lên cơn, để anh trị nó vài trận đòn là nó yên ngay. Dân 'áp-phe' phải nuôi chó dữ mới có máu mặt chớ.

Ông ta giơ roi lên định đánh con bẹc-giê thì thằng Lượm la lên:

- Bác ơi, bác đừng đánh nó nữa, tội nghiệp nó.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Vân cũng phụ họa theo thằng Lượm:

- Thôi ba ơi, đừng đánh nó. Càng đánh nó càng dữ lên đó.

Nói xong thằng Vân đi lại cạnh con bẹc-giê và vuốt ve dọc cái lưng của nó. Con bẹc-giê cọ cọ cái rọ mõm vào người thằng này. Thằng Vân kêu thằng Lượm:

- Lượm, Lượm lại đây chơi với con chó của tao nè. Chắc nó sợ mày lắm đó...

Sực nhìn thấy thằng Hải đang dựng chiếc xe đạp và chăm chú nhìn xem chiếc xe có bị hư gì không khi nó quăng xe vào con chó để giải vây cho mình, thằng Vân chạy lại, hỏi bằng cái giọng hết sức trìu mến trước kia chưa từng có:

- Mày đưa cái lưng tao coi. Trời ơi, lưng mày trầy chảy máu hết rồi. Thôi về nhà tao xức thuốc 'canh ki ốt' nhe. Xe mày có bị hư gì không?

Thằng Hải gãi đầu:

- Tao cũng không biết. Để tao đạp xe một vòng thì mới biết được chớ bây giờ thì đâu có biết. Tao chỉ lo cái xe đạp mướn của ông Hai Ghiền thôi, không biết có hư gì không? Còn cái lưng thì bị chút đỉnh thôi, nhằm nhò gì ba cái lẻ tẻ mậy.

Thằng Vân chỉ thằng Hải và thằng Lượm, nói với má nó:

- Má ơi, mấy thằng bạn của con hồi nãy cứu con đó.

Má thằng Vân xoa đầu thằng Hải khen:

https://tieulun.hopto.org

- Dì cám ơn mấy con nghe... Vân, hôm nào con rủ mấy bạn lại nhà ăn bánh, uống nước ngọt nhe.

- Không, má đãi tiệc đi.

- Ừ, tiệc thì tiệc.

Bỗng dưng con bẹc-giê lại gầm gừ. Nó vùng lên như muốn thoát khỏi sợi dây xích mà ba thằng Vân đang cầm trong tay. Và rồi nó vùng mạnh. Sợi dây xích bung ra. Con chó phóng đi...

Lúc ấy, người đạp xe dẫn con chó của mình vừa đi ngược lại. Con bẹc-giê của thằng Vân chạy về hướng con bẹc-giê kia. Hai con chó xoắn lấy nhau. Con bẹc-giê của thằng Vân nhảy chồm lên phía sau của con bẹc-giê kia làm chủ của nó loạng choạng tay lái chiếc mô-bi-let rồi ngã xuống.

Má thằng Vân lấy tay che mắt nó lại. Còn ba thằng Vân thì cười và nói lớn:

- Té ra nó động đực.

Còn thằng Hải quay mặt đi và nói với thằng Lượm:

- Mày nhìn chó nhảy đực thì mắt mày bị mụt lẹo đó, đừng có nhìn.

https://tieulun.hopto.org

Những kịch sĩ lớp Nhất

- Tức cha chả là tức. Tại sao hội nghị Bình Than mà vua Trần Nhân Tông lại chẳng 'đái hoài' gì Hoài Văn Hầu?

Cô An Khê cười to:

- Hải, 'đoái hoài' chứ không phải 'đái hoài'.

Thằng Vân đứng ngoài xem tập, nói chõ vào:

- Thằng này bị bịnh bọng đái cô.

Thằng Hải cãi:

- Dạ, em nói 'đái hoài' mà cô.

- Em tập đọc lại theo cô nhé, nào đờ o đo a đoai...

- Dạ, đờ... đo... đoái hoài.

- Đúng rồi. Tập lại đi.

- Sao lại chẳng đái... đoái hoài đến Hoài Văn Hầu này...

https://tieulun.hopto.org

Rồi đến đoạn Trần Quốc Toản nói chuyện với mẹ:

- Chắc là mấy Vương trong hội nghị Bình Than cho con còn trẻ, không biết đánh giặc Nguyên nên mới cho con đứng ngoài chầu chực. Ngay cả đức ông Hưng Đạo Vương...

Con Mai bắt đầu vào vai mẹ của Trần Quốc Toản:

- Toản con, tuổi con còn nhỏ, miệng còn hôi sữa, hãy lo chuyện học lục thao, tam lược. Chuyện chiến trường chống giặc Nguyên đã có các đức ông, là người lớn lo.

- Không, thưa mẹ, Toản con trộm nghĩ chuyện giặc vào chiếm nước ta thì đây là chuyện của toàn dân Đại Việt chứ chẳng phải chuyện riêng của nhà Trần hay của các Vương. Con dù nhỏ tuổi nhưng quyết lòng phất cờ... Phá Cường Địch Báo Hoàng Ân...

Con Mai lấy tay đập đập vào lưng của nó:

- Cô ơi... em mệt quá, khum mỏi lưng muốn chết.

- Hồi nãy em thấy mắc cười quá cô. Nhìn con Mai khom lưng mà xưng là má của em... May là tập khúc này nhiều lần em không không còn thấy mắc cười nữa.

Tiếng thằng Hải và con Mai chọc nhau sau khi đóng xong đoạn kịch tạo ra những tràng cười sảng khoái. Nãy giờ tụi nó hơi căng thẳng. Dù đã tập đoạn này khá nhiều lần, nhưng cả hai đứa đều lo lắng. Lo sợ diễn không dạt theo yêu cầu của thầy tuồng là cô

https://tieulun.hopto.org

An Khê. Xem cải lương, hát bội cúng đình đã nhiều, lần này được làm Trần Quốc Toản thằng Hải khoái lắm. Nó còn thắc mắc:

- Cô ơi, Trần Quốc Toản có múa kiếm không cô?

Còn con Mai:

- Em đóng vai bà già, xấu quá. Sao cô không cho em đóng vai công chúa?

- Làm gì có công chúa vậy trò? Trò còn phải làm lưng còng tóc bạc nữa nghe -thằng Hải chọc con Mai - Nhưng mà tui thấy trò đóng tui sợ má tui muốn té đái luôn vậy.

- Xí, đồ vô duyên. Con trai mà ăn nói vô duyên, vô dùng.

*

... Ngồi nhớ lại buổi tập tuồng mấy bữa trước, cô An Khê không khỏi chạnh lòng. Cô An Khê biết khi cô không cho thằng Hải đóng kịch trong buổi diễn văn nghệ của học sinh toàn quận là một quyết định đã gây khó khăn không ít cho đội kịch của trường. Không hiểu mấy thầy cô lớp khác tại sao lại nghi ngờ thằng Hải ăn cắp cây viết của trò Són. Cô không thể để một học sinh đang bị các thầy cô khác nghi ngờ như thế lại được đóng vai Trần Quốc Toản dù cho sau khi tuyển chọn học sinh lớp Nhứt trong toàn trường chỉ có mình Hải là người có khả năng nhất.

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

Cô biết Hải không phải là người lấy cây viết vì trong tất cả các lá phiếu của học sinh trong lớp đều là phiếu trắng. Nghĩa là không học sinh nào thấy thằng Hải lấy cây viết của thằng Són. Vậy thì sự nghi ngờ thằng Hải của các thầy cô bắt đầu từ đâu?

Đây là màn kịch duy nhất và chủ lực của trường Bình Tây tham gia chung trong buổi hội diễn học sinh quận 6 mà thầy hiệu trưởng đã đặt niềm tin vào nơi cô. Cô An Khê còn nhớ buổi họp cùng với các giáo viên trong trường, thầy Hiệu trưởng đã nói: 'Trường Bình Tây chúng ta là một trường nhỏ trong quận, nhất là khi so với các trường tư của người Hoa như Tân Dân. Trường ta nghèo, không có ngân khoản cho chương trình văn nghệ học sinh tiểu học toàn quận cuối năm nhưng tôi cũng cố gắng vận động Hội Phụ huynh đóng góp.Trước mắt là cùng tham gia sinh hoạt văn nghệ chung với các trường trong quận, hai là tôi muốn mình dùng hình thức văn nghệ để giáo dục các em những bài học lịch sử chiến đấu của cha ông. Diễn kịch lịch sử để dạy lịch sử và cho học sinh xem kịch lịch sử để tụi nó hiểu rõ thêm cha ông mình đã dành độc lập cho đất nước như thế nào. Vì vậy, thay mặt ban giám đốc trường giao cho cô An Khê viết tuồng và làm thầy tuồng ý, cô tuồng - vì cô là nữ mà. Các thầy cô biết tại sao tôi giao cho cô An Khê viết và làm 'Cô tuồng' không? Đơn giản là cô

https://tieulun.hopto.org

Khê đang là kịch sinh năm thứ ba của trường Quốc gia Âm nhạc Kịch nghệ[1].

Tiếng thầy Minh vang lên trong góc:

- Vậy không nên cho cô Khê làm đạo diễn, thầy?

Mọi người quay nhìn vào thầy Minh, thầy Hiệu trưởng ngạc nhiên hỏi:

- Sao vậy, thầy Minh?

Tỉnh bơ, thầy Minh đáp:

- Lỡ cô Khê đạo diễn vở kịch này thành công quá, ban kịch Tân Dân Nam của ông Anh Lân mời cổ đóng kịch thì trường Bình Tây mất đi một nữ giáo viên xinh đẹp sao thầy?

Trong khi cô An Khê đỏ mặt xấu hổ thì thầy Hiệu trưởng cười nói to:

- Không mất đâu. Dù là nữ kịch sĩ nổi tiếng thì cô An Khê cũng phải là giáo viên của trường Bình Tây chứ. Lúc ấy trường chúng ta nổi tiếng nhờ nữ kịch sĩ An Khê đó...

Mọi người cùng vỗ tay làm cô An Khê đỏ mặt lên. Gánh nặng đã đè lên vai cô. Ngoài giờ dạy bọn nhỏ trên lớp, buổi chiều cô còn phải học lớp thoại kịch ở trường Quốc gia Âm nhạc Kịch nghệ. Nhưng thầy hiệu trưởng đã tin và giao phó trách nhiệm thì cô

---

[1] Trường Quốc gia Âm nhạc Kịch nghệ (nay là Nhạc viện Thành Phố) có khoa kịch nói. Kịch sinh chỉ học một buổi

https://tieulun.hopto.org

không thể khước từ. Và cô phải thành công trong việc tập dợt học sinh lớp nhứt diễn thành công vỡ kịch.

Cô đã tìm thầy Vũ Khắc Khoan -một kịch tác gia cũng là thầy của cô trong trường Quốc gia Âm nhạc Kịch nghệ để xin kịch bản 'Thần Tháp Rùa'. Nhưng đọc xong kịch bản cô cảm thấy rằng kịch bản này rất khó và không phù hợp với trình độ bọn 'kịch sĩ lớp Nhứt'. Thế là cô cầy cục, thức đêm để viết kịch bản 'Hoài Văn Hầu Trần Quốc Toản' - vừa với mục đích biểu diễn vừa để bọn học sinh có điều kiện học lịch sử qua nghệ thuật - một ý định mà cô hằng ôm ấp. Sau khi viết kịch bản khoảng năm trang đánh máy cô An Khê liền đưa cho thầy Khoan xem để thầy góp ý kiến sửa chữa. Được nghe thầy Khoan khen hay và nói thêm: 'Có thể nhuận sắc để làm bài thi diễn tốt nghiệp', cô mừng quá đỗi.

Cô nhờ một nam kịch sinh lớp đàn anh là Nguyễn Quang vào trường Bình Tây chọn 'kịch sĩ'. Người kịch sinh - đàn anh của cô An Khê cũng là người miền Bắc, tuy còn trẻ nhưng anh ta bắt chước tài tử chánh trong bộ phim 'Cuốn theo chiều gió' của Mỹ để bộ râu con kiến và hơi điệu đàng. Cô không thích anh ta lắm, nhưng vì nể trọng tài năng nên cô nhờ anh ta dành chút thời giờ giúp cô chọn diễn viên trong đám học sinh ở trường, cô sợ rằng mình không công tâm. Anh ta vuốt mái tóc bồng bềnh, nhìn cô

https://tieulun.hopto.org

nheo nheo mắt. 'OK'. Anh ta có cái nheo nheo mắt rất dễ làm chết các cô ái mộ tài tử đầy rẫy Sài Gòn.

Học sinh các lớp Nhứt có khả năng văn nghệ đều có mặt trong buổi tuyển lựa người đóng vai Trần Quốc Toản. Nguyễn Quang lên hướng dẫn cho tất cả các em cách đóng vai Trần Quốc Toản phải có điệu bộ như thế nào, giọng nói lúc bóp nát trái cam ra sao. Tướng đi, nét mặt, cách vung tay và từng câu thoại đều được chàng kịch sinh hướng dẫn thật kỹ. Sau đó từng học sinh ra diễn theo cách mà Nguyễn Quang đã chỉ. Chỉ trong buổi sáng chủ nhật, Quang đã làm xong nhiệm vụ 'bà bầu' An Khê giao là chọn được các vai: Trần Quốc Toản do Hải lớp Nhứt 2, mẹ Trần Quốc Toản do em Mai lớp Nhứt 4, Hưng Đạo Vương do em Trọng lớp Nhứt 1, thằng Vân đảm nhiệm vai tướng Tàu vì chỉ giỏi làm... hề giống Tùng Lâm.

Chương trình tập dợt đã bắt đầu được hơn tháng nay, vào ba buổi tối trong tuần. Khi chỉ cho các em diễn xuất, nhiều lúc cô An Khê không kiềm được cảm xúc của mình. So với mặt bằng các học sinh có khả năng văn nghệ thì thằng Hải vẫn hơn. Cô An Khê chỉ tập trung cho vai này vì đây là vai chính của vở kịch. Vậy mà...

https://tieulun.hopto.org

Kịch sĩ bị mất vai

Ngày hôm qua, việc tập kịch đang diễn ra suôn sẻ, đều đặn thì cô được thầy hiệu trưởng mời lên văn phòng gặp riêng. Sau khi rót ly nước trà mời cô, thầy hiệu trưởng nói:

- Tôi nghe nói chương trình tập kịch của cô rất tốt...

- Dạ, đang rất tốt, thưa thầy. Các em hăng say lắm.

- Tập thì tập nhưng đừng để các em xao lãng chuyện học. Các em phải đủ điểm để ra trường và thi đậu đệ thất, đó là nhiệm vụ của chúng ta.

- Dạ. - Cô An Khê có linh tính là thầy hiệu trưởng chưa vào chủ đề chính câu chuyện.

- Vai Trần Quốc Toản mình có thể thay để em khác đóng được không?

Cô An Khê giật mình:

https://tieulun.hopto.org

- Thưa thầy, sao lại phải thay vai em Hải thầy?

- Tôi cũng không muốn làm cô mất hào hứng nhưng tôi nghe râm ran là trò Hải ăn cắp viết máy của một bạn trong lớp học... Không biết cô biết việc này hay chưa? Và cô đã giải quyết như thế nào mà tôi cũng chưa được nghe cô tường trình?

Cô An Khê bình tĩnh đáp:

- Thưa thầy, em cũng có nghe các em học sinh nói qua nói lại, nhưng em Són - người mất viết thì chưa có thưa gửi chính thức nên em cũng chưa giải quyết, thưa thầy.

- Cô nghĩ sao về em Hải?

- Thưa thầy, theo như linh tính của em thì nếu như em Són có mất bút thì cũng chẳng phải do em Hải lấy... Em Hải là một học sinh có hạnh kiểm tốt từ những năm lớp dưới.

- Con người ta cũng có những lúc đuối lòng, nhất là những học sinh còn nhỏ tuổi, sơ sẩy là lòng tham nổi lên...

- Dạ, nhưng em không nghĩ là Hải có thể lấy cắp bút của bạn. Nhìn gương mặt Hải, em thấy trò ấy trong sáng, lương thiện lắm. Nếu như trò Hải lấy cắp bút của trò Són thì trò ấy không thể có cặp mắt ấy, giọng nói ấy khi đóng kịch hoặc gặp bạn bè đâu thầy...

Thầy hiệu trưởng trầm ngâm, tợp một hơi ly nước trà:

https://tieulun.hopto.org

- Tôi cũng khó xử quá. Nhưng trong dư luận giáo viên đã râm ran rằng cô không công tâm, vì thương trò Hải hoặc vì sợ mất người đóng vai chính nên cô đã dung túng cho trò Hải. Tôi thì chưa nghĩ như vậy, vì chưa có đơn thưa kiện của phụ huynh học sinh trò Són và chưa có cuộc họp của hội đồng giáo viên nhà trường nên chuyện kỷ luật trò Hải thì chưa tính, nhưng trong tình cảnh này thì cô không thể để Hải đóng vai Trần Quốc Toản - một anh hùng tuổi trẻ nhà Trần chống quân Nguyên được. Khi xem, học sinh sẽ nghĩ gì và mức độ thành công của vở kịch sẽ không cao...

Ở khía cạnh này thì cô An Khê thấy thầy hiệu trưởng có lý. Khi chưa có kết luận để minh oan cho Hải thì khó có thể thuyết phục được thầy hiệu trưởng, các giáo viên và ngay cả học sinh. Cô có thể đưa nhân vật Trần Quốc Toản của trò Hải cho trò Vân đóng và chọn em khác đóng vai của Vân. Không biết trò Vân có thể đảm đương được không. Cô không hiểu vì sao mà thầy Minh lại nói trò Vân có thể đóng được, Nhưng hoàn cảnh bắt buộc, cô An Khê không muốn vở kịch tâm huyết của mình chỉ vì Hải mà phải hủy bỏ.

- Dạ, em sẽ thay vai trò Hải. Trò Vân sẽ đóng vai Trần Quốc Toản cho đến khi tìm ra thủ phạm ăn cắp cây bút của trò Són.

https://tieulun.hopto.org

Trên đường đi về lớp, lòng cô An Khê nặng trĩu. Cô nhớ lại lời thầy hiệu trưởng là có giáo viên nói rằng cô vì thương trò Hải, vì sợ hư vở kịch nên đã dung túng cho hành động ăn cắp. Giáo viên nào lại nói với thầy hiệu trưởng như thế. Chỉ có một người thôi... Cô giáo Hoa chứ không ai!

Khi cô An Khê dắt chiếc Solex vừa ra khỏi nhà để xe giáo viên thì thấy con Mai đang đứng đợi. Hai tay nó cầm cặp che đầu vì nắng:

- Cô, cô...

Vừa vắt mí thân áo dài sau vào yên sau xe, nghe tiếng kêu của con Mai, cô An Khê liền gỡ ra và dựng xe đứng đợi:

- Thưa cô, em... em...

- Có gì vậy em?

- Dạ... dạ chuyện... chuyện của trò Hải... Thưa cô, cô không cho trò Hải đóng kịch hả cô?

- Sao em biết?

- Dạ, em nghe mấy trò đồn như vậy.

- Ờ... cô đang tính tìm trò nào đóng thế.

Con Mai lắc đầu:

- Không được đâu cô ơi... Không ai đóng hay bằng trò Hải hết á.

- Nhưng trò Hải bị... bị...

Cô An Khê cảm thấy khó nói cho con Mai biết tại sao cô không được quyền chọn thằng Hải đóng kịch

https://tieulun.hopto.org

nữa. Chuyện này đã ngoài thẩm quyền của cô. Nhưng thật ra, trong lòng cô cảm thấy có cái gì đó còn gờn gợn, chưa thỏa đáng. Nếu như thằng Hải ăn cắp bút của thằng Són thì chuyện cô không cho nó đóng kịch nữa là đúng nhưng nếu nó không ăn cắp thì sao?

- Cô ơi, trò Hải có tội gì thì cô tha cho trò ấy đi. Em thấy trò ấy buồn lắm, mặt mày cú xụ hà.

- Em biết trò Hải bị tội gì không?

- Dạ em nghi.

- Em nghi làm sao?

- Em nghe tụi nó nói là trò Hải ăn cắp viết của trò Són. Nhưng em có gặp trò Són em hỏi thì trò Són nói không có nghi cho trò Hải.

- Em nghĩ trò Hải là học sinh tốt hay xấu?

- Tốt, cô. Em chắc ăn như bắp là trò Hải không ăn cắp viết của trò Són đâu. Nhiều khi trò Són cũng a thần phù lắm cô. Cô ơi, cứ cho trò Hải đóng kịch nhe cô. Có trò Hải em đóng mới vui...

- Ờ, để cô hỏi thầy hiệu trưởng. Em về đi.

- Thưa cô, em về. Cô cho trò Hải đóng nhe cô.

Giọng nói trong sáng và lòng tin của con bé vào thằng Hải khiến cô An Khê suy nghĩ. Trên đường về cô mải miết suy nghĩ về trường hợp của thằng Hải. Thực ra đến giờ chuyện thằng Hải có ăn cắp viết hay không đối với cô đã rõ.Thằng Són thì không thưa

https://tieulun.hopto.org

kiện gì chuyện nó bị ăn cắp viết mà chỉ là chuyện bọn trẻ trong lớp nói với nhau thôi. Nhưng tại sao thầy hiệu trưởng lại nghe đồn để không cho thằng Hải đóng kịch. Ai đã đi nói cho thầy biết? Và quan trọng là có đúng thế không? Nếu đúng thì chuyện không cho thằng Hải đóng kịch là hợp lý nhưng nếu thằng Hải không ăn cắp viết của bạn như vậy có phải là xúc phạm nhân phẩm của nó không? Như vậy là một sự sỉ nhục nó trong mắt của bạn bè, làm nó bị tổn thương. Và nếu nó không lấy cắp của bạn thì làm sao lấy lại được sự hồn nhiên cho nó đây? Có sự minh oan nào có thể gột sạch được tất cả sự tổn thương mà con người phải chịu đựng? Dù cho có minh oan thì cũng khó mà bù lại sự chịu đựng hàm oan của con người. Nhưng tiếng xấu thì dễ bị người cười chê chấp nhận còn sự minh oan đôi lúc cũng đi vào khoảng không. Con người, đôi lúc, chỉ muốn nghe điều họ muốn nghe. Con Mai - chỉ là bạn thôi mà nó còn giữ được niềm tin nơi bạn. Còn mình, mình là cô giáo lại không hiểu và không tin học trò hay sao?

https://tieulun.hopto.org

Bí mật của thằng Cảnh hù

Từ khi trong lớp Nhứt hai có hai 'kịch sĩ' Hải và Vân được chọn đóng kịch, mấy đứa bạn trong lớp rất hãnh diện và hào hứng. Chưa bao giờ tụi nó được quen với kịch sĩ. Tụi nó chỉ được xem kịch sĩ trên ti-vi, trên sân khấu nên tưởng tượng nghệ sĩ sân khấu không phải là người phàm. Nghệ sĩ đẹp quá. Hấp dẫn quá. Ca hay, hát mùi quá. Nghệ sĩ giàu lắm. Họ phải ở nhà lầu, xe hơi. Nam nghệ sĩ chắc có năm, sáu bà vợ còn nữ nghệ sĩ chắc phải có chồng làm trung tướng, thiếu tướng hay tổng thống. Có thằng cho rằng nghệ sĩ không bao giờ phải đi... ị.

Bây giờ trong lớp của tụi nó có tới hai kịch sĩ. Thế là tụi nó hàng ngày được gặp nghệ sĩ đóng vai Trần Quốc Toản và tướng Tàu. Chắc thằng nghệ sĩ nào

https://tieulun.hopto.org

cũng có kiếm đeo bên mình lủng la lủng lẳng. Nhưng đó là trên sân khấu. Còn trong giờ học, nghệ sĩ Hải, Vân cũng bị cô giáo la như tụi nó. Ra chơi, tụi nó có thể mua bánh cho kịch sĩ Hải ăn khính. Có thể đi vô cầu tiêu đi tè cùng kịch sĩ Vân để nhìn 'chim' kịch sĩ có khác gì mình không. Cũng giống hệt!

Nhưng nghe loáng thoáng là thằng Hải không được cho đóng kịch nữa, tụi nó bèn bàn lung tung trong giờ ra chơi. Thằng Lượm là thằng bảo vệ thằng Hải nhất:

- Thằng Hải không bao giờ ăn cắp viết của thằng Són. Tao mất con chó, nó còn giúp tao đi kiếm lại mà. Chắc tại thằng Són thưa cô.

Thằng Són lắp bắp, nói cà lăm. Thằng này khi có chuyện bối rối thường hay cà lăm:

- Tao... đâu... đâu có méc... méc... cô hồi nào đâu. Chắc tao... tao... tao... để cây viết máy đâu đó rồi tao quên... quên. Để từ từ tao kiếm lại, có gì đâu... đâu. Bữa đó, chắc tao... bị... bị... bịnh... nên la sảng vậy... vậy...mà. Chắc tại thằng... thằng... Vân...

Thằng Vân la lên:

- Tao có nói thằng Hải ăn cắp đâu. Tao chỉ nói là nó ngồi gần mày rồi nó đi đâu mất. Tao cũng tin là thằng Hải không có lấy. Nó còn cứu tao khỏi bị con chó của tao cắn mà. Nó là thằng lương thiện...

Thằng Hiệp mập - thằng có tật hay nói chữ lên tiếng:

https://tieulun.hopto.org

- Cây ngay không sợ chết đứng, chỉ sợ chết nằm. Thằng Hải là thằng cây ngay nên nó đâu có sợ.

- Cây ngay sao mà bị cô An Khê không cho làm nghệ sĩ. - Thằng Cảnh hù lên tiếng.

Bây giờ tụi nó châu đầu qua 'sát phạt' thằng Cảnh hù:

- Lính kín gì mà tìm không ra thủ phạm để thằng Hải bị hàm oan.

- Chắc lính kín chỉ có súng nước, chứ không có 'côn-đui'[1].

- Vây là thằng ăn cắp giỏi hơn thằng lính kín.

Tức mình, thằng Cảnh hù la lên:

- Tao biết cây viết giờ nằm ở trong tay đứa nào rồi.

- Ủa, mày làm thầy bói hồi nào vậy? - Thằng Vân chọc quê.

- Tao không có làm thầy bói mà dựa theo kinh nghiệm điều tra của ba tao.

- Sao tao nghe nói ba mày ưa đánh tù lắm mà. Đánh đau thì khai bậy bạ hết.

Thằng Cảnh hù úp mở:

- Tao chỉ nói với cô thôi. Khi nào cô An Khê hỏi, tao sẽ làm 'lắp bo'[2]

- Thôi nói cho tụi tao nghe đi, để tụi tao bảo kê cho thằng Hải làm kịch sĩ.

---

[1] Tên một loại súng: colt 12

[2] Báo cáo. Từ chữ 'rapport' (tiếng Pháp)

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

- Tao không nói với tụi mày. Lính kín chỉ 'lắp bo' với cấp trên, với cô giáo thôi. Khi nào cô biết, cô sẽ xử tội để kẻ khác bị hàm oan. Thật thà khai tuốt luốt thì sẽ được pháp luật khoan hồng.

Thằng Lượm suy nghĩ một lúc rồi nói:

- Hay là như vầy đi tụi bay...

- Như vầy là như làm sao? -Thằng Són nôn nóng hỏi.

- Hay là thằng Vân gặp cô nói với cô là tụi mình xin cho thằng Hải vẫn đóng kịch được không?

Thằng Út đẹt nói bâng quơ:

- Đâu có thằng nào nói tốt cho thằng mình ghét mậy! Nghe nói thằng Vân đang chờ đóng vai Trần Quốc Toản...

Thằng Vân nổi nóng khi thấy thằng Út đẹt nói đúng tâm trạng của nó nhưng là tâm trạng của mấy ngày về trước. Nó được thầy Minh cho biết là nếu như thằng Hải không được đóng vai Trần Quốc Toản nó sẽ đóng thay. Nhưng từ khi thằng Hải xả... lưng cứu nó thì nó lại khoái thằng này. Nó không cần đóng vai chính nữa. Chỉ cần là quân Tàu cho thằng Hải chém đầu là nó vui rồi. Thằng Vân cảm thấy uất ức khi thằng Út đẹt nói kháy:

- Mày... trò... nói gì thì nói đàng hoàng nghe. Thằng Hải đóng hay hơn tao nhiều. Tao chỉ biết đá banh chớ đâu biết đóng kịch.

https://tieulun.hopto.org

- Mày đá banh cũng dở nữa. Mày là liên toán trưởng nên tụi nó mới chuyền banh cho mày đá. Tránh voi chẳng xấu mặt nào mà. - Thằng Hiệp mập chọc quê.

- Tao sẽ nói với cô giáo là tụi mình đồng lòng để cho thằng Hải vẫn tiếp tục làm nghệ sĩ hé. - Thằng Vân nói.

- Tụi tao là lòng tong cá chốt nói sức mấy cô nghe, chỉ có mày là có lông có cánh nên cô nghe liền. - Thằng Hiệp mập lại chen vào.

- Ê, nó mới có cánh chứ chưa có lông nhe.

- Nhưng tao sợ thằng Són nó thưa cô là thằng Hải...

Thằng Són nói liền:

- Không có đâu. Tao bầu cho nó một phiếu.

- Rồi. Sau giờ học tao sẽ gặp cô.

Lúc ấy, trống trường vang lên báo hiệu giờ ra chơi đã kết thúc. Trong những đứa tham gia câu chuyện hồi nãy giờ, có ba thằng trong bụng đang tự hỏi thằng Cảnh hù biết gì mà có vẻ chắc chắn là đã tìm ra thủ phạm như vậy.

https://tieulun.hopto.org

Bạn bè tin thằng Hải, còn cô giáo?

Sau con Mai rồi đến thằng Vân đến gặp cô An Khê để xin cô tiếp tục cho thằng Hải đóng kịch. Cô An Khê rất vui, trong lòng như trút được gánh nặng. Những đứa học trò thân yêu, thật thà, trong sáng đã thúc đẩy sự quyết tâm của cô hơn. Dầu sao, cô chỉ là giáo viên trong trường có nhiệm vụ phải nghe lời thầy hiệu trưởng - đại diện cho ban giám hiệu. Nhưng phải quyết định một vấn đề có liên quan đến danh dự và lòng tự trọng của một học sinh, một đứa bé, lòng cô cảm thấy có cái gì đó bất ưng. Vì vậy, trước khi có quyết định dứt khoát số phận của thằng Hải, cô An Khê đã kêu nó gặp cô sau giờ học. Chỉ có nói thẳng với nó và nghe lời nó nói thẳng thì việc quyết định của cô sẽ nhẹ lòng hơn.

https://tieulun.hopto.org

Nhìn mặt thằng này ủ rũ, cô An Khê không khỏi chạnh lòng. Còn đâu nét hoạt bát, lanh lợi của đứa học trò thông minh, hiếu động này nữa. Việc bị nghi ngờ, hất hủi đã bào mòn sự hồn nhiên của tuổi thơ ghê gớm như vậy sao?

Thằng Hải lễ phép, khoanh tay:

- Thưa cô...

- Ờ... - cô An Khê thấy khó mở lời -... trò... trò... thích đóng kịch không?

- Dạ, thích... thưa cô... em thích... - Thằng Hải trả lời, nó cúi gằm mặt để giấu cặp mắt buồn so.

- Cô sẽ cho em đóng kịch trở lại với một điều kiện, em đồng ý không?

- Dạ... dạ... được đóng kịch vai Lê Lợi em khoái lắm cô. Cô cho điều kiện gì em cũng chịu. Em sẽ trực nhựt liên tiếp... thay cho các bạn đang tập văn nghệ

- Không, cô chỉ có môt điều kiện là em phải nói thật cho cô một chuyện. Chỉ cần nói thật thôi... dù là... dù là...

- Dạ, em hứa với cô với tinh thần học sinh biết trọng danh dự..

Cô An Khê cười:

- Em rất thuộc bài cô dạy... nhưng thuộc bài với thực hành thì khác xa nhau. Vậy với tinh thần danh dự của một học sinh em cho cô biết về chuyện... về chuyện trò Són mất bút máy...

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

Thằng Hải nói nhanh:

- Dạ thưa cô, em cũng nghe nói là thằng, ủa trò Són có làm mất cây viết Pilot không biết ai lấy...

- Sao cô nghe nói nhiều học sinh trong lớp nghi em lấy viết của trò Són.

- Thưa cô, em bị oan nhưng em không biết nói làm sao cho các bạn tin... Vì hôm ấy, khi ra chơi em không ở trong trường... Em thề nếu em có lấy cho xe nhà binh mười bánh cán em chết không toàn thi thể đi cô.

- Em không nên thề. Cô không thích em thề như vậy.

- Nhưng em thề bị xe cán chết cô mới tin.

- Em có thề với bạn nào chưa?

- Dạ chưa cô. Nhưng với cô em thề.

- Cô không cần em thề. Cô chỉ cần em nói thật và tin vào nơi cô. Dù cho em có lấy bút của trò Són...

Thằng Hải nói gạt ngang:

- Không, thưa cô, em không lấy viết của trò Són. Em thích cây viết Pilot của nó lắm nhưng em không lấy viết của nó em... thề... ý quên, em nói thiệt...

Nghe thằng Hải nói mạnh miệng như vậy cô An Khê rất vui:

- Nhưng tại sao cô nghe nói là khi các bạn đòi xét người thì em không cho?

- Dạ... tại lúc đó em nhét trong bụng... em nhét...

- Em nhét cái gì?

https://tieulun.hopto.org

- Dạ, em nhét cuốn truyện trong bụng để vào lớp em coi... Mới đầu em nghĩ không cho tụi nó xét cũng không sao... bây giờ, tại vậy mà tui nó nghi em... Biết vậy em cho tụi nó xét cho rồi...

- Nãy giờ em nói thật với cô?

- Dạ em thề...

- Không được thề. Cô tin rồi... Thôi về ăn cơm cho ngon đi, chiều vào trường...

- Vô trường làm gì cô?

- Thì tiếp tục đóng kịch chứ làm chi nữa.

- Thiệt hả cô... Em được làm Trần Quốc Tuấn ủa... Toản hả cô...? Em cám ơn cô nhe... Em phải chạy về gấp báo cho con... trò Mai biết... Em về cô... Vui quá vui...

Thật ra khi cô An Khê quyết định cho thằng Hải được đóng kịch trở lại không biết người vui nhiều là nó hay cô?

https://tieulun.hopto.org

Nỗi niềm của cô giáo

Trời chưa bắt đầu vào hè nhưng phiên họp hội đồng giáo viên các lớp Nhứt và Nhì như được tổ chức trong một bầu không khí của một căn lều đóng kín, hầm hập nóng. Ít khi giáo viên của toàn hai khối lớp Nhì và Nhất được thầy hiệu trưởng mời họp tập trung như chiều hôm nay.

Khoảng chục giáo viên ngồi chung quanh một cái bàn dài, chính giữa là ông hiệu trưởng đang ngồi với gương mặt không vui. Khi mọi người đã ngồi im, chấm dứt tất cả những câu chuyện ngoài lề thì ông mới lên tiếng:

- Chiều nay tôi mời các thầy cô họp hội đồng giáo chức bất ngờ là tôi muốn cùng nhau bàn về một việc có liên quan đến danh tiếng của trường Bình Tây chúng ta. Đó là chuyện cô An Khê không chấp hành ý kiến của hiệu trưởng - của tôi - trong việc không

https://tieulun.hopto.org

được cho trò Hải đóng kịch để diễn vào cuối năm, thi đua văn nghệ cùng các trường khác. Tôi muốn biết được lý do cô An Khê không tuân theo mệnh lệnh của tôi. Cô An Khê có thể phát biểu ý kiến.

Trước cặp mắt e ngại và tò mò của đồng nghiệp, cô An Khê đứng lên, bình tĩnh:

- Thưa thầy hiệu trưởng, thưa các thầy, cô, tôi là người được thầy hiệu trưởng tin và giao cho công việc quan trọng của trường là tập hợp các em đóng vở kịch lịch sử. Tôi đã chọn được các học sinh có đủ khả năng đóng kịch trong từng vai. Trong đó, có trò Hải là học trò lớp tôi được phân công thủ vai Trần Quốc Toản. Nhưng trong thời gian này có tiếng đồn trong học sinh là trò Hải ăn cắp bút của một trò khác trong lớp nên thầy hiệu trưởng thấy nếu để trò Hải đóng vai vị anh hùng cứu quốc thì sẽ có tác dụng xấu. Vì vậy thầy hiệu trưởng bảo tôi nên đổi trò khác vào vai này.

Tiếng thầy Minh cất lên:

- Đúng quá chứ sao. Không thể để học trò ăn cắp làm hoen ố tên anh hùng được... Ai coi trường chúng ta ra gì... Thôi đừng có diễn tiết mục kịch nữa. Tôi có tiết mục ca vũ nhạc kịch thay thế.

Trong lòng thầy Minh rất muốn tiết mục của mình được thầy hiệu trưởng đồng ý cho tập thì sẽ hay và vui hơn kịch lịch sử chán ngắt nhiều. Nhưng thầy ấy bảo thủ, không kim thời một chút nào hết. Bởi vậy, đây là

https://tieulun.hopto.org

một dịp tốt bằng vàng phải chộp cho bằng được. Rồi các đồng nghiệp trong trường Bình Tây sẽ biết tài văn nghệ mình. Thầy Minh thầm nghĩ trong lòng.

- Suỵt... thầy để cô Khê nói chứ... - Có tiếng giáo viên nữ của khối lớp Nhì lên tiếng.

Thầy hiệu trưởng hỏi, giọng hơi gắt:

- Nhưng tại sao cô không nghe ý tôi. Tôi nghe thầy Minh cho biết là cô vẫn để trò Hải tập diễn kịch. Bộ cái vai kịch đó khó lắm sao mà không thay trò khác được? Nếu không có thay được thì sẽ hủy bỏ vở kịch của cô và thay vào là tiết mục múa, ca nhạc của thầy Minh.

- Đúng như vậy thầy. Tôi có thể tập dợt nhanh hết ga.

Không quan tâm đến lời thầy Minh, cô An Khê bình tĩnh trả lời:

- Thưa thầy, đúng như thầy nói là có thể thay em khác nhưng lý do thay trò Hải em thấy chưa hợp lý lắm thầy vì đến bây giờ chưa có yếu tố nào xác định trò Hải là học sinh ăn cắp cả. Làm như thế, em thấy là xúc phạm đến nhân phẩm học sinh mà nếu như trò Hải bị oan thì tội cho trò lắm, tiếng nhơ sẽ đi theo trò ấy đến lớn...

- Sao cô biết là trò Hải không lấy cắp? - Cũng vẫn là thầy Minh hỏi. Nhiều cặp mắt của các thầy cô giáo quay lại nhìn thầy Minh.

Vẫn bình tĩnh, cô An Khê trả lời nhẹ nhàng:

- Thưa thầy, hiện giờ thì trò Són chưa có thưa kiện gì.

https://tieulun.hopto.org

- Nhưng có tiếng đồn trong học trò là trò Hải lấy.

- Tôi là giáo viên của trò Hải và bằng trực giác tôi tin là trò Hải không phải là một học sinh xấu.

Thấy tình hình cuộc họp trở thành cuộc đấu khẩu của hai người, thầy hiệu trưởng liền ngăn:

- Xin mời cô Hoa có ý kiến.

Khi nghe tên cô Hoa được mời phát biểu ý kiến thì cô An Khê cảm thấy không thể còn gì cứu vãn cho thằng Hải. Đối với cô Hoa, Hải có một lỗi rất lớn là đã từng trêu chọc và chê cô Hoa xấu. Với tâm lý phụ nữ chẳng thà Hải chê cô Hoa dạy dở thì còn có thể cứu gỡ nhưng chê một người phụ nữ xấu đó là một sự xúc phạm - dù là người lớn hay trẻ nhỏ. Ngoài ra, hình như cô Hoa là người miền Nam, không thích người Bắc. Cộng với ý kiến của thầy Minh, ý kiến của cô Hoa, một giáo viên lớn tuổi, có thâm niên công vụ ở trường Bình Tây thì xem như mình 'lúa' rồi. Không biết sao cô Khê chợt nhớ đến từ 'lúa' của tụi thằng Hải hay dùng. 'Lúa' nghĩa là chết chắc, là thua cuộc. Trong trường hợp này thì 'lúa' có nghĩa là trò Hải sẽ bị coi là học trò ăn cắp và cô là người giáo viên bất tuân thượng lệnh. Cô có thể bị chuyển trường hay có thể bị chuyển xuống dạy các lớp cấp dưới. Không sao cả. Cô chỉ sợ cho thằng Hải. Không biết nó có thể chịu nổi cú sốc này không?

Cô Hoa đứng lên, từ từ gỡ bỏ cặp mắt kiếng lão thị, làm cho mắt cô hơi lừ đừ, ánh mắt không được

https://tieulun.hopto.org

thân thiện. Không khí chợt im lặng, ngột ngạt và đặc quánh.

- Tôi xin có vài ý kiến về trường hợp trò Hải và cô Khê. Theo như cô Khê thì trò Hải là một học sinh tốt, không tham lam. Tôi cũng hết sức mong như vậy vì trường Bình Tây chúng ta, tuy là trường tiểu học của một quận nghèo và nhỏ, và đa số học sinh là con nhà nghèo nhưng về phương diện kỷ luật thì rất là tốt. Chưa có bao giờ xảy ra tình trạng học sinh ăn cắp đồ vật hay tiền bạc của nhau. Bởi vậy, hôm nay tôi không biết là phiên họp hội đồng giáo chức này bàn về chuyện gì? Chuyện trò Hải ăn cắp hay là chuyện cô An Khê bất tuân lệnh của thầy hiệu trưởng vẫn để cho học sinh Hải đóng kịch.

Cô An Khê cảm thấy người nóng ran, lồng ngực đập mạnh khi nghe cô Hoa nói tiếp:

- Theo tôi được biết thì sáng nay ba trò Són có đến gặp thầy hiệu trưởng để thưa về chuyện con của mình mất cây viết máy Pilot. Nghĩa là chuyện học trò ăn cắp viết là có thật. Nhưng đứa nào lấy? Nhiều đứa học sinh trong lớp thì nghi ngờ trò Hải vì những dấu hiệu bất minh khi các bạn tổ chức khám xét. Có thể, tôi chỉ nói có thể chứ chưa kết án, có khi nào trò Hải bị bịnh ăn cắp vặt không? Bịnh ăn cắp vặt là một chứng bịnh mà giới khoa học gọi tên là Kleptomainie. Thí dụ như tôi không thích ăn kẹo nhưng khi đi qua hàng

https://tieulun.hopto.org

kẹo tôi cũng cố gắng lấy vài cục bỏ túi. Nhiều người giàu cũng ăn cắp chứ không phải nhà nghèo.

Thầy Minh nói với giọng vui vẻ:

- Nhưng thằng Hải đâu có bịnh. Nhưng mà có bịnh này thì cũng là ăn cắp. Hình thức nào cũng vậy thôi, thưa cô.

- Chắc cô Hoa đọc nhiều quá rồi nên nói vậy cho chúng ta biết thôi mà. Đề nghị cô Hoa tập trung vào chuyện trò Hải, - thầy hiệu trưởng nhắc.

Cô An Khê đột ngột đứng dậy:

- Xin phép thầy cô, cho tôi được ngắt lời cô Hoa. Tôi chỉ xin có ý kiến sau cùng rồi các thầy cô quyết định kỷ luật tôi thế nào cũng được. Ta cứ thí dụ như là trò Hải ăn cắp cây viết Pilot thiệt đi nữa thì ta cho nó nghỉ học ư hay là kỷ luật nó? Không cho nó đóng kịch tiếp tục là một sự trừng phạt. Cũng đúng. Nhưng chúng ta phải cố gắng dạy dỗ các em để các em biết rằng hành động ăn cắp là sai chứ không phải sự trừng phạt nặng nề như đuổi học, hay xúc phạm nhân phẩm của học sinh. Tôi sợ rằng, nếu nhà trường không có chính sách giáo dục nhân bản thì sẽ đẩy học sinh ra ngoài lề xã hội. Và ra lề xã hội thì tỷ lệ hư hỏng như móc túi, trộm cắp sẽ rất cao. Những đứa trẻ hư hỏng sẽ bị vô trại tế bần. Nhưng trại tế bần dạy được gì? Theo một bài báo của Luật sư Trần Thúc Linh cho biết chỉ trong 6 tháng đầu năm 65 số thanh thiếu niên

https://tieulun.hopto.org

bị bắt giải tòa đã vượt hơn năm 64. Nói chung các em này thuộc lớp lên 9, 10 tuổi bỏ trường, bỏ nhà lang thang ngoài đường theo nhóm. Dù ở giai tầng nào các em này cùng có một tâm trạng là bị xua đuổi, không được nhà trường, gia đình quan tâm.

Khi ngồi xuống, cô An Khê biết số phận mình với ngôi trường này coi như đã được định đoạt xong, không còn chi cứu vãn. Thôi, cũng gần hết niên khóa rồi, biết đâu cô cũng phải chuẩn bị chuyển đi dạy trường khác vào niên khóa mới. Chuyển trường, chỉ là dạy trường khác nên cô An Khê cũng không sợ. Trường nào cô cũng dạy được. Chỉ tội nghiệp cho thằng Hải. Cô không bảo vệ được nó.Thôi, đừng hy vọng vở kịch nhỏ đầu tay của cô được dựng. 'Thôi, Hải em đừng khóc nữa làm gì...". Bỗng dưng cô lại nhớ lời nhạc trong bài 'Thôi' của Nguyễn Long.Thôi... Thôi... Thôi...

Cô Hoa giơ tay, ngắt lời:

- Tôi không đồng ý với cô An Khê ngắt lời của tôi. Đề nghị cô có thái độ tôn trọng người lớn tuổi chút...

Mọi người trong phòng họp cảm thấy ngòi nổ bắt đầu được khai hỏa. Ai chẳng biết trong trường Bình Tây, học sinh lớp Nhứt thích học với cô An Khê hơn là học với cô Hoa. Không phải vì cô Hoa dạy dở nhưng cô Hoa lớn tuổi, khó tính với học sinh và xấu hơn cô An Khê. Học sinh nào cũng thích học với cô giáo đẹp. Tuy cô An Khê mới chuyển về trường Bình

https://tieulun.hopto.org

tây hai năm nay, nói giọng Bắc khó nghe nhưng học sinh thích học với cô hơn cô Hoa. Thỉnh thoảng, học sinh hai lớp cô An Khê và cô Hoa cũng đấu khẩu với nhau để bảo vệ sắc đẹp cho cô giáo của mình. Cô An Khê rất khổ tâm về chuyện này nên thường xuyên la mắng và bắt học sinh nào có lời nói xúc phạm cô Hoa phải quỳ gối và chép phạt. Cô An Khê sợ cô Hoa không hiểu tưởng rằng cô xúi học sinh nói xấu cô Hoa. Cô An Khê biết cô Hoa rất giận cô An Khê về chuyện này. Và bây giờ, chính là lúc cô Hoa đang trả đũa lại nỗi xấu hổ mà cô phải chịu đựng. Cô An Khê hiểu rằng số phận thằng Hải sẽ kết thúc xấu khi cô Hoa phát biểu vì tiếng nói của cô Hoa rất có trọng lượng với trường Bình Tây. Cả gian phòng im lặng, tiếp tục nghe cô Hoa phát biểu để chấm dứt phiên họp cho xong. Cô Hoa nói gằn giọng, nhanh như sợ ai cướp mất lời. Cô nói như đang dạy học sinh trên lớp:

- Tôi rất tiếc là tôi phải nói đồng ý với quan điểm của...

- Thầy hiệu trưởng! - Thầy Minh vỗ tay một mình.

- Không, tôi đồng ý với ý kiến cô An Khê. Xin đề nghị cho tôi nói tiếp, đừng ai cắt ngang. Theo tôi nghĩ, trường học không phải là một nơi chỉ đem lại cho trẻ em một vốn học vấn mà còn phải là nơi đào tạo các em nên người, nhận trách nhiệm xã hội và trọng các qui lệ đã được ấn định. Nền giáo dục của chúng ta là một nền giáo dục nhân bản. Nền giáo dục tôn trọng con

https://tieulun.hopto.org

người. Con người không phải chỉ là một đơn vị riêng lẻ mà có giá trị riêng biệt không thể thay thế được. Nền giáo dục của chúng ta vì con người, làm tăng giá trị con người, làm nảy nở nhân phẩm con người.

Và bây giờ tôi xin được đặt một câu hỏi, có ai chắc là trò Hải đã lấy cây viết của trò Són mà trò Són cũng chẳng thưa gửi gì khi mình mất cây viết. Trò Són có mất viết thật mới kết luận sự việc của cô An Khê. Và như cô Khê nói, nếu thật là trò Hải có lấy thì có nên đối xử với một đứa bé như vậy không?

Cô An Khê thở phào, nhìn cô Hoa với cặp mắt biết ơn. Cô An Khê tưởng mình sẽ 'lúa' với ý kiến của cô Hoa nhưng những ý kiến của cô Hoa đã đưa cuộc họp theo một chiều hướng khác.

Lúc này, thầy hiệu trưởng mới có ý kiến:

- Đúng như cô Hoa nói, sáng nay ba trò Són có vào trường gặp tôi và than phiền về chuyện con ông bị mất cây viết. Ông dọa là nếu trường ta không giải quyết rốt ráo chuyện này thì ông sẽ thưa lên Ty giáo dục. Tôi cũng chưa thể khẳng định khi chúng ta chưa có bằng chứng để kết tội một học sinh mà là học sinh giỏi, đang chuẩn bị đóng vai kịch là một anh hùng dân tộc tham gia lễ kết thúc năm học của toàn quận với nhiều trường tham dự. Tôi chỉ muốn cô An Khê phải ngưng ngay vai trò của trò Hải cho đến khi sáng tỏ, nhưng cô Khê không tuân theo lệnh của cấp trên...

https://tieulun.hopto.org

Cô An Khê đứng lên:

- Thưa thầy, tôi xin vô phép được có ý kiến, vì việc trò Hải có ăn cắp viết hay không chưa sáng tỏ nên tôi mới vẫn để trò ấy tập vai. Tôi sợ, không cho trò Hải đóng nữa, nhưng sau này không phải trò Hải là người ăn cắp thì trò ấy bị tổn thương như thế nào. Tôi xin hứa với thầy và hội đồng giáo chức nếu đúng là trò Hải phạm tội, tôi sẽ thay học sinh khác ngay. Còn như nếu bây giờ, chúng ta chưa thể chắc chắn là trò Hải phạm tội nhưng thầy hiệu trưởng bắt tôi phải thay trò khác thì tôi xin được không tập vở kịch này nữa, và đề nghị trường có tiết mục khác thay thế.

Cô Hoa hỏi:

- Tại sao cô lại không tập kịch nữa?

- Như vậy để cho tôi dễ giải thích với trò Hải khi không cho trò đóng kịch nữa là vì tôi không muốn tập vở kịch này nữa, tiết mục ca vũ nhạc kịch của thầy Minh hay hơn.

- Cô An Khê nói đúng đó. Con nít cho nó nhảy tưng tưng vui hơn.

Không quan tâm đến ý kiến chen ngang của thầy Minh, thầy hiệu trưởng nói hết ý kiến của mình:

- Cô có thể nói là tại trò ấy đóng dở.

- Như vậy là nói dối với học sinh, thưa thầy. Vì khi lần đầu tiên chọn em đóng tôi đã nói là em đóng giỏi

https://tieulun.hopto.org

nên tôi chọn. Mình muốn học sinh trung thực thì mình không thể nói dối nó được.

Thầy Minh sợ thầy hiệu trưởng quên nên nhắc lại với giọng phấn khích:

- Tôi đồng ý với cô Khê là thay tiết mục khác. Tôi có thể đảm đương bằng tiết mục ca nhạc 'Đêm Đô Thị'... Màn đêm xuống dần, muôn ánh đèn... la la la...

Lúc ấy, bác tùy phái từ ngoài bước vào nói nhỏ vào tai thầy hiệu trưởng. Thầy hiệu trưởng gật đầu và bác tùy phái liền bước ra ngoài.

Cô Hoa liền đứng dậy:

- Xin phép thầy cho tôi nói điều này và tôi phải về sớm...

- Cô cứ nói.

- Tôi không đồng ý để cho cô An Khê rút lui và cái tiết mục ca nhạc nhảy tưng tưng của thầy Minh thay thế... Tôi biết, thầy Minh rất muốn tiết mục của thầy được tham dự nhưng không thể để cho trẻ em hát những bài hát của người lớn và nhảy tuýt, toát... trên sân khấu để mua vui cho người lớn...

- Sao cô Hoa nhận xét như vậy, cô chưa xem tôi tập cho các em mà. - Thầy Minh đỏ mặt phản bác.

Thầy hiệu trưởng giảng hòa:

- Không sao, từ từ... chuyện sẽ được giải quyết ngay đây... Mời vào... mời vào...

https://tieulun.hopto.org

Một người đàn ông đi theo sau bác tùy phái và sau lưng người đàn ông là một học sinh của trường. Cô An Khê kêu lên:

- Kìa Són, em đi đâu vậy?

- Dạ... dạ... em... đi với... ba.

Người đàn ông cúi chào thầy hiệu trưởng và các thầy cô trong phòng rồi ngồi xuống chiếc ghế kê sát tường. Thầy hiệu trưởng giới thiệu:

- Xin giới thiệu với các thầy cô đây là phụ huynh của trò Són, học sinh của lớp cô An Khê. Sáng nay ông có đến gặp tôi để thưa về chuyện con của ông bị ăn cắp viết máy...

Người đàn ông đứng dậy, nói ngập ngừng:

- Dạ, hồi sáng tôi có đến gặp thầy hiệu trưởng để thưa thầy về chuyện con tôi mất cắp mà không dám méc với cô nhưng... sau tôi biết là... không phải. Thằng con tôi có tính hay quên, nó bỏ cây viết vào tủ khóa rồi quên.

Cô An Khê mừng quá, run giọng hỏi:

- Són, như vậy là em không có mất bút máy Pilot hả?

- Dạ... không... không... thưa cô.

- Đâu, em lấy cây bút ra cho cô xem thử nào.

Thằng Són ngập ngừng, thò tay vào túi quần lấy ra cây viết máy Pilot thường hay dùng đi học. Thầy hiệu trưởng hỏi ba thằng Són:

https://tieulun.hopto.org

- Phải cây viết này ông mua cho con ông không?

- Dạ phải... Cây viết này tôi mua xong còn nhờ khắc tên nó nữa nên tôi biết.

- Thôi, như vậy chuyện rõ rồi nhé. Xin lỗi ông, trường đang họp giáo viên...

Hiểu ý, ba thằng Són chào tất cả thầy cô rồi nắm tay thằng Són đi ra cửa. Thầy hiệu trưởng nói vói theo:

- Học trò còn nhỏ đi học, ông đừng cho nó xài những thứ mắc tiền, dễ sanh chuyện lắm. Có của phải giữ, một mất mười ngờ...

Thằng Són nắm tay ba nó, một tay còn lại nắm chặt cây viết - cây viết mà thằng Cảnh hù mua hụt từ tay bán hàng 'lâm vố' trên lề đường khu Đại Quang Minh vì nó đã mua phỗng tay trên của thằng này.

Thầy hiệu trưởng nói lời cuối cùng:

- Thôi cũng đáng mừng, chuyện đã rõ. Cô An khê cứ tiếp tục tập kịch cho tụi nhỏ. Cô viết tuồng kịch hay lắm, đạo diễn phải hay nhe. Mình phải diễn cho mấy trường Tàu biết tay. Nếu có cho ca cải lương cũng được, tôi cũng khoái cải lương lắm. Còn thầy Minh cứ tập ca nhạc đi, dựng nhạc cảnh chứ đừng cho nó 'lắc tít ờ gen[1] nhiều quá...

Các thầy cô cùng đứng dậy ra về. Khi bước ra khỏi cửa phòng, cô An Khê đi bên cạnh cô Hoa nói:

---

[1] Let twist again. Bài hát và điệu nhảy thịnh hành những năm 1960

https://tieulun.hopto.org

- Em rất cám ơn cô.

- Ơn nghĩa gì cô. Chuyện đúng phải nói thôi. Ờ, mà cô về dạy lại thằng Hải là không được hỗn hào với các cô lớn tuổi như tôi nghen...

- Dạ.

Cô An Khê biết cô Hoa muốn cô dạy thằng Hải là không được trêu chọc những cô lớn tuổi và không đẹp.

Thầy Minh chạy lại nói vói theo với cô An Khê:

- Tôi thấy vở kịch của cô hay lắm. Cô nghĩ có khúc nào cần cho hoạt cảnh có múa, cô kêu tôi nhe... Thêm nhạc vào nữa thì kịch hay khỏi chỗ chê.

Cô An Khê nghĩ đây cũng là một ý kiến chí lý nên gật đầu:

- Dạ, để tôi xem. Nếu có đoạn nào hợp thì tôi sẽ cho chen vào một màn múa cho hấp dẫn...

- Nhớ nhe cô. Như cảnh ra quân phải có màn múa, oánh kiếm như phim Tàu mới hấp dẫn. Múa theo điệu kim thời nhe.

Cô Hoa lên tiếng, khó chịu:

- Thôi, đừng lắc đít nữa, khó coi lắm thầy!

https://tieulun.hopto.org

Phiên tòa danh dự và vui vẻ

Sau giờ học, bọn thằng Lượm, Són, Hiệp mập, Nghĩa lé, Hải đều nhận được lá thư viết khá quọt quẹt, những dòng chữ lên bờ xuống ruộng của thằng Cảnh hù với nội dung được nó chép từ cuốn sách nghiệp vụ tòa án dành cho cảnh sát.

'Trát 'tò' triệu tập tụi bay, những đương sự có liên quan đến việc thằng Són bị mất viết máy đến phiên 'tò' chiều nay tại lớp Ba sân banh với nhà chức trách. Thằng nào không đi 'phó hội' sẽ không được 'khíu' nại về sau. Thằng nào có tờ tự thú sẽ được hưởng khoan hồng của chánh phủ. Nay ký - Lính kín Cảnh - thay mặt cho tòa án hành chánh.'

https://tieulun.hopto.org

Khoan - quên nữa, tụi mày nhớ mang theo xá xị uống nghe. Thằng nào mang nhiều sẽ được giảm khinh trọng tội. Tao - lính kín.'

Thế là, trong phòng học lớp Ba tại sân banh, bốn thằng nhận được thư mời cùng với thằng Cảnh hù có một cuộc xử tội những thằng có liên quan đến việc thằng Són mất viết máy. Trước đó, thằng Cảnh hù đã xem cải lương tuồng 'Đoạn tuyệt' có cảnh tòa án xử nữ nghệ sĩ Bạch Tuyết về tội giết chồng là nghệ sĩ Việt Hùng. Nó cũng kết hợp luôn với cảnh vua xử tội gian thần trong mấy tuồng hát bội.

Vì nó là thằng gửi trát 'tò' nên trở thành người xử tội:

- Không cần trạng sư nghe tụi bay. Trạng sư nói nhiều quá. Tội nhân Nguyễn Văn Lượm đứng lên, ủa sao mày dắt con chó theo chi vậy? Nó đâu có tội.

- Chút nữa tao phải đưa con chó Mót xuống nhà ông người Bắc cho con gái ổng chơi, tao có hứa với nó rồi.

- Ủa, sao mày biết mày được đi. Lỡ như tòa giam mày thì sao?

- Tao năn nỉ, cho tao nợ. Chừng nào cho con nhỏ đó chơi với con Mót xong rồi, tao về thọ án. - Thằng này cũng nói theo ngôn ngữ hát bội.

- Ừ, mày tội gì, 'lắp bo' lè lẹ

Ba nhân vật được cho là có tội đều đã được lính kín 'tế nhị' cho biết nên vừa vào phiên xử thì thằng Lượm đã lấy ra tờ giấy học trò gấp tư từ trong túi quần ra đọc:

https://tieulun.hopto.org

'Tao tên: nguyễn văn Lượm sinh ngày 20/5/1953, học sinh lớp Nhứt hai trường Bình Tây. Tao xin thú tội là đã không trả cây viết cho thằng Són khi vô tình thấy cây viết trong cặp vì muốn bán có tiền để chuộc con Mót. Tao cũng định bụng là sẽ đi làm chổi để dành tiền chuộc cây viết lại rồi trả cho nó. Tao biết tội nên xin làm tờ thú tội xin tòa án khoan hồng vì mới phạm tội gian tham lần đầu. Nếu lần thứ hai có gian tham bị bắt thì xin tòa xử tội và bắt con chó Mót của tao để đền. Tao hứa là sẽ trả tiền cây viết máy cho thằng Són nhưng không biết chừng nào. Lúc nào có tiền thì trả. Hay là tao sẽ đi phụ bán thịt heo lậu với thằng Són để trừ nợ.'

Thằng Lượm đọc xong tờ thú tội thì thằng Cảnh hù, người đã làm lính kín, phát hiện thủ phạm trong vụ án lên tiếng:

- Đề nghị tòa xử thằng Lượm tù treo.

Thằng Lượm trợn mắt:

- Xử gì kỳ vậy mậy? Tù treo tao lộn đầu, ói cơm làm sao?

Thằng Cảnh hù tài lanh:

- Tù treo thẳng chứ không treo ngược đầu.

- Nhưng treo thì hai cái tay bị cột, treo trên xà nhà làm sao tao chịu nổi. Thôi cho tù ngồi đi. Tù mà ngồi khỏe hơn tù treo.

Thằng Hải trấn an thằng Lượm:

https://tieulun.hopto.org

- Tù treo là tù không có giam đó. Nhưng mày cũng bị xử tù rồi, lần sau ăn cắp thì tội nặng hơn.

Tòa Hiệp mập tuyên án tiếp:

- Thủ phạm Lượm phải đền cho thằng Hải một đồng danh dự vì mang tiếng oan. Và phải đi làm chổi trả đủ số tiền cho thằng Són. Vì 'Ăn cắp sẽ quen tay ngủ hoài sẽ quen mắt' - nó tiếp tục nói chữ[1].

Thằng Són cũng có mặt trong phiên tòa xử lên tiếng, giọng ngọng nghịu:

- Tao... tao... không... đòi tiền... Từ... từ rồi... trả cũng được.

Thằng Lượm giãy nãy:

- Nói tao tham tiền, không trả cây viết cho thằng Són chớ tao đâu có ăn cắp.

- Nhưng nếu mày không ăn cắp thì tại sao lại có cây viết trong cặp của mày. Tự cây viết thương mày không có tiền chuộc con chó Mót nên nó tự động nhảy vô cặp mày hả?- Thằng Cảnh hù hỏi.

Thằng Lượm mếu máo, lắp bắp:

- Tao nói thiệt mà. Tự dưng cây viết nằm trong cặp của tao chứ tao không có ăn cắp.

- Mày nói khó tin quá.

- Khó tin nhưng có thiệt mà. Không tin mày hỏi má tao coi.

---

[1] Đúng ra là: 'Ăn cắp quen tay, ngủ ngày quen mắt'.

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

Thằng Nghĩa lé le lưỡi, liếm mép, giải quyết:

- Tao hỏi một câu, mày nhìn vào mắt tao nè.

- Nè, tao nhìn nè.

- Ủa, tao kêu mày nhìn vô mắt tao để trả lời cho rõ nhưng tại sao mày nhìn đi đâu?

Thằng Lượm tức tối:

- Tao nhìn vô mắt mày rồi. Nhưng mắt mày là mắt nào. Hai con nhìn không đúng chỗ làm sao tao nhìn được.

Thằng Hiệp mập cười hăng hắc:

- Mắt mày lé xẹ, làm sao nó nhìn ngay cho được.

- Ừ, thôi trả lời tao một chữ thôi. Mày có ăn cắp không?

- Không.

- Vậy thì phạt mày 10 đồng danh dự. Danh dự chỉ một đồng thì ít quá làm sao đủ ăn cà lem cây.

- Không. Danh dự là vô giá chỉ có bán một đồng thôi. Thủ phạm Lượm móc túi ra, đưa cho nạn nhân thằng Hải một đồng. - Cảnh hù dõng dạc tuyên án.

Thằng Lượm nói:

- Năm cắc được không? Hôm nay tao còn năm cắc. Nợ thằng Hải năm cắc danh dự.

- Ê, danh dự tao chỉ có năm cắc, sao rẻ rúng vậy mậy?

- Tao nợ năm cắc mai tao trả mà.

- Tòa án đóng cửa, tù nhân Lượm phải nói câu cuối cùng để ân hận.

Thằng Lượm nói như trả bài:

https://tieulun.hopto.org

- Tham của rơi là một thói xấu. Tao không tham nữa. Nhỏ mà tham thì lớn thành ăn trộm...

- Ăn cướp - thằng Cảnh hù nhắc.

- ... ăn cướp. Là học sinh trường Bình Tây là học trò cô An Khê, là chủ con chó Mót, làm như vậy là tao không dám nhìn mặt ai vì tao là thằng tham của.

Tòa Hiệp mập xử:

- Thôi được, cho mày nợ thằng Hải năm cắc danh dự.

Thằng Lượm mừng quá, thò tay vào túi quần soóc, móc móc một lúc, rồi kêu:

- Chết mẹ, mất năm cắc danh dự...

Nó kéo túi quần ra cho tụi thằng Cảnh hù, Nghĩa lé, Hiệp mập thấy túi quần nó bị lủng một lỗ. Thằng Hải than:

- Tao mất luôn hết danh dự rồi.

Bỗng dưng có người thập thò rồi mở cửa lớp đi vào. Thằng Vân - liên toán trưởng ngồi xuống cạnh thằng Lượm. Thằng Cảnh hù tỏ ra là người có quyền:

- Ủa, mày đi đâu vậy Vân? Chiều nay tao đâu có trát 'tò' cho mày đâu?

- Tao đứng ngoài cửa tao nghe tụi mày nói thằng Lượm ăn cắp nhưng tao biết thằng Lượm nói thiệt. Nó không có lấy cây viết. Tao cũng có tội vì làm thằng Hải bị oan ơi ông địa.

Sau khi thằng Hải và thằng Lượm cứu thằng Vân thoát khỏi con chó phản chủ thì trong lòng thằng

https://tieulun.hopto.org

này lại đổi chiều. Trước kia nó rất ghét thằng Hải vì thằng này học giỏi, được cô thương mà còn được tuyển chọn vai kịch được chỉ huy, nói nhiều hơn nó. Còn thằng Lượm lại có con chó thấy ghét. Bây giờ, nó thấy hai thằng này là bạn thực sự vì thằng Hải và Lượm có bao giờ tỏ vẻ ghét nó đâu, lại còn cứu nó nữa. Tụi nó rất có tấm lòng 'Tâm hồn cao thượng'. Tại sao nó làm liên toán trưởng mà lương tâm lại không công bằng với bạn bè, là toán viên trong lớp của nó. Biết lỗi phải nhận lỗi là bài học đức dục mà cô An Khê đã dạy cho tụi nó.

Thằng Cảnh hù ngạc nhiên:

- Mày là liên toán trưởng, mày đâu có quyền làm tội ác với toán viên được.

Thằng Hiệp mập lại nói:

- Mày nát vỏ vẫn còn bờ tre mà...

- Tao... tao... là người lấy cây viết của thằng Són bỏ vào cặp thằng Lượm vì tưởng cặp đó là cặp của thằng Hải.

- Tại sao mày chơi kỳ vậy? -Thằng Cảnh hù thẩm vấn.

- Tại tao muốn mọi người nghĩ là thằng Hải lấy vì thằng Hải ngồi gần thằng Són.

Thằng Cảnh hù lắc đầu:

- Như vậy mày đâu có mang tội ăn cắp. Chỉ có tội...

Thằng Hiệp mập nhanh nhảu:

- Gắp lửa bỏ tay người. Nếu mày gắp bánh bỏ tay tụi tao thì sẽ tha tội cho mày.

https://tieulun.hopto.org

Thằng Cảnh hù dõng dạc:

- Gắp lửa bỏ tay người cũng có tội, đó là tội vu oan giá họa. Đúng rồi vu họa giá oan... không phải vu oan giá họa, tao nói nhịu, nhưng mà nhẹ. Rốt cuộc trong vụ này, thằng Lượm chỉ tham cây viết vì muốn cứu con chó nên nó không phải thằng ăn cắp. Thằng Lượm chỉ có tội bất ngờ thấy cây viết mà không trả lại, còn đem bán để kiếm tiền may mà thằng Són bỏ tiền chuộc lại để gỡ tội cho thằng Hải. Còn mày... liên toán trưởng bị tội có phạt không?

Thằng Hiệp mập tiếp tục nói chữ:

- Thượng bất loạn hạ tất chính[1]. Xử tội luôn. Phạt thiệt nặng. Cho nó tù treo đi.

Cảnh hù thắc mắc:

- Tao không biết xử tội vậy có đúng không. Thôi cũng phạt nó cái tội làm liên toán trưởng mà ghét bạn là không xứng đáng mặt bầu cua cá cọp. Hải, tao cho mày có quyền trừng trị thằng Vân.

Thằng Hải lưỡng lự:

- Làm cỏ-vê[2].

- Là làm sao?

- Nó phải trực nhựt, quét lớp thay tao với thằng Són một tháng. Nhưng mà...

---

[1] Đúng ra là 'Thượng bất chính hạ tất loạn'

[2] Bị phạt, từ chữ Corvée (tiếng Pháp)

https://tieulun.hopto.org

- Mà gì? - Thằng Cảnh hù hỏi giật giọng.

- Đừng nói cho cô với tụi trong lớp biết, nó mất danh dự thì không làm liên toán trưởng được. Cuối năm rồi, sắp chia tay đừng làm nó bị quê nghe!

- Vậy được. Phạt nó tiếp 10 chai xá xị!

- Hoan hô lính kín. Hoan hô...

- Truyền bãi triều, ủa bãi... 'tò'.

Bỗng có tiếng tu huýt vang lên hoét... hoét... hoét ngoài sân banh. Tụi nó nhìn ra thì thấy ông hớt tóc đang cầm cái thùng đựng đồ nghề và cái điếu cày đứng đợi. Như để giải đáp thắc mắc của tụi nó, thằng Hải nói liền:

- Tao kêu ông hớt tóc đó. Bữa trước tao có nói là sẽ hớt tóc ba thằng nên kêu ổng đến hớt tóc để...

- Chia vui?

- Không phải. Trừng phạt. Cho tụi mày hửi mùi thúi cho biết thân.

- Cúp tóc đê... cúp tóc đê... Cha chả, hôm nay đông quá, có tiền mua vé số rồi, Chúa ơi!

HẾT

Sài Gòn 30/8/2016

https://tieulun.hopto.org

Tụi lớp nhứt trường Bình Tây
- cây viết máy và con chó nhỏ
LÊ VĂN NGHĨA

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc – Tổng biên tập NGUYỄN MINH NHỰT
Biên tập và sửa bản in:
DƯƠNG THÀNH TRUYỀN –
HUYỀN TÔN NỮ KIM TUYẾN
Bìa: NGUYỄN LÊ DUY
Tranh minh họa: KIM DUẨN
Trình bày: VÕ BÁ HOÀI LINH

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ
Địa chỉ: 161B Lý Chính Thắng, Phường 7,
Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh
Điện thoại: (08) 39316289 – 39316211 – 39317849 – 38465596
Fax: (08) 38437450
E-mail: hopthubandoc@nxbtre.com.vn
Website: www.nxbtre.com.vn

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN TRẺ TẠI HÀ NỘI
Địa chỉ: Số 21, dãy A11, khu Đầm Trấu, Phường Bạch Đằng,
Quận Hai Bà Trưng, Thành phố Hà Nội
Điện thoại: (04) 37734544
Fax: (04) 35123395
E-mail: chinhanhhanoi@nxbtre.com.vn

CÔNG TY TNHH SÁCH ĐIỆN TỬ TRẺ (YBOOK)
161B Lý Chính Thắng, P.7, Q.3, Tp. HCM
ĐT: 08 35261001 – Fax: 08 38437450
Email: info@ybook.vn
Website: www.ybook.vn

Khổ:...cm x...cm, số:.../CXB/.../Tre
Quyết định xuất bản số.../QĐ-Tre, ngày... tháng... năm...
In... cuốn, tại Công ty...
Địa chỉ:...
In xong và nộp lưu chiểu tháng... năm...

https://tieulun.hopto.org

Lấy bối cảnh Sài Gòn thập niên 60 của thế kỷ trước, nhà văn đã kể lại câu chuyện về những đứa trẻ ngộ nghĩnh đáng yêu với đủ trò vui buồn mang đậm dấu ấn học trò, gắn với một vụ mất tích bí ẩn chú chó nhỏ và cây bút máy. Lồng trong câu chuyện là những hình ảnh như thước phim tư liệu về Sài Gòn xưa, với trường học, bến xe bus, những cửa hàng đầy màu sắc ở Chợ Lớn, hay cuộc sống của người tứ xứ tại vùng đất Sài Gòn - Gia Định với ngôn ngữ, cử chỉ, nghề nghiệp mang bản sắc riêng... rất độc đáo.

Tác phẩm được viết với bút pháp dí dỏm hài hước như các tập truyện trước của nhà văn Lê Văn Nghĩa, và giống như *Chú chiếu bóng, nhà ảo thuật, tay đánh bài và tụi con nít xóm nhỏ Sài Gòn năm ấy*, cái đọng lại sâu sắc trong lòng bạn đọc chính là cách bọn trẻ xóm nghèo yêu thương đùm bọc lẫn nhau, đối xử với nhau đầy nghĩa khí...

SỬ DỤNG TEM THÔNG MINH - Chương trình chăm sóc khách hàng và khuyến mãi của NXB Trẻ. Cào tem và đăng ký bằng 1 trong 2 cách:
1. Truy cập http://cskh.nxbtre.com.vn/Active/và đăng ký/đăng nhập tài khoản để nhập mã số
2. Dùng smartphone quét QR Code và đăng ký/đăng nhập tài khoản để nhập mã số. *Để được hỗ trợ xin liên hệ: Hotline: 0932.260.062 - Email: cskh@nxbtre.com.vn*

QR Code

nxbtre.com.vn

https://tieulun.hopto.org